Tashlum Abudraham
D. ben J. Abudraham

אמר דוד בר׳ יוסף ס״ט בן
אבודרהם״

יען אשר ראיתי כי מנהג פשוט לקרות ביום הכפורים מחזור מס נאה והמעמדות אשר חברום הפייטנים הקדמונים והם לכה נאים ונחמדים על לשון המקרא מיוסדים · וכשראיתי כי רוב אנשי זמננו קוראים בקול גדול ומנגנים ואינם מבינים המלות ולא הענינים · לכן ראיתי לפרשן כלם ·· ולפי כי הפייטני הראשונים עשה כל אחד מחזור ליום הכפורים ואין טוענין לפרש מהם רק המעמדות שנהגו בהן רוב הארצות לקרות ביום הכפורים מכלל · וקודם שאתחיל כפי אשר מנהג [illegible] מחזור ופיוט ופזמון וקרובץ וסליחות · כי אלו המלות נשתמשים מעט בהם ·· דע כי מחזור הבתים מחזור [illegible] שרונהם סוף הדברים של כל פזמון ופזמון · ופיוט הוא לשון ענין [illegible] והיה ענין המנגן והיה מפייט פיוטו · ופזמון ענינו הנגינה [illegible] בשיר ובמזמור מלשון והנגן להם מהם והוא כהקבץ ויען איוב הראשון והשיר איוב ·· וקרובה אומרה שהוא שם [illegible] ושלמות [illegible] · וכן [illegible] ועתה אחל [illegible] [illegible] המעגל לאדם לבדי״

ליל יום הכפורים ·· אמן ··

המלך ירומם · [illegible] מלשון ויושט ·· [illegible] [illegible] [illegible] לשון עד ונשחת [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] · מלשון ויעבירנו ·· [illegible] [illegible] [illegible] עד [illegible] אשר [illegible] [illegible] · [illegible] כי [illegible] מלשון [illegible] השמים·

[illegible] מלשון המצורים והמגורי · [illegible] מלשון [illegible] · מלשון [illegible] הלב מלשון [illegible] לב · [illegible] מלשון [illegible] · [illegible] [illegible] והוא [illegible] שהם [illegible] והוא מלשון היהודים [illegible] · [illegible] על שאומר [illegible] והוא ענין [illegible] על הלב מלשון [illegible] · ענה ענין [illegible] מלשון [illegible] · והיורשים [illegible] יקראו [illegible] · [illegible] מעשה [illegible] · וישראל עושים אותם [illegible] · ומיראים [illegible] מן [illegible] יקראו [illegible] · והקורא הוא [illegible] הטוב·

[illegible] · [illegible] אדם והוא [illegible] מפל כי [illegible] · וידוע [illegible] [illegible] הוא [illegible] עד שאחל [illegible] [illegible] יום [illegible] [illegible] [illegible] האדם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] מחלת [illegible] · כי [illegible] יום [illegible] הגדול · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] כי [illegible] · [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · והוא עד [illegible] · [illegible] מלשון [illegible] · [illegible] חוזק הלב [illegible] מלשון [illegible] · [illegible] · [illegible] · [illegible] מלשון [illegible] · [illegible] כי [illegible] · [illegible] אשר [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible]

ש

ס״א [illegible] [illegible] [illegible] עם חרון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

עם היושר כי לא נמצא · משובה ענין מרד מלשון
כי משובת פתאים תהרגם · כי במשובב הפתאים
או זה היושר שלא נמצא שהוא משובב כלו · כי נמצא
כי לבלוך מלשון איכה יועם · טורח המלשון
היו עלי לטורח · והטעם מטורח הנפש אוכל
בנהרה · ואמר טורח המלשון נקבה שלא נמצא · על
זה נקבה שאול ואת נקבת נשו · כלבבכי להחזיק
לשבול מלשון לא ישלוך · היוצא ענין המחשבה
הרעה הנקבה עלב מלשון וחרורגוני השיאני
ואוכל כי לנשות העברות · יר[illegible] · יערב
מלשון לבני הכלבי · מספקו לנו כי משלוך מלשון
נרוך כפ[illegible] · מבלבל ענין המחתה מלשון
בלבני · [illegible] ענין שברון מלשון הרעת אויב ·
הנאת [illegible] ענין שבירות מלשון ולמה [illegible] · הנאת
ענין [illegible] התשבות בנשפם שירון אדם
בהם מלשון ומה האלהיך ומעדנים נפשי ויגל
משלהי · ולא נאסר ענין קשירה והטעם שהוא
נקשר ונדבק בתאוות העולם הזה · ובין הפנים
הקשר שאין דומה בנשו שהוא שמן לנולם ·
יען כי ישוב מרבים לא ישוב לא הנוגע · יען
כי הוא כשמו כן נפשו והשם נפש לשון
יותר על שמו ויפה כיון המשורר · פירושו
מלשון ואם נתחבר כמו איבה הרפו · והוא כהן
מלחכב נבנינו שנתחבר לענין כמו שמתגלגל
והטעם כשעשה העברות הוא בגנותו כי נשאר
על מעלה היותר חכמים יודעים ומעת · ויחבר
ענין גשה מלשון ונשים לא יחברו ומעתה אל
תתבע כי הנפש נפש עשיית העברות ובין ומעקר
נפשו תבעו · עד הנה לנו הנפש מלחקת את
עלמה · ועתה מתחילה נפש להלחק את גופו ·
והם עתי סיום עד משנה · או הוא כמו הלכה
מתנו השכמתו ואחר נה מתנו · שמא משנמות
ענין משאת אבן מתמסה · והשות ענין נוגע ·
מלשון והבה לבל הארץ · כן אתו שלב שכל
כי הוא אחת שלוה הנפש דומה לענין התשבו והם
כן הנפש חשרלה · ולא לבעלה · לנשות מענין
יחד לגלוהו על לא יכלה מנפש שהוא ענין לה

ורפה מלאכתו · שהוא [illegible] הנפש נקבה אדם מה
ידיעת האדם ממנו ענין המנה ואין מסיקתו אם
מנוו ידע לעולם הגלגל · ובכן אחה כלא יכלה
למלאכה · ואחריו מעשה מן אומר אומר לו ·
אלהים הוא אלהים נדי · ימים משון הזה והטעם
שאינו מן המקום שמשברין אותו · כך היא
הגלגל נפש · ימים מלשון לא ימים נעמור ...
הפקודה כי פקודת העונות מלשון ומלו ימי · ·
הפקודה וכן פוקד עון אבות · כך הוא כך ·
העונות שעשה · שיראים חובת העונות נשה
בזה העולם · ונמרה מלשון בלבו כמו הוא ·
או נמנע לשון כהה · מלשון אוי לנו כי מת ·
מעשה ברוך הוא · כי הנפש והגוף הן דרכו והטוב
ואעשה לשכן ברנו · והדר הנפש כי עשייה העונות
על הנה לבד הנפש · ועתה אמר המשורר · ומלכם
אשר רמשו · כי הנפש והגוף הם מלכים אשר ·
היו כאיחד ולא היו לנשא כלא מלאך
את הנשמה · רפשו מלשון מרפשה על אין ·
עבדיך לא פניו · הכר אחר ומה פניו כדי ·
ושם פנים · אחד כאחד יגשו כמו כלא מהלכם
להלך לגהו כפני שלמו ולכן לא נדבקו לדבקים
ומי ידע הם לא מניח · אבל הבורא שהוא דורש
לב ומעשיו וכמו שהוא חוקר לב ויודע מעשיו
יחבר שניהם עדיו ובגבריו שניהם יחדיו · כמו ·
שאמר ובאחלך אל אחיו ונוגעים לא יכולים נפש ·
ושמה לנשור כל מן הגוף נפש אומר ושמה ·
חטאה שניהם שאינה מגעת הכלב אבן תוגבל
כך · ונשמה חומת הנפש חטא שניהם כפיסות
כמעט הזה הכתוב פיה נמורו · אומר לעד מנשו
לנהל לשער שיהיה לו פרדם נאה והיו בו נבורות
נאות ותשיבנו שני שונה האחד יחד ואם מנא ·
חבל לסומא נבורות נאות אחר רואה בבם כמו
הראבני ונופים ומלכם · ויסב אחד עלינו סומא
הפרושים ואחרים · שניהם לא נשלה מהם אחד לבם
נבורות נאות היכן הם · אחד לום יש לי · ולבם
סומא לום יש לו שניהם · ויעבר אחד עלים וכמו
ירד תוך אחד · אף הכל מה אחת הנשמה והוא

בנוף יקחוהו כמו שנא' יקרן אל האנשים מגוף וגו'
ואחר לכן עמו זה הגוף · ופי' מעשהו מעשיו
מלשון עליך כל בשר יבאו · ועתה הוא מבקש
המינים שלא שהם יבאו ומקלקלות נפש · וסרי
קלקל לנפש השרוה מלשון חלול · המקלקלים
פשוטם · בשום הוא בשר כל הגוף הוא כמו
הבהמות ואמנם שיש בו רוח שלו עוה יתנה גם הוא
בשר והבשר מעשה הרוח אל תאוותו · יהיר לשון
עקש והתהולל על השקר מלשון זד יהיר · ואמ'
שהוא מלשון לא יראה והוא פי' לגוף · אם
במעשו והמול כב' ומה וה' משלהם מגם וכה
אל חלקם · ואחר אומ' שלא הנפש חשוך יעם
אימתך ויגש גם אומתך · ופי' חשוך שלין מן
מנעה מלשון גם מזדים חשוך עבדך · ועתה
הוא מבקש המינים שנשמע ואומ' קרב עלי
להר ויחן על יקרה אל נפשי גאלה · ויום לריב
הקימו על עב לבב יי' ·

פזמון משתחוים להדרת קדש · המעט זה
הפזמון בראש הבית שיהודה והוא
בחולף לאורות אותם נגנים ·

משתחוים להדרת קדש שהוא בית המקדש
הנקרא כמה יקרה ומעשר הקדש · התקדשו
למחרת שהוא יום הכפורים · ומלו את פני אל
לשון תחנה ובקשה מלשון ויחל משה · הכון
לקראת אלהיך ישראל כי הכון לבאות לקראתו
בתשובה ומעשים טובים · הבו לי בני אלים ·
פי' השמעו שמע אלהים בני אלים הם האורים
וכלבו באורים כי בשמקים יהוא על מלבן
באורים כבדו יי' בני אלים שם יי' אלהי ישראל ·
ואפשר שרמז המשורר באומרו באורים למה
שדרשו רז"ל באורים נביאות מלשון אשר אור לו
בציון · ויש מדליקין נרות שעות שמיות ונרות
מרדסיות ביום הכפורים · ומשתחוים יי'
הכלל באורים · פי' הכלל מעשה הנוי של
שמעשה אחר מהם אשר יסבבם בהם הנגנו ·
באורים הגלות נשבח יהיה פי' ששרה שנחרנהם
השם · יקרעו הלבבות · על ויקרעו לבבם ואל ·

בנהם · לבנהם פי' לאור זכות האבות · שרבתם
השמים שלא מולו לריבב נערבות · ויקראו שבת
לרוב יקר ובילתם · מתרנים ואהבת היתרונות
בניבטפון · יתם לשון לשקה ושאנה מלשון
נהמות הים · לעבור נחלבות · פי' נמלה מות
מלשון ופנך הולכם נכון · ומתרון מנחמה
קרבה והוא על יי' גבר מנחמה לא יש · על זה
לא יגוס ולא ישן ולא נרדם כי ולא נבהל מהם
אותם כלשון למה תהיה כאיש נדהם ללכת קבלה
פי' קבלת התבנה · המעלה פי' רפוחה למחוללם
פי' נחלתיהם · מלשון רוח איש יכלכל מחלהו ·
והוא תוזר לשון איהם שיזכר מניחתם · פי'
מקלה הסליחה · ופרחה שלין החוסה והחזיקה
מלשון פרחי אורם · ערוך שלין מעורבת
ומון לשון וישרק עלהם והוא פי' לישראל שלא
להם ואהבה פתן עץ מרעיתו · ומנחות הישע
על וישעיה אל הבל ואל מנחתו · פדות עמך
קרבה על יהרבה עמו פדות · ולשב בשעה
מאור נחבה הוא אור הגנוזה שלא של אורה
זמן ויהיה אור הלבנה כאור החמה וגו' והוא על
ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב ·

פזמון יי' אדונינו · אל נמצא בגנו מזמנך
לשמיהוא נמצא וקרוב בנונו

מתסבבת השלג על לרשו יי' בהמצאו · מזמנך
מלשון מזמה תשמור עליך · יאהדון תרננו
יעדרון מלשון וסהה במרומים · יי' חסיד ושל
חסד גוחר · על קדושים היו כי קדוש אני יי' ·
לעם לו שוחר לשון תשוה ואקיה מלשון שוחר
טוב יבקש רצון · וכן אלי אתה אשחרך · יי' יראה
לחיל תבנלו · כי יראה תושלשו ובאורתו
והוא על ברך יי' חילו ופועל ידיו תרצה · ולהלל
ולגבל פי' ושירה להלל ולגלו · יי' לעצרי · אל
מאין כל פי' יברים מאין · מכון עולם כי מושב
אולם כול מכון לשבתך · תולה בהשבו אל
שהארץ תולה אותה · כקמיענתליה במרוע של
גבור · שגבו מעלו לשון רוממות · על כי נשגב
שמו לבדו · תמשי ארץ השקלה הארץ · קמונדרוס

כאין שבהו אמן ·· לב מים הפנים לאו · רב כל מ
מחולל פי · ידי מלשון והשכח אל מחולל יהוא
עד רב מחולל כל · חמולל דרך · חדר מלשון
ודעת שטה בדור מלטו · מחקה אין הסתפכה
אחרן · וחמא בהם לשון מחקר על ויחקרו מעשה
אין למנוה ·

חתן

בקראיו · לבדם לקחת על יקחו עמם דבריס · וחתן בו וחמרה · הטעם כי יתחמרו הנקבה עם זכר הנמטכה חרש הולד כולד ממנה החתנה ובחתן יתמרגו אמי · מגשוה עלח פי חזקה וגדולה על משו בה עליון · אדונים משפט על חס יקיו חטאים חטאים · חרדים עליך · אוי שקם חרדים לפני הא על שמעו דבר יי · החרדים אל דברו · שלב עקוב לשון תרמית ועקמה על עקוב הלב מכל ··

טועה [illegible]
לשב גוכב
[illegible] וחטאו [illegible]
[illegible] עלש
[illegible] בר [illegible]
[illegible] לשוך אבן
חרחב ובל
[illegible] ימשוב השע
לגלב גוב לב
[illegible] ואכן כיב

כתר

לשמך · אחד בגאוני לשון עטרה וילכה על הכתר מלשון וירדהו על הקהם · ונפשי לגבי אסימה על ונפשי חטאים והטעם חטים נפשי בגבי לפני הבורא ויעשק מה שיאות לפניו · נהור לשון יכלת והוא כי לשון · יותיר לשון עשי שפנה מלשון הותי עמוד פחדן · לשר שלמו ובגי כל דבר מגעול ומ ומעשות מלשון ויקח העקוב לגעש רי · וגבם קוחר ויקוב כי לבא מקראיו · יפרש בשמו נחיים ויפר לו חסם שהוא מוגד לבהו לנטרב יהוא על חשר נקטנם מתי · מגבורתו לשון פחד מלשון וינב מחב · אקנה הקדמו נים אבהם יאחל ויעקב · הסכה כמו הזמן ומגוג ויום חשר על חטא · יתנהי על ועני לאחרה והגברנו · ישעדני לשון סמיכה מלשון וימנך השעדו · נחו לשון מהירות מלשון כי היה דבר המלך נחוץ והטעם מהר לקרוא והבאח לשרא המשיח שהוא וגד פרץ · שנא׳ שיפרוץ ויעבור פרצותיהן שלשרא שנמלך בעת׳ · סגהם הבורא שהוא הקורא מלשון שבדו על יי׳ אליו · ומעבנו קוית סגהם · אהבנו ··

מנחי נדבה · כי והם מחני נדבתן מחני ·
שקלו ויהין על אוהם נדבה · לעני יתפבן
הסתכנים לעשי המסבלת · לעשפחות
יעבן הם משבט יהודה · ימחה שבב פשנין
על מחיתי · שבב פשעך יהטעם כמו השב
שעמחי תגנים · והלחובנפי כשב השבה
כעחה השמש ··

למחר ·

ובכן יקהר מלך

לבושו תהלה
על יאוהה
קדוש יושב

התהלותיו · אחוהסם או המנהם שהם חוקים גשם כנפים שנא׳ שש כנפים לאחד לאחד שאופן שם שנא׳ שם הנה שפן יי׳ · אחלל חרן או יש שנא׳ וגו חשלי גבהים · בהודים גמגא או המנהם והוא ענין יוגה מלרגים מגוגה על ומזיו יקהה מגהירים שמי אמנא · נולם מקום שהגדרו ילם מקום שנא׳ מנשרתיו אש להט · בחושם בגאג ומים אוישרם שנא׳ בדוגו שגש ובגנים · מיחדים תשמים שאומרים קדש שני כנענים בוס נקטך שהיה מהללים על השמים ממקום כבוד אל · גמולם בלם שקם או יש שנא׳ חיש מעבהם ולנן בגסמרתגו · ובתוקפה בגאוה ונהשך והוא מלשון נשמה ומשכתה נפשי · יהולם בדגגו או המלאכים שהולכים כל העולם ברגע אחד · קדוש מלשון ופוס דוקר · כי להסות הסוס גבח הכנפן הקרון דהרך · ותכם לנוגו מלשון ויכוגו מעמד גאים · והטעם כשקם שבים לכבד שירך היא להם כמוס התוגב ·· נחגרו כי יש להם לפנים ואיש נהפם להסב שיקם לבבך שנא׳ לא יסבו בלכתם · דורש ויתן או יש על דרוסים לבל מלקים · מגמגם ענין הדבור הוספה מלשון ומעתם לבבך · בגנהרו ויתמם ענין חוזק והוא כי · עשרא שהם כבי החבורה שנקראו החיותים שנא׳ צפק החיותים ודשו וכל יתרתו שגו ולרובו מיתך עולם · ועמך

מחדשות חדשים לבקרים או המלאכים שיולדו
בכל יום ומונהם שירה ומה שאמרנו כראוי
נחמונה כל אין לומר · וכורעים וכורעין
על בואו שתהו וכרעה עמדה לבני ··
עשכן · והכרעה היא כהעת הראש עם
קצת הגוף כמו שאנו כורעים בברכות ·
והכרעה היא כהעת הכרעים באחת כמו
ויכרעו שלבר כמו · ישראל בני מלכים · שדמה
שאל לכל ישראל בני מלכים · ויש מבינין קלו
או המלאכים שכנים פנים הדר המעוט
שנא׳ [illegible] כמון נחשת קלל · וידע עמים
או יש שנאמר בהם השם שנא׳ ויאמר בשמו והוא
מלשון יש עבר התגבר · חנות בחיים הם
המלאכים והוא מלשון כמילה מלשון ולחוכב
קחכם · חופשים מכבל · או יש שנגלו ומפנה
נשות ושעבודם · וכבר היה שלשלת מלשון
שו מבטל רגלו · קרנתים נחלה חבל שנא׳
יעקב חבל נחלתו · טובים בנהר · או
המלאכים שהם טובלים בנהר דינור שנא׳
נהר דינור נגד ונפיק מן קדמוהי · כמו
במוקר לשון טובה מלשון מוקד יקידנו ·
טובינס בגור כהה או ישראל שהם טובלי
ומטהרים בנשמה על טבעתו פון מנטנה
ואין מעמד · כה הלשון חזיה לי ימרי
איש בור · חלציה השמחה על בכל הדשא
השמחה · יקהם משתבחים עד ויעש חיל
אחר ימי השדים · והנה [illegible] עניינם
לבד ולפעמים הפה מלשון המתפללים יהי נא נס ·
יחידה מתנוצצת בחירה משלמות או ישראל
שנא׳ ששים המה מלכות יו׳ ושמונים אין
מספר · אחת היא יונתי תמתי · כבירי
רוממה עבן עולם ובילה מלשון הן אל כביר ·
לרוכבו ממרום ויש מתחיו שפתו בהם לשון
שמימה · והראשון נכון שהוא על הפסוק
רוכב שמים בעזרך · כולם תהלה או
ישראל שהם מקבלים כל התהלה שבכולם
לאומותם לשם והוא מלשון כלו יתיך · לכוח
ששלושת על כורו שלמה על שני אתה · והטעם

כורח ממשה על כי מדם לכמות בהם כרחון
על מראותו · לכורח שלהם · כי לכורח שהוא
כורח המלחמה על כורח שלמשכנו · להוקים
נפשה הוא הגוף והוא כמו ההולכים מלשון
להקיה פניים והוא כפי לגשרא שהם מקהלם
ונפשים להודות לשם על כמקהלם ברכו אלוה ·
במורשת כי כמופא · ואשפתים מלשון ואושת
שפתינו ·

ובכן ולך תעלה קדושה

כי אתה
אלהינו · אחר אשר מוכס ילך לשון תפון ·
והטעם שאין דומה לך באדון · על המחילות
ודימה · ואין ערוך אליך לשון שווי ודמיון
והטעם שאין דומה לך בגמים · עד כה מה
נשיח ישרול כי · כמה אלהיך ולא למעלה
טובנו חוהמנך · כי נאויו אלהיך ולא למעה
שבכולם יוצה באחד ואין אחר למעלה ~
האומן למעשיו · ונמיר מכל מתשמה · ·
שאין מחשבה בכולם שיוכל להגיע עד תשכנן ·
דבר מי ימלכך · כי דבר מי יחתיך ויסבול ~
לשמר ורואיך והוא על השמים ושמים ~
השמים לא יכלכלוך · ולשון מרגילך · כי
ולשון מה הבל להגיד שבחיך · היום לבב יגעך
לשון חסימה וקטון · מלשון אורבה כקור
מתלחה · והטעם היום לבב שיוכל לחקור
לגדולתך · ויש שון השורך לשון ראייה ~
והבאה · מלשון אשורנו ולא קרוב · עם
יהם ילדו כי הימודות היולדים במקת
הבורא יתי · ועתה שחק עמדו · טרם שחם
למעלה שעמד נמקום מטם · כלומר טרם
שעמד שחק עמדו · והוא על עמוד
שמים ירופפו · ישבח מעשה אלים · כי טעם
שבחו ושבה אתה אלים יש שבח מעשה נכון
וקיים · והוא על ביאם הם ילדו ומעולם
ועד עולם אתה אל · לבבות עמדו כי שתקן
מלשון עמדו ולא ענו עוד · מי מלדרוש יתי
מגדולת אותך מלדרוש ולבאר גדולתך ואין
מלשון לפרוש לבם עלתי יי · יהמה ירנו
עשן עבור · מנא כמו אלך עלאות · כי אין

כמוך

עם יה מעשה נפלאותיך והוא מלשון לא נפלאת
היא ממך · והשמים והארץ נפלאות עולמו על
הלא זאת השמים והארץ אינו מלא וזה דרך משל
כי הדרך זה אינו נכל שיהא מעולה מקום · אם
הענין שהשגחות השמים ובארץ עמוק עמוק
מי ימצאנו וכן על האופן מה שהיה ועמוק
עמוק מי ימצאנו · מעלך הם הדרושים
חלקו על לבו אחו מתמלות אלהים · אף יי'
אמונתך ידועה בקהל קדושים · קדושיך יי'
הנבואה שלהם · על קרוב יי' לכל קוראיו
לכל אשר יקראוהו באמת · והוא מאמר מן
המשובחים על האל מהמגנים יי' · ראוי
השמונה הזה וזה רמז לנבואה כמו שכתב
הרמב"ם ז"ל בתחלה שזה המין האחד ושי יי'
ימצאו לכם אותם שיש לכם לדעת זכות
מאד · וש לכוונה גדולה וישוב עשם זכר
על אשר יקבל את השכל ואחר הכן יי'
ידבק הם כל ההוא האחד ושי בשכל הפועל
ויפנו עשו מכונו שהם נבדל ואותם הנבראים
וזאת היא הנבואה · וזה שנה · ולא נכונו
למנורות · כי ולא הודרכו לענינים במה
שיראה [illegible] זכות שמים ולמותר אחו
כבודי · שמגעו אותו [illegible] ·
שממנו דבר בבחירך להם בחינה [illegible]
כי אחר אחרים בבחינת הנבואה כמו שכתב
הרב ז"ל בתחלת פ' [illegible] שהנה
ידענו מי אשר ימצא חמוהו ויתן בנין
בנו והמשואו הרבה גדולה [illegible]
שמעת [illegible] כמו שאמר דרשה של דבר
שמע נבואה לא שהיה בכן והוא נכפר
על למשתיה ולא שהיא בכן · ואתה ואתה
יי' [illegible] ותבט עיני · ואתה
במרום [illegible] · וכן היה נשמר
[illegible] · ·

יי' גאות גם כבוד מלבוש · ופנה
[illegible]
כי פנה [illegible]

ברך יי' עמו · ופנה [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] הדבר מאתו יי' [illegible]
[illegible] ההוא [illegible]
[illegible] שיתחיל [illegible]
הדבור שהוא [illegible] מאת יי' · והוא שיהיה
אור גדול [illegible] וירמוז אותו עם [illegible]
הדבור [illegible] · [illegible] יי'
הם [illegible] · כי [illegible]
[illegible] אנשי העולם ורבים [illegible]
[illegible] להם יקראו [illegible] ·
כי אנשי העולם קוראים [illegible]
[illegible] · [illegible] קוראים
להם [illegible] · [illegible]
[illegible]
[illegible] מן [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible]
[illegible] שהוא [illegible] יי' [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ילודון ילודון · ברם יודו יי'
[illegible] לעולם [illegible] יי'
[illegible]
כי [illegible]
ורבים יאמרו השומעים [illegible] ידברו
[illegible] · ·

[illegible] המעלה הראשונה

שההוא מספר במעלות שהם מדברו
בגבולות · המעלה הראשונה מדברת
בגבול [illegible] והוא [illegible]
[illegible] · [illegible] · והמעלה
השנית מדברת בגבול [illegible] והוא [illegible]
[illegible] ברכו
יי' [illegible] · והמעלה [illegible] יי'
[illegible] והוא [illegible] · [illegible]

ולכן נקראים בנה בניו יי׳ למעשיו · ויהי
שלום ביניהם על עשה שלום במרומיו ·
ואין למעלה מלה מורכבת על חמרה והוא
עשן חשך וחפלה · והמלאך מלאך חבר
מלאך והמחנה לא יתערב זר מערכו
לשום דבר · והם נוגשים לתתו מסוה
דרך אומנם להתמלאותם · כענין
מלאך צורת המערכה ·

המעלה הב׳ צבא השמים וכן ·
פי׳ צבאות מלאות

שלום · שכן וצורת מלאות שלשה סבב
לאור בעולם למעשה פי׳ צבא השמים מלאך
כענין חיים קדמוני · דרך לבבות פני
לעולם · שהם התחתונים והם הגלגלים לנו
שאמר הנה הגלגל מרע ותלכה בכבוד
והגלגלים שם בגלל עם ודעה והספרי
הם נקבים חיים ועומדים ומגלגלים אותם ב׳
שמכל ויהיה העולם שלא יוכן לפני ביטו ומשליו
כנשלחין ומתאחדים לעולם ולפיהם שמעלים
את הגלגל כך מתנועתם את העולם ומניהם
את המלאכים שלמעלה מהם · ודעת ב׳
הכבוד והגלגלים מצויה כבעצת המלאכים
ובודאי מדעתכם אותם על כל שואף עשן
הנבואה והגשמי מלאך אחר אשר ישלחה והנה
שלא אותם מכבד ומגלה להיות לעקומו ·
ילו עשן חבור וצבא מלאך ועתו נזים השם
אל יי׳ ·

המעלה הג׳ וכן זכר כהן
לים והנה

הארץ והרוח והאש והמים · מעבראי רוח
פי׳ שקרות מתמכם לבלבר מלאך חם מים
יכן מעשי עב׳ · המלאות אם פי׳ תשלבות
מים · כי נמצא זכר קל׳ יקודות שהם אש
השבות ועתה מאבר בקולו והשם
וחלבנים במראהו הנוצלות נבללו ונחלקו
חלבנים במראהו מן המים והתהלות
למקומות רבים מטה הים אבל ארץ הנבוה
הוכלל מלאך כי כמו נתלבה הארץ ·· ב׳

ועתה לבאר הוא יושב נאמר יש שם בן איליות
היסוד שלא ארצי לבאר אשר ישנו השתרנו
פי׳ משכו הכנפים מכל צד מלאך השתרנו
על על טבע · עשי מלאכתך אם החיים
השמים נמצאים · ושלוחי מלאכתך
אוקיינוס על יתמלחו מלאך יי׳ למלאכת
יי׳ להם · ושעה מלאכתך עשן שלחות
יהנל על פי על כל יהנל והשרין עשן
ההולכה עם הרבי מלאך ושרפי המים
שרן · ודעה הרכב שהוא עשן השואה
שהרגם הראש והשרפים מתלי ועשנים
על האמן · עבור השולחן דרך משגל
לפני שלו מולכם בני אדם · עקב כולם
פי׳ בשמי סהילך להולכי מרו לנו ומלבם
ואנשים נבבהם נהג הקל בדרוי שחלכו
הם המעשים כבר ומלכם מהלך יתנו ·
מגלגלת כהנים על ואתם תהיו לי ממלכת
כהנים וגוי קדוש · ומהנה מלאכים הם
הנביאים לפי שהם שלוחי השם על ידיו
מלאכים במלאכת האלהים · וכנוי עולמים
ויונקים עשן יעקב · פי׳ אחסוך ישעה
הכהן בן נקניאל ז״ל מפני עולמם אשר
לא ילדו ונכוחם הם עולמים יורו עלריות
חסלך פי׳ התלבלבם והרבה בנפשי באורך
וברוחב בעבים ומערות וזה דור שעומד בו
ועמם ומערות ישראל ·

הרכו ישראל
מקן ומנות מנמטרתן וכו

ישורון אשר יקר מאוד הופיעו · פי׳ ישראל
שהם יקהם קנינים השם מכל אנשים פרוי׳
שהם המלכים והוא על נאם השם יקר ב׳
ממוצא כפי הבריה · ומשהו עשן המשיכה
והיותה מלאך יושב מנמשרבים ··
ויורש גבולו על ונשו למקדש ושכנתי
בתוכם · הדומה מלאך הדום רגלו והוא
שרפי השם · ועל עבודה מרשה יי׳
משך עבודה משרה לדעתו על מעוף חסק
להודעך · ורוח נשמה היא רוח הקדש ·

ע״כ ורוח עצה תשמרנו · להיותם לממשלה
הראשונה שהיא ממשלת המלכים שזכר ·
למעלה · פנו מבקרים מלשון ופנה פנו
ומרדפי׳ אשחיתם לרמיה · ומתהפכים פי׳
ומה יהיה להם כה כשמתיהם חרון אף ~
להנשים עולם סיעם · ומתנשאים לשון
שוי ונשוא מלשון ונעקדים ישאו בדי ·
ואלה שנין מהירות · מלשון ויאיצו המלאכים
ולבה שמך מרהיבם לשון חוזק ע״ד וירהם
פי׳ המתגדלים בגבהות · ומתבוששים ~
לשון בושה · ומתאוששים פי׳ מתחזקים מלשון
זכרו זאת והתאוששו · ודומה לו לאנשי ~
קיר הרסות כי האנשיים הם יסוד הקיר ~
וחוזקו · ומתקוששים פי׳ מתקבצים לעשות
הרעים היטב מלשון התקוששו וקושו ודומה
לו לקושם קש לשער שהוא לדבק ולקרב ביחד
היטב · ומעולפים לשון חוזק וכח והטעם ~
שבורתם לשם הצדקה והכח ע״ד ורוח אלהי
יש יעקב וקראו השי׳ עברן לפי שיעקב
ניחן בכח אדם ממנו ·

מגן לר׳ שלמה בן גבירול ז״ל

שחר אבקשך · פי׳ קודם ע״ד ושמש
לשחר · אבקשך בבקר · חקור
לשון בקשה ושחרית מלשון ויקדו וישתחוו ·
ואשקוד לשון מהירות והשתדלות מלשון ~
שקוד על דלתותי · אערוך שחרי אומר
אני עמוד מענה בשחר · ואמר בן עזרא ~
שנתקן מתמיד לאומרו בשחרית אלהי ·
נקראי שעשי ישפלו · פי׳ אלהי נקראו איך
מחשבותי ישפלו מפני שתשבתי בהם מה
מחשבות רעות · שסהר זבולך פי׳ נחל
הירח וכס קצמים והוא מלשון ונאה את
ספירו מנשכיהם · ונקראו כן הרוקל העוה
והיטה מלשון רומה שמי זבולך מלשון יזבלני
אישי שנשאו מאור · גם שמי הוא חקלכת
העבר מלשון לבש נפה רמה וגם עמרי · ~
הישרון שרשנוהו · והוא עשין פחד ~~

מלשון ויהי יחזושה · לא שנה לשון הזמן ·
עולם לעני לערום · והעננים מיתה מלשון
שני חף יקר עמד וכן וינע וימת ~
שיהיה פתאום · והקדו פעם פי׳ רגלי
מלשון הפעם זכן פרמהרי · השתכלת פי׳
לשוב בנפש שני פנה אלהי · המסה פי׳ מחץ
מלשון ערשי מחסה · ואשמר שנין רעה
ובשמה מלשון רעה אחרונה · ועני כמו
ועם שפירשנו · ובנתי מלשון מנו וגו׳ יחלה
עבן פחד מלשון יחלה וחילה · יחלה שגן
סוב מלשון קפה אותם ולא חלו · על אום ~
שאונת זו במה יש שהיא שומעת בנגינת ~
על שמע כי נשמה חן ואום הוא כמו ~
אומה · חקות יום כופר · פי׳ חקקת יום טוב
שהוא יום השם לשאר שלחה פי׳ לשאר
התאוות שהיא מלבלבת את האדם והוא
מלשון זה כי עקב ואולה · נכסה מלשון
הלהבשי מלבות ומעשה דע טעם ·
ושוד עבין אוה והוא דרך משל להבבת
העונות והוא מלשון שהתעשק לרבב ·
טובך להודות לך דומיתי פי׳ לך דומיתי
מלספר טובך · וכן לא ידום יו׳ אלהי מלשון
שבי פובה · עון יהנם · פי׳ העון אשר
הסירנו מהדרך הישרה והוא מלשון פיתן
הדרך לנתב · כלכי עבין פחד כמו לבבי
והלכו · להלפן כרש פי׳ להלפני רועם ~
העון והוא מלשון נרפה שער · עקבי נודע
ע״ד והוא יגד עקב · והוא מענין כחה יש
מלשון נדו קיעם · פשעה או ישרא שנקרא
והיינו לכם משהו · מרסם פי׳ מהנחל ~
שהוא נהש · או מכפן האומות שהם כמו
גחל · והוא מלשון רשפיה רשפי אש וכו׳ · ~
כנשם מלשון תשך מלשון כנשם בערב יום ·
מפני אסף או המעדים יחזיים נכבשם והוא
מלשון חסשים · משתי ענין כהה וחשך
מלשון להמה מעדן נרו · סגדור ומלשך
פי׳ מהדור ומהלשנות · ויולד ענין שנוע

ושלשלת מלשון שלשלת · ובודד פי' יחידי
מלשון בדד ישב · מעשך לשון אומה כמו
פי' גאוני מעשך · ופי' ר' יוסף ן' נהון שהם
אנשי השכונה · נאות פי' אומות מלשון
נאות ייי · כושפם בלבלתם · פי' נשיבה שאין
לה תקומה והוא מלשון חשרתין להסלתם
ספריות חשבו מלשון ורוחות שוטר נחומר
ירושלם · ומלשון דילמא דין · להכחיש
להי נכחש עשוקי והוא כמו שחשבו
האויבים להכחיש ולהפליא בנו נעורי · והטע
שנעשו אותו נעשות כנקמה היות · רחש
לשון השבה והוא מזאת לדבר מלשון רחש
לבי דבר טוב · ומלשון הלל ברחשי · מחשן
שפוחיק · יעלו ראשון לשון שמחה מלשון
יעלזו חסידים בכבוד · והטעם שהאויבים
הוא שמחה לרעתי · השעשע ראשי והוי
וחשבו שאין תקוה מלשון שברו עליו
אהיו · פעמי תהי לשון פתיחה מלשון פי'
פעולה ונפתח · פתחה שמחה פי' כרות
מלשון תמרות ייי אלהינו · ידון מתקנאי
פי' הזדון שהוא מתקנאי רעש והוא יתר
הרעש והוא מלשון מתקנאי יהוא · וכן
קשר עליך שמעם · צבאות ייי שנקראו
צבאות ייי · יקדש עם · על קדשו עם
ירושת ענבו לרגלי פי' עשו רלכו אחה
בכל רגלי · חבב פי' אבות מלשון חבב
רחמת חבב · נלבנו שאין חמדה ועשה
מלשון בו לבנבנו · הערוב מלשון ועלה
לו · שפכם יהנה הפך ולך יהנה שהשבו
והוא מלשון שפכו לכור ·

פזמון

לר' דוד בן בקודה ז"ל ·
למעשך אלהי רבה עם לך
שחר וכו' פירשנוהו · עלומי

מעלמן פי' שהם נשואים עליהם מלשון אמם
על שלך השלכתי מרחם · ומנהם משחר
פי' מהיותם נחם אמם שהם ילדים חשם
עלי נאום מחרך כלשון ילד עשתך וכו'

שבורה לשון לאומה מלשון ויהי עקב אל לבו
הנאוה שאין ינעה ונורא מלשון את כל
הישחק · עורם מאחר שחר על שה סחר
מעולה · והוא מלשון שחורה אני ונאוה ·
ומנשוא אימתך שאין פחד ויראה · על נשואי
אימתך מתפוצה · לכם מאחר סחורה · כמו
סובב וחובו מעשב מסבב אימתך והוא
מתרונם סבב סחורי · לה לשון רוממות
מלשון ארוממך ייי כי דליתני · ולשון כמו
לנגה ·

אבן חן

פי' מבואר מלשון
הקימו נחוצו פה
מיוקרה פי' אבן יקרה ונכבדה והוא עם
דנם נחן פנה יקרה והוא כנוי לאבותינו ·
וראש שרמז כן אמרו נחן עם שנאה חוזן
השם בעמה שהיותה מלשון בוחן לב ·
אינן משפל גם כנוי לאבותם שהם משפל
לאיכן החזוח · ואיתן דל חזק נחכמה
נחקירה שבא לחכמה כמו שהיה חזק ח
בחכמה שחקרה ונבדקה קודם שנבראה
על דרך אז ראה חקרה גם הכין גדו עלתה
החכמה שזכרו · ויעמוד לפני קרח · היא
הקרה הנכונה על השער מלשון בלבנותי ·
והוא למה שהיה עולה במקום גבוה ומראה
לעם כעת הבוקר · וכן נקרא בהרחה
החכמה על שהם לפני קרח · ויקרא בשם
ייי כמו שדרשו רז"ל מלמד שהקהל שמו של
הקב"ה בפי כל הבריות · פרשו חרק מלשון
הסר משומתן וחלק והוא מין מיני ירקות
פרח נשוש כמו שגדל בתוך המעיים
שמעשה עלים והיה נהר · על כן נקרא
החוחים · נתלה וכו שכמו כושי · פי'
בתחלה וכן כמו שהושך לבבאי האום · עב
בחן עבר שמכונן וישם הפלו מנחם וראש
אחר נאה חלבנו מאור הבשן · לה בנשון
לבור מלשון להגיה · ולהב מלשון על
יתלמשו והטעם לעת עולו הרוחה אותה
לעשות כטוב ונשחרי המון חוזה לב הם

שבה הבנים מלשון כלו חבל ומרעי· וזה מנשב
שהלך מארצו וממולדתו מעצת השם· וזכרתי
בגב והפי׳ עתה בגדות מלשון זבד טוב· והוא
סגבדו ומלה נהיות בגדי שהלך אל ארץ כנען
שהיא ארץ ישי· וכמו מוקדה· שנא בה וכנה
אשר נטעה ימינך· כי נחלה לא הוא שהאל
שהיה לו לנבוכה לאחמל לו אל הארץ אשר אראך
וזאת אחת חמדה וחמדת מלה טובה כמו זימון
מלשון ופועדי לך שם· וזאת נחלת צבי השם
כלומר זאת היא הארץ אשר אמרתי לך לנבה שם
שהיא נחלה לישראל שהם צבאות יי׳· חמדה
נחלה לבניו ערבה כי ארץ כנען שהיא
חמודה משאר הארצות שכן נקראת וחמדה לך
ארץ חמדה· סמיכת אורה לבניו ואמר לו לא יעזוב
אותן את הארץ הזאת· טפסה מנגבות כי
נגבה מגבלותיהם כל החמש מלכים והוא
מלשון מקדן עלה טפסר· לגבי הדרכה
לשון חשה מלשון כדורך ענבי· טבסת פתגנו
ואם גדרכה· על ולי נדך את חמדם בבל· יאב
ויאב שלשים ותמקור· כי נתחזו להולדניש
לפי שהיה ימים מקורו· ימים מלשון הנה
הגבנות לתקוקך והוא כמו תאב· יאם לו אות
לדרוש ולחקור כי בקש אות מהשם לדרוש
ולחקור אם יהיה לו זרע שגם במה אדע כי
אירשנה כלומר שירשוה בני· יאם מלשון כל
אשר יזמו לעשות· נהיה בל ישקור על לא
ישקר ולא יתם· לגבי נאמנו כי גם מגע
מפי הכל כה יהיה זרעך שנה ואמר אמן·
נאמן כי נתוקף ויחזק מלשון ותכל נאמן
או נאמן כמו נגבולה· והטעם שנאמר מגיד·
מרום מגיד מראשית אחרית· כי הש׳ שהוא
מגיד מראשית הדבר מה יהיה באחריתו·
משלשת מלשון המשלש של פני הדברים חזק להיות
לו עבדות והבהית והוא עלה שלשים כי
הבהמות חמש ולשים לא שהעמיד והלבב לנפש
במלאת הבורח נגד אותם· ותהו שנאמר קחה לי
עגלה משלשת ועז וכתי׳ ויקח לו את כל אלה

ויבתר אותם בתוך· כמו נתח נתחים ופיזר הגזרות
והעיט· ויבוא העיט והוא עוף· ויצא אחריהם מהלך
שבו מלשון תשובות שלו· ענין לא תירא שהיה
כענין שאינו נזכר לפי שהיה זקן והוא מלשון
שורש פיה· סימן כבלות מעקות ויהי פי׳
והו לא סימנים כבלות המלקים יהיה והוא
לבנים יקראו· שהבנים סיגף מלשון
ובכן שלשה סימנים· אימה מלשון ואימה
האחר והטעם שהיה אבותם ירחק· ואשעב
אשר באימה מרעשה והוא הענין הלא והרעוב
שהוא מגלה ומחה נופיו ובחורו והוא כמו
ומרעשה באיה רעש· עתה נרדמו· כי
נפלא ושכל נרדמו נשמה סיומה· ילך מלשון
אם יש עבו מגדר מלך· ממה בה רשעיו·
מעשן המלה כי מעשן תמשה את הארץ
מרדך ישה והוא מלשון ועבר בין במגלגלים·
עלטה פירשנוהו· ירונם לא להם· כי אומה זה
להולכו ונפוצה כנעתי· שגף מלשון נשף
קלף· ופי׳ הרמב״ן ז״ל שהוא מלשון וישלף
אמצע אותו אגן שהוא ענין כאחה וכיה
יאמר נבהרת בנלף שבורה כן הוא והגנים
עד סוף החמה השמש כי מאמר כמעט
רגע עד עבורתם· והלב נחלמה נפלך
כמו עלן לבי נתפעמה מהם· וכן אמרו
חמון מעשין חמם· ריבוי תם הנחלים ונדרו
רגפה· השלש מלשון ושלשה היה והוא כמו
עבדים או לשרת כדרך זה· כי בדניא של
הגלה עד ריבוי תשובות מלה· ואין אל
תשלא על ואת השלא כל אח· מעשין לחיות
בקרב שטה על המלך בקבלם עם חייהו·
והטעם יש שהם המלך ומעשין כמו שנא׳
שלבבו ועל פי עליה הבוא· וסתיו אשר
ויבתר· היה אותם בתוך שם הגזרה שלא
יכלו בין אותם· ואת הצפור לא בתר כי
שני התורים· על כי לא נבקע ולא שיך עבות
עוד· נשה כמו תשא כי השמך במקום שגים
הוא במקום אחד· זה המאמר ברחא מגן עפר

שבחם כאומרו במזמור אבותיהם · וגם הוא
מדבר בשבחם · וזה הפזמון האחר כב׳
מדברו׳

פזמון

ישמח לכבוד אבותיו · פי׳ ישמח
השם לבן שהוא מתפאר על
מחזיקים כמו כבוד אבותיו ~
שעה אחת נשתבחים בעבור שהיו בה
לבב · ואת כבר הפך מחזיקים לבחור ויש
קורין כבוד בלבד ואין לו טעם · ולאחר
למעלה נאמר · ויש נסחאות שכתו׳ בהן
במעלה נאות ומשבחהו · ונכון פירושו
מהלך בחוק כבן שלש שנים כמאמרם ז״ל
בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו ·
מימים פי׳ מנעימים מלשון נעימות בימינך
בחמשה לבבם את זוכה לבבו הכין לבבו
והחמשה לבבם הם מה שאמרו רז״ל
רעה וחבר׳ שקיצה אותו האב וזוכה לבו
כנוי ולבה ובעושר ובחכמה ובנשים ·
כלומר שאם היו כלו הל׳ באו בחמשה כב׳ ~
שיהיו כבודו · ועל הרוב מדבר בני איתן
השכה בה לבבם · פי׳ בני אבותם שקרא
איתן השכה בו והל׳ נכרם שהיו כב׳
באבותם הנו׳
הנה שרדם אחר תמשהו ~
מלבם וקום כבודו · העושר שהיה בהם
תרוח לבם עושר ושבי׳ ויתן לאבותם
כבד מאד במקנה בכסף ובזהב ולמה
יקבון כמו׳ וי״י ברך את אברהם בכל ·
התבונה פתח שאדרתם שהיו שתי מנותיו
בבנות חכמת השמים שאליך שנים ~
ירבות כמו חיי כבודירו · חמדים כלשון
או האמור כלשון בלשון יקר וחשיבות
מלשון נדלנו אתי · הנו פתו השיר
ומרכבים רבים רכוו · ומהאד שולט כבשן
מדה כלומר כברית מלשון רבי בלאה דלאים·

מחיך

לי׳ שלמה נבשו לכל חולי
בהר המורי׳ הוא הר

המוריה · רק פי׳ שמח מלשון ולבנו ירדן
חסה · ומתרגמי׳ שישו אותה משום דוקא שלה
דוך · יונת אלם זה יצחק שהשתוק כאחרו ~ ~
לשחטו ונעשה עקוד אלם וכאלו אין בו רוח
פונה · והוא על פונה חוחה אין לב ·
נקחתו איתן לעולה ושלם · פי׳ כשלקחו
אברהם שנקרא איתן לעשות עולה
ושלמים ושלם אחד מן שמונים מלשון ושלם
מתוארים שלא חסר · רק הטעם לבני לשחטהו
פי׳ בעודו הטוב והוא מלהבין הם שמוכיחין
אותו לבני השם שנא׳ והעלתו לפני י״י, איך
כך הנח נוי לבני · לאסור ספחהו פי׳ ~
לשחטה השחהו · לאסור מלשון אסרכר ~
יקהבו · ספחהו מלשון ספחני נא · ואל
עבן האבן ועצבן ודאגה מלשון חשבן נפש׳
עקלו שהם מלשון פי׳ נתחדרו מלשון עפלו
על שקר זבם · יעד עליהם · פי׳ זמן והכן
עליהם מלשון כה הנה העולם נועדו ולשפות
קדקדי ושים העלים ליד על קר המעה ·
ולשפות מלשון השפות שלום לנו כרך מלשון
אשר דרך בה שהות לשון אורחי · כמה לשון
תאוה וחשק מלשון כמה לך בשרי · והטעם
שהוה לראות השה והמה על אשר לא
ראהו · ולבן לקון איה השה העורך שנאמר
ואיה השה לעולה · ולמה השיבו מרוב יראה
קשה שנא׳ אלהים יראה לו השה לעולה בני ·
ושיב נפש עקדת פי׳ וינח וישקיט נפש
שה שהיתה עקדה שהיא שמחה ומתאבת
מתאבה שישוב · וישוב מלשון נפשי ישובב
ובן בשובה ונחת תושעון · חוקר כפרותי
פי׳ השם שהוא מביט ומשקיף על המלכות
והוא מלשון ומשקר והקשפם · ומתכונם
ענן שופתו לינוח לסקרתה · ומדבה חז״ל
אבריו אותה מן העשן שלא יהיה סקרנית
פן אשבר מעתו האבנת · פן אחור מעולה המאכלם
מעתו כחל השפן · אשבר מלשון נשברו
בארבה · אבה מלשון אבחת חרב והוא

מן גזרה בחלוף אות הנו׳ ומודע פי׳ קשרתי ·
מלשון ויקשרו לבגדתם · כופר אשכול
פי׳ ליצחק והוא מלשון כפרים עם נרדים ·
והוא הבשם הנקרא בערבי קאפור אלא הנה
פי׳ הבשם הנה · מלשון במלון יעברו
שהוא שחוט ויתכלם מי יחיה מן שחיטת
יצחק מי יכלכל ראותה · וישחק לו לבו
יקוד · פי׳ לא מהדרשים אמר לחבירו
תקפו דומי מלהתהלל לשם · נעקד יד
אברהם · ונעקד זה יצחק זכר ופקד ונשמע
קולו · פי׳ זכר זכות אברהם ופקד ליצחק
ונשמע קולם · התמעון פי׳ המלאך הטוב
והוא המלאך לשקח אברהם את הסכין
שחוט את יצחק אמ׳ לאברהם יחידך תביהו
מידת שהתם לא תשלח ידך אל הנער
ואל תעש לו מאומה · הנה כתובה פי׳ זכות
העקידה שעקדת לבנך לשוחטו לא נמחת
את קהיא כתובה לפני לזוסה תעמוד לך
ולתפך עד עולם כמשה יכעתם ירלך
יום אתה · יש קרין הנה כתובה הנון
נחיה והיא האחרונה במעתיק ויותר נכון
לקרות הנון בקמץ והיא ראויה מלשון הפסוק
משם עיה כתוב כתובה לפני לא אחשה ·
בספר מלשון אף נחלת שפרה עלי · ומן
ומתרגמי׳ ייטב ושפר · רוץ פי׳ רצינוהו ·
העופר הוא ילד האיל והוא פי׳ ליצחק · נמול
זה יצחק על שם שנא׳ ויגדל הילד ויגמל ·
מחנק שחז פי׳ כי מתחל הסכין השחוז ·
והוא מלשון לקח השחיז את הסכין · כמו
לא נשחז פי׳ כמו לא יחפש ממקומו והוא
מלשון פתח פנים · ימינו אחז בל
נאחז פי׳ לקח בימינו את האיל הנאחז
בסבך ויצא יצחק תחת האיל קדש · יום היא
איל כלאומה נתן כל רחוקו בל אור עקידה
שהלבה לבניו היום אין קורין לקראן
יובל · זה הפתגם נקרא מליה לפני שהי
לאומרו בנחיה הרננים · ויש הוא מדבר

שהיה תשובה כמה שקראו אבי לשוחטו ולא
שקראו המלאך מן השמים ואמ׳ לו אל תשלח
ידך אל הנער · והב׳ לו אחזה אותו ויפלגה
הפזמון האחר הוא מחפר לאברהם וליצחק
על שהיו שניהם בדבר העקידה ··

פזמון

יום ערו ערו · עד ערו
ערו והכנעם יום אשר
ערו מלשון הערות שמופר
אתה · ויום ערה למול רגלי מתפיקים לכל
אלהי אבי · ויש שקורין יום אשר ערו ערו
עד מבכך לא ירשך והכנעם יום אשר
ערו ערו ועשה למול רגלי זה קיה גם
מתקואי אשר כרשו רשת לגר מכולם
ובכן הוא · ואמ׳ תוקי חטאי על
מחוקות החטאות · שחת לשון פח ·
ופחת הוא מלשון באר שחת · חבל
לשון חלק ויש מלשון חבלים כחבלי
כעמים · והכנעם לכל אלהי אברהם זה
חלקי · באר שחת ופחד יצחק עם שפחד
מהבלים ומסר עצמו בדבר העקידה · גמו
מלשון בגאון גלו · והמו מלשון כהמות
ימים ונלי עבים סכוב פי׳ גלי הים מן
מהבלים בהבלים והוא מלשון כל
משבריך וגליך · השואות עבים שמעה
וחרבין מלשון השאה שממה · תשות פי׳
מנהלות מלשון ותם עתה לדור לאור
פי׳ עשות מלשון כאשר יקחה הקשר · קר
חיל מלשון חיל כיולדה · חלו לשון מתח
כמה תרשיקו · מנתכוסי פי׳ מנת חלקי
מלשון יי מנת חלקי · יו׳ יחבלו פי׳ חלקי
יום אחד · ברעם מן עשן הגויה ומעשה
גדלת נמוכו ממנו ומגדל לשון הכמנה
קדם יום הכרים מודש אשר לו כנוס
ולא ימלט מלשון הם מעמו רחמלי
יום עוה שכרשי פי׳ העדלה פישו · יהשע
ער יום פגע בבו · עמור יעבור ·
[illegible] רוצי

על ידידו · ומנהיג עדה נהלה בנחת ·
ויטע חסבני · פי' ה' ונטעת כחסנו
והו מחילו מפעון אליסיי חיט · נוס חילו
רו לשון חיל כיולדה · אולם חסדי ייי פלאו
הנה · פי' פלא הגמול חסדי יי וחסדי אלנבת
ויבגדו דרכו שון הקומה והדר ימגלות
מלשון ונחתו קומתו ונבגד דרך · מיתה
לשון חכמים מלשון ואת מורה הקסם ·
וחבלי מלשון והוהרס נחנו ··

מנשלם לר' שלמה ן' גבירול ז"ל ··

ר' ויצרם יושב אהלי תמימה ·
זה יעקב שנא' ויעקב איש תם יושב אהלים ·
ונדר כמו כנמכיס כהבא אפוד · בוחן ·
פירושו · נביא הוא השם יתב' · נש
ויפגע שנא' ויפגע במקום הוא במנין
השתיה · פי' אבן שממנו הושתת העולם
ואבן הזה היתה בבית אל · ומקלענו · דכא
מלשון קול דוה דופק · במקום נברא פי'
במקום שאין לו לא חומה ולא מגדל והוא
מלשון פלכן היה והם הפרזים · רז פי'
סוד מלשון ופלרז לא מנם לך · ומתרכנים
חרב לאמר כרם למנמר · עד זבול
כנף · פי' עד השמים היה נחוק והשמים
חתיכתה נבהו והיתה עד השמים והוא
מלשון טר דחק מנף שוטף שהוא כמו
עד זרה · ומם לנשרו במלאכים מעתה חזות
אחים פי' כשר ענקב עם המלאכים
מקריהו נבואות שפת מנשה ואחקרן
שקם אחים כמו שאמרו בגבר והנה מלאכי
אל' עלי משה ודוחין · פר אמנם · עד ולנר
אמנעם מרפה · עתעם לו מתהב
נסיני זהו שאמרו פיים בני נעוריה סיני ·
שקרחקו ונמעם הרסינו כמו שמקורש
גם · מה פירושו · להביט נפנים ·
שמיה פי' שיהיה הפנים האשיה שהמה
אבנת לבבינם ונדרש אתהם אחרי אחר ·
כי נגיא של פניגו אלא יד בריס עבדה נו ·

ולאחר כפנים ועבה נמראה הפנים אמר
להמה לו לנערב שהיא פנים שיה כבהו
ארץ ים שנא' ובכה אשר נשנה ימינך · עד
מבון שבתך פעלת יי מקדש יי כוננו ידיך
ואנכי לשון נאי עה כמו שמלכו ויטע כה
אהלי אפדנו · תורה שנא' כה זורן חמנה
הבאה ראשית כמה כן לארץ ים מתים
שמגשבכנו לארץ נחייבו להביא מהבאה
תרומה שנא' בה מראשית נהפורתכם
חלה תרימו תרומה · ובואם שנא' בה נבוה
ראשית אל מתך · לחוט המשולש זה יעקב ·
שהוא נ' למודים · יעל שלשית פי' זקן
לפי לו אהלאחרן ככון חנם שלישית פי'
שהיא יעדה לאחריהם נאחב לבנתך ·
ואחב לשרב · אכונן בכל פלגבי מלחו ·
והנעם בכל עיר שרך שם והוא מלשון
אתי פלך ירושלם ומהדנש חבל אריכבבה
פלך המרכב · שנך כי נכון קהה מלך
זו ירושלם שנא' קהה מלך רב · עשר לשון
עשה מלשון וכבוד והדר הבשאריו ·
כתר יקרה הדר זייז זאתן גורשם
מראשותיו והמעש שעשה לה כתר נעשן
שיבן על ראשה · ויקראה בת אלהים ·
זה אם הגש דבה ספר זהו שאמר אם
יהיה אלהים עמדי ולאשר הקהלת וגו'
קטן לעבור פי' לעבוד ללבן · בכל שרעתו
כמו סעתו של מחשבותיו והוא מלשון
ברוב שרעפי בקרבי · זהו שאמר אתה ידעת
את עבודתי אשר עבדתיך · וכרין פנגל
כתי עבדתי את אבנים · רבוש פרן לשון
הבי שנא' ויחרץ האיש מאד מאד · שמר
פי' שמר נחן לבן במתנת ובחמתה ואשבב
היו מהרשמים שלשו בו לבן ואחותה לקח
יעקב את בשל אשר לא ידעו · ואחת לבן ·
אלא יחקור אחת פי' זאת הדבר שמנצאין
ינלו וקם ואלה אחד היה נשמנה · לה לבן
יעמן השרה והשלה מלשון אשר הכל

אלים

אליפ מאחריו · ויגע רוי למען שאין מן
מהדופק מעבר להרים וישגו לפניו מלשון
את עשו · ואת ינועו בפני · וכן וכל ניגע · ויולך
עד מעוש · יעני שגם ויבא אל' אל לבן וגו' השמר
לך מדבר עם יעקב וגו' ויאמ' ויסחנם ויסח
אמנם · והבל' לשון הכאה וחוזק מלשון
ויפל כם מאחרי · מאיום הפעם זה עשו ·
הירעד מלשון שנדרי מר עבד · ושוע
והיל לשון תפלה ומלשון ויעתר פתחם
ויחלו · כמו כן פי' חזק ובקלותי עד מנוחה
שגם קנו ובני חתל הזקנים ומכל האמנה ·
רעשו לשון שבה מלשון הרעין חויב ·
וקרא נדע לשון כהנה והוא עד וכל קרא
הראשים חנדע · ינודה תעם שאחנם --
שהנאריו הפס כמה פעמים היה מפחד ·
אמנם ינדום החטאת ולא יתקיים הדנאיה
ילדו חלבתי חלק דבני לשון מחוות מתפ --
עשו · והוא מלשון אשר חלה מאד · הקהב
שומם עם ויצאום עשו את יעקב · והין
פי' חזק מהדנו ישלקם לגמוויהן אותן ·
דרוש הדרוש עבורו עם שלוחה פי' בעבור
יעקב הדרוש דבש הנלחה והוא מלשון ז
וילאו לעמוד הפסח · עשו השמחה פי' השלב
מלשון נבלו מן האין · התניה כן לשון דבר
כמו פעמה הנני · קשר כמהו פי' חבור ראשים
החטאים העקר ושמר חלבה איש רפ --
הנקים פי' כמו שחלבה את יעקם שקדם
למנחה יתה עם אתם אחיו · הזל בצאריו
שלו לשפוך דמו כן הכל אהבה לנקד משון
הקדוש שיחזור ללבן · ואמ' הנקלם על
כל דבר אשר לא קיים אותם בלחם ובמים ·
והשלח לגי אחת · פי' לא שנא' בהם מי זאת
עולה מן המדבר · זה המזמור נקרא אז
מתאולש לכי שהוא מדבר ביעקב שהוא
שלישי לאבותיהם ·· ופי' זה הפזמון האחר
הוא מדבר בו ··

פזמון יום שבתון ושלם · חקר חוצבתי
לקחו יראים כחלב זבחים ·
שלמי חקר החטאת לקחו והשמם ושמו חוקה
לחני הטם בעוקם חלב הזבחים שהיו יש
מקהלם לבנו · בשובו עם עצר פי' אחת
שובני ימסרו · ויקרו יעקב פי' ויקלו לבנו
מלשון ויקוב בן הישרא' · לבשר עקוב עד
והיה השקוב למישור · נחברו יחנן בשת
מלשון והשבם אחרו · יחודו נס הוא
עשן בשה מתרנו לבן חור כי הזקים שיש לו
בשת יעלבו בוי · וכן אזל מלבן פני
חבריו בפנים · לתמהו עשו הסוה · מלשון
ותפר את הברית · כן הרבלים יעקה אלהים ספוג ·
פי' הרבלים אשר היה פונה אליהם קודם לבן
יעקה אותם מיעוי · והטעם יקים מממון ·
והתלם עם שקר והשבועה · זכות אותם
עמנו בהלך הבון פי' זכות האבות אשר
היו עמנו מסבה לעשות הבון בבא הזמן שהחפץ
והם ישרא' · ולכן לו יכון לחילך ישכון פי'
ינס עיקר הבן לו תבון אחר איכה מזולבו
נקדט לרים נם מיקר מה יתכן לו ואחר הוא
שגם מקדם והוא' בטח עין יעקב בדד
ישכון כמו שנא' וישכון ישרא' בטח בדד עין
יעקב ··

פזמון ארחותיך למדני · עמך
הנאים עד אהיה

פי' לעד יהיה · אותי ארחותיך למדני עד
שאהיה הנאים שמך והוא הבון · שרד לו
פירשנוהו · אחתי כבודה בת הבוטה היא
הנפש והיא נקראת נפקדות הא' היא עם
בן קברו · בבבור יהם חמנה מקרוא ילנך
יה הנשמה עתהו חקר פי' ולכן שהיא נבוה
עתהו וזה היה בחפרך סיע אמ' עולם
חסד יבנה · ועבריו אשר אמרנו בצלו נחיה
פי' עם עין הרוח שהיא הנפש שאנחנו ז
חיים בצלו שנא' לרוחי היותי לבבם --
למאור פני הכבם הוא התשובה הגם שהוא
טובה העשה הכבוס למאור פניו · ומשנה

שדברו עליהם כי יום שלקחם פי׳ [illegible] אומר
לה׳ טעם שזכר · עוקים שנכנו עלוים מלשון
ינקו מענים · מלשון היות הבריח שנו מעשן
אותה היית לשו · אות הלשה הוא מגלגל
לשון הבורא · ויש לפרש שהוא מדבר על
לשון האדם שהוא מוכן לבורא שקראן משון
אנו הכל כפה אתה האדם הטוב והרע ״
הוא כפה לכן כבר אחר · ואחה אל ונאמר
בפוה ואין אלים יבנה כלומר ואין אלוה ״
בעולם מבלעדי אותו לעשות טוב או
רע ולכן אתה אנוני ואחייה כלומר כפה
הוא להמית אותם ביום והרע או
להחיותם במעשה טוב ·

ובכן למדתי דרך בזאת עבודתך
שנה עברין ליה במעשה
פי׳ קהלת אדון יה הקריבות במעשה
והטעם שאדון היה חשוב לפניך ״ ״
במעשה טוב ונפשו נפהם שפתיו · אף
כי לברך מלשון ומלפני אותה · עד כי
שלא מלשון ופר בנים שולחי · פן יבנה
לשון בנבה והטעם פן ישוה · נמצר ינמור
לשון השלוה מלשון לא ינמר עלי והטעם
שיאלים מכלה נשה כבר ואיל לעלה · וזהו
שנא׳ בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן
בקר לחטאת ואיל לעולה · ואני בזאת
בבן מלשון והאחרים · לכן כי קטן מא
מלשון כולנו על האהם · ורחץ שנא׳ ורחץ
במים את בשרו ולבשם · מעובד זה
אהרן · לכן מלשון דרש משה · שעירים
ואילים שני שעירי עזים לחטאת ואיל
לעולה · אחר כן פרו בחול שנא׳ והקריב
אהרן את פר החטאת אשר לו · ומן שנא׳
להעמיד שנא׳ ולקח את שני השעירים ״ ״
והעמיד אותם · יעמיד שנאן אחור ולכן
מלשון הנכנים לבנות השער · יתנחה לשם
אחר שנא׳ והקריב אהרן את השעיר אשר
עלה עליו הגורל לה׳ ועשהו חטאת · כי
שאמר מהר כן יעה שאמר · אחריו לא אחר
שנא׳ והקריב אהרן את פר החטאת אשר
לו · שהוא פירשהו · וידוי מעשהו · כי
שבאו מלשון מעשה אחרון וזהו שנא׳ לכיפה
עשה וכפר בעדו ובעד ביתו שהיה מעלה
עונו ועל אחיו הכהנים שכלם קרואים
ביתו שנא׳ בית אהרן ברכו את ה׳ · ועל כן
ושחטו אני על פרו שנא׳ ושחט את פר
החטאת אשר לו · יקח מחתה נבאת כי
שלהב כי שלכל יום היתה סלסלה ·
ולא לקח מלא המחתה גחלי אש ומלא
חפניו קטורת סמים דקה · כמו ועשן כחון
כי אסף הגחלים במחתה ושפך אותם מלבה
לפרוכת · כמו מלשון הלא הוא כתוב
שמה · כמון מלשון פיה דבר המלך ״
כחון · כמה ויתן לחון כי שם ענן הקטורת
את הכפורת ויתן לחון אהרן · כמה שבשב
כי מלא החר שנא׳ יזה שבע פעמים מן
הדם באצבעו · לכפור עוון שהיכה ויצוקה
מלשון והנגב כמה · והטעם שבאחריתו היה
שופך הדם · אז כי להעביר לעזרה אחת
השם · מהר לשחוט שעיר שנא׳ ועשה את דמו
כאשר עשה לדם הפר והזה אותו וגו׳ · כנגש
שהר אהל זה מה המקדש שנא׳ וכן יעשה
לאהל מועד · וכלה אהרן שנא׳ וכלה מכפר
את הקדש · סבב להקריב שעיר שנא׳ והקריב
את השעיר החי · שנים עליו יעבור כי העונות
שהם שעים כלומר שהם שנים את האחר מורך
הטובה לרעה מלשון עשה שטים שעבורים ·
היה מחבר ומלבן על שעיר עזאזל וזו ״
היא הסמיכה שנא׳ וסמך אהרן את שתי
ידיו על ראש השעיר החי והתודה עליו את
כל עונות בני יש׳ ונתן אותם על ראש השעיר
יצא מלשון וקיר ערה מגן · ומלבה ה״ל
משנה בשרפשין כי יכוקה · ונמלח כי כלה
מלשון כי שמים כעשן נמלחו · פשט בגדים
לבשם · שנא׳ ופשט את בגדי הבד אשר לבש

נביאו

כבודו אל הקדש והטעם שם · זהב וזהב הטעני
הוא גוון כגוון הזהב מלשון שער צהוב והטעם
שהיה עושה כבני זהב שנ׳ ולגש אחרבנו והם
כני זהב · עשה חלב להקטיר שמא וזות חלב
החמאה יקטיר המזבח וזו עשר קפן מלשון
סלעדו ופשיו אדוני׳ · קדש להקהב עשה
היה עשה התמיד שלש חרם לכל יום ויום ·
ואף לבנתו כולה היה מנחה חביתין שהיה
מקריב כ״ג בכל יום וחצי אלף פסח והחצין מלשון
תוכו ואלף אחבה · ויש לפרש אלף מלשון ונפרו
לבה והטעם שהיה שורף חומה כי כלה היתה
לנגבה שטו ולכל מנחה סכן כלל תהיה לא תאכל
והחשון נכון · החשב כקיוטן סתור פי׳ כקלפין
מגוי על כבי זהין · סתור מלשון וסתרה לו
את כמוח הלבן · פי׳ הנלה עמוק ולבוך לו
כמחולה עד מלפן מן החרש · נבואה הנין
לשון הקפה · והטעם הלכן שהיה סובב עמלה
כנ והוא מלשון ולכפיה תפחת מהיה המשח
הסכן בשמן · ויהיה כגן רטוב פי׳ כגן אלה והוא
מלשון רטוב הוא לפני שמש ··

חזמון

מרמי הלבבות וכו׳ · ומטוות
פי׳ מתקנות מטוות הלוים ·
ערבות מלשון וערבה לו׳ · שואב
מי התעוות לבבל ושופכם לתו הוא כי כל פם
התענות שעופכו כלו · ישאבו אוחם קודם
לבן והוא עב וישאבו מפם ושכבו לפני יי׳ ·
חושב שאומלו היה בו ושפכו לבון כרשבתם
למניו קדם יי׳ · יחשבו כנגב מנחה נעפם כי
יחשבו לפניך כמפם על המזבח · עבודם
פי׳ מבודהם מלשון כעוני אוה ישרתוני ·
ויתמשה לקורבם לשון מחשבה מלשון ואלו
שהרשין ומחול · יחשבה הלוים לבו שכל
יתגלה ויחשבלו פי׳ הלכן שמחשבה · נפקם
כמון כלבו לגו שון נבוכם הם נפלאו · החסד
החסון מלשון כיחזר חתבני ולמה נח ורעה
איש מעשלות · והמעלבבה מלשון מעשה · כן
נגה אחות ויגלה חיות או קנים מלשון והבן חירה
כל יעלה ··

עד׳

מקתחונך״

ובכן מה חורם יהלבו
ובן אוהוט והמשכבו ״

אבושים עבן סוב ושבר מלשון אבושה מסכך
ואבושים עבן חוב התעוות מלשון פי׳ עבוש
לגחק לא טוב · פי׳ כקי · כמו עבור וכן
פה מאהם והטעם כי חורם הם אבושים
ואבושים בענר קוש לפי׳ · אמלם עבן חולשה
מלשון פאורמלל אחב · ונעולם עבן יגיעה ·
יגוח מלשון כל עמל החורם לפניו · ואלו מס
מעים · רמה יכחה החרם מזה העולם ·
לעניים בביתו ממקומם ולא ישובו שם · אותו
עשן ולבו מתרבה הלך אזל · נפתו עבנין
סתימה הלב מלשון אוטם אזניו · כלחם למו
כוס · יהן כמו מלתה · ונקראת בן התרומה
לפי שהחרם התרומה את חבורו ויתן בלבו
השמחה ומרחה לו שהוא אוהבו · ויתנו ·
פירושו · יחתשו עשה להם טעמו פי׳ יתר
לב האום מחסום עולה היצר כל שהמשים
מלחמה והטעם על אין חקר · עשה מלשון
אף כלב עשה בגולין · שוקד נהם כמו ועל
נפש ישקוד · ונהם הוא שם כנושא מן ינהם
ועד קימה והוא הל הענבר · והטעם שיהיה
מנהר לילך בעבר · שוקד מלשון פי׳ שוקד
אני ורעה אייל · נהם הקומה שהיא עשויה
על הקבר פעם אחר ישמעאל שהיא עשויה
כמו נהם · ורנה חומש פי׳ ונם עשה מחולק
למעברות העבר בשימות · רנה מלשון ·
ותנם ידובקו · וקורחין הלל נבשו ושה חושש
מלשון סוף חבוש לראש · שוכן נוס ירמה ·
לבנו על לבו משה רמה ינוס עבר ונוס
פירושו · עבנו עגין עפוש מלשון עבשו
פרודות · סקישה אלף יגש · פי׳ קורא יפחון
וקנות ימש · לכבר חרש נחות · פי׳ קשוה
מלשון יעננו דהיתן · לחתלהם סריפת חוויר
פי׳ לחתה לרשעים בנגנש חמוה · הופה מלשון
לו ערוך מחרתגל תפלה · כלמוהם הווסולי
נבחו · לו חומו יש פלו אחו · פי׳ והשבן שלו

נהיים שקראים תימנים ורגלים עקור נתלבשו
כנוין לשון הנחלים שישרפו בהם · והוא על
סקיור הגשם · ויתעקן ויסכן לרבנית ·
שחל · כי נפש הוא מוכן ורגיל לרבנית
החיה והוא כנוי לנפשם · נפש מלשון לך
בהא הפוך הוא · כמו לעבן מחוס מלשון
ונפשם בחלה בי · המתעסק · עשין ·
היתחרות מלשון שוני אחורי · הוא
בקירם לשון נעימה ועשן רעשן לשון הווה
נקדה · ועניינו לשון חרם ושנו רגלשון יתנה
לשון עקבות ואזן · בארמים מלשון פהלה
חרבו לנפשי · המנוס אוזן כי למעבן מה
שמחבוא לארם והוא מלשון שמן נלוה
יעני · ואחש קירם לבי וחושן כל חיה
נשן · נצח קל השעיהו כי בשינים יכן
האדם לעות הם יעהו מתה העולם והוא
מלשון רוח מעה · כאמה בלבו הגנהו
כי נגר ובלבו החשהו והגנהו והגנש
כשרשם מה בלבו השיחו ומה השלם
עד מה שאחל אין הנה כבר עבן האדם
עד שהתחלה מחתי שנה גמלחה מתקן
יקר לו · חמה בלשון נדיבה חיש · הגנהו
מלשון ויעברו רשעים ממנה · בחימו מות
ינשהו כי ברגשו יאספהו המות לנו ינשהו
בחסן · רעש פעולה כינוס שפתיך ·
חלנו ויעבו מלשון והגבל ממנו נחלתה ·
רחוי לגלם ששיו לקשיו כי מגלם שיו על
רוב ששיו יקשו · וששיו מלשון ויפושה בה
לקחה · ינגם פי ישפו · במלחמה מתקן
כי כשיתמלא האדם יחי לו הספקו · יער
יאחו שען שבר קדברם ומחשבו והגבולש
והטעם שאלך מבוא למראביהו מגנשות
טוב · שפקו מלשון ירם ישפיק עבד ·
שמרון · ורגל שבריבם מחה הלשון נשען
והרוי מתער כל הנעלם כד יקריקוי ינהגו
מלשון ילמה וחבין · בלבנת חלה כי בגבון
ורמש שתהא בעולם קיה הוא בגלשון ינשה

כמה אחילה היא · ולמו ידיחם כי ולא יחוה ·
העשר שאחיקם משלים שולה ימקנו כל רנו יהיה
יושב לנבאח שמלבן ושלו שולד מסה הענים ·
יחידתי · כי נפשו לו כשמטה נקראו לבי ·
כבודי בבי · יחידתי פירשתיהו · ואם תשר
לו יחידתי · כי היום חסר יחידתי הנה גלוי
לשפטו אותו ישלם לו עשן נגעל וקרעון
מלשון נגחו ימי השלום · ורכביחי ורכביו ·
האדם · כי חין אלהי שועים בחין · יורד
לשון נלכות מלשון אורח כל שנותי ימשל
כמין הוא הוא הלקחו למען ישוער מענין
בעולת יעבר הם הרוחות והיו וועשה שהם
מכנים את הדבר ומלבם אותם במנהיג ·
מלשון שובה ונשלה רכו · יגיש בנגש
פשים כעבר לומר יפו שבו בנגעות אחר
היקן כעבר לעד יחבו הכעבר שקן ולא יעד
קשון ונבולים הוא · אם עתה יעבד כי
אם היה הם מחכם ובלק אחרי האדם ·
הושה כלם כגוח החוב הרע היש זר אחר
שיחת השכל או שאר מרכבה ונבחר קנוב
שבהם וזויק מלשון שפך היה לשונם ·
ונחריך פירשתיהו · יאהילן לשון אהל את
מלשון כן עד ירח לא יאהיל · יובלון לשון
הולכה כלשון מי יובלני עד מבצר · הלא
יאהל מענין יתשכב לבבו העשת קורא כל
שהוא כל בגן המבקה · הריק כמו מרמה ·
מלשון ושלו מלת ששב את ממלך ברבנה ·
הוברם משכנים בצרור נחמנים · כי האדם הוא
ברר ובחר לשבעו הם מנים והם עליו כקשר
נחתמים · לומר סתומים לעיניהם · הוב מלשון
ובחרו מנים המעכבים · בצרור מלשון ויהי
איש צרור כספו · קרא השבונים עלו עבדתנים
כי החשבונים הנבואים כהם שעשה הם ילדו
בשמנים · והמנים הוא מן אילן שנעלתו ואמר
מאחר מלשון רבה רוחי · נזור תקצו ונגל
עליו מהפכך · לכך כי עבד אחד ולא עבד
ירבה · מעשהוי שאור מלשון ונעבר יאמר ·

יר

יהב ויעק פי' יוסר וישפל · יהב מלשון והב אגודות
מוטה · תתקפהו עתי כדור מלך פי' שיתחזק
עליו כסבב הכל כלומר שמחזיר עליו והן ישוב
אחריו כחלק שהוא היעד · והטעם כרוס ישוב
עליה סבבה והוא על התקפתה כמלך עתיד
לכדור · וכן כדור אל ארץ רחבת ידים · כהלך
מלשון ויבא הלך לאיש העשיר · ישוב לאחרים
ירושו על ושבו לאחרים חילו · רה יחרבו פי'
ראש היא והמרה מלשון ישב רוחו ירוה
מלשון מרבה לה מלשון ורדום עוכרים ·
חמאה כבשוב הוא חמאה זוחל כעשר מרמנים
פתן · ירב לשון מרבה מלשון ירב לו הנשא
ומעיו ערב מלשון וערבה לו · ויוצא עורב
מלשון שחורות כעורב · ויצא הלך וקרב שב אל
הקן כלומר שהאדם הולך וקרב כבל ערה
לקל יקדב לו ויחשב שהוא מתקרב והוא מן
מתרחק מן הכעס הזה · וזהו שאומר והקן
יי' את האדם · וחבר וקרב עם והקן שהם של
הפתאים לאחות · לא ינצ הקר לא יינצו אין
וירד מאורו על ירד לכבוד יעקב ומאורו הכל
למטמון מלשון ונטמן מאורך · לא יתעלל
על ומה יתרון לו שיתעולל לרוח · ויהבלבשרו
על וילבו אחה האהל ויהבלו · לכן לא יסח מן
מאומה כח · על כח שר יעש מבבן אמן
יגרים ישוב ללבב השכן ומאומה לא יאמן
בגבולו שיולך לבו · חרשיו יאכן שוכן שמני
ערן · ענבו חרך מלשון ומספר חרשיו חולך
והטעם כמו קלבה לשונו · יעץ מעך עבין
שבה · מלשון ימי נעתבו · ויקל קרן נס הוא
עבין שבה כהות ועליה מלשון קרן מנבהון
קמוש נקמש נס הוא עבין כהות מלשון חשר
קומתו אלא ערב · והוא כמו הכף בגלגל חול
קוס · לבה וחא עבין חשחותה וחתך מלשון
כשן חרון ··

פתרון יי' מה אדם כלא נשר ולם · נבורם
עבין ענווע ועלווע עלשון ··
והחה ידה מלעה · נראש ארם

עשן השחתה ורמסה · המסים פי' הבנים מלשון
הלא הוא כטוסעה · ועשם פירושו · כי אין
לאלהים פי' כי אין כח לעד אלוה מעבר ידו
המתנכר עלו · והוא מלשון יש לאל ידי ·
יתגלגל לשון נלגל וכדבר מלשון מתגלגל בהם
פקר יהבלגל עד איש מנחה לא כמו חה שקר
ונשוא יהיו מלשון שנשון וסכלות · מלשון
כי תעשק יהולך אחרים · הטהור מעותן על
מי יתן טהור מטמא · ויקר ממולל על ואם
תוציא יקר מזולל · והטעם על יהנה אומר
שם הטהור אתה מבקש מאדם שהוא טמא
ויקר תבקש מאדם שהוא זולל · ואם קורין
הטהור מטמא והיקר מזולל כלומר האדם
הנבר הטהור הוא מטמא והיקר יקר הוא
מזולל · והראשון עיקר מפני שהוא מנוקד
נקוד הפסוק · שנאר מעלל פי' המין ·
שיאר ירם עשה ומסבב אותו מלשון
יסב עולה לבסי · וכן עלילות דברים ·
יכונן עבין כהתה מלשון כאן ימין וירנה ·
יהיר פירשנוהו ולא כרוס פי' ואירו מעתים
על שעוריו שעשה והוא מלשון והנחם על
הרעה · ולפס רגליהם מלשון לבו לבחון
לבחנו · וכם קרם לשון נדוד והקבוצה מן
מלשון ויקבצו ממנו · וסתור ימים על כלם
יחמו כספור יוחס פירשנוהו · רק נרתב
יגלה ענינו סקון ובאסק · נרתב ונגלה
ענינו השחתה והריסה · נרתב מלשון רענן
נרתב · ונגלה ענינו השחתה והדקה · ונגלה
מלשון והנגלה מים בנגר · נגלה פירשנוהו ·
נקפו ענינו יקפף מלשון ואת סביבי יקפו
ויינה ישוב בעוקלו נגלי · ככמה גלגל
הראשונה · יהי בעוקם ירונן · יהי פסוק
ויהיה מרוקן ומגש [illegible] · ואסף כמו כגף יאון
מלשון יהבה הנגה גל אריקם · ומנגנה חיל
ואם יהיה עבה מריקם · יצבור [illegible] פם
פי' [illegible]
[illegible]

יאמר הכבר · כמו והכבר [illegible] יתחלפו ·
פס פי' [illegible] המינוי [illegible] מלשון [illegible] ·
השם · כמו שבלבל המים יהלך אחר [illegible] הלך
ויבוא עד פנו שבלבל המים יהלך · ומינו
שמם · פי' והשיבותי יהם · לבד [illegible] לשון
אחרה מלשון השלה [illegible] התעורין במראיהם
לשלוה ובכל ימולה כלומר הם · ישלו את ·
האלם שמגיעים [illegible] האחרות וקללתם [illegible]
ופי' ימולה לשון עקר והיגון מלשון לא ישיג
בגופם אחרי · ובכלל [illegible] שאין בו
ישנו [illegible] או מקומם ומכללם להשגי
השפלות וקרובין לו בגופם קשה · כן
מראות [illegible] עד כן נקבים מלאים מעלה ·

הזמן

ובכן אומר [illegible] הבל פי'
כל מעשיו הבל · הראשונים
שנשכחו מהיו כראשות ·

המוקדם אומר הראשונים שמגיע מתי [illegible] אחור
שאחרי לגם עתה שהיה הראשון · כמו
לאנשי העולם בן גוים והם הראשונים ·
והם לב · וקשים · וכל הזמן הוא זה
מוסד שלשים שהיה הראשון מתחיל
הראשים · וקשה [illegible] · והנה יהיו הם
וחוזרים [illegible] · או הנה עד השלמת הזמן ·
ובמילתם בהוש · פי' ובאחוש בהוש ·
מלשון [illegible] שמתו [illegible] כמה עד הבטחו
[illegible] · ערלה חוש לשון סגלה ·
ואשימה · כי לעבר לא תהיה ישנה · פי'
חוסרים [illegible] לא היה ישנה · מן העליה
והוא מלשון [illegible] מתחת חוש · המנהגים
חטאות פי' · שכל [illegible] בגשמיות ·
החטאות [illegible] · [illegible] הם
שנאות כלם דרך נקיה בגוף · ירש
[illegible] · פי' [illegible] מחמת [illegible]
שתוכם בעולם יהיו עולם הזה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

בגופים · ופעמים מלשון יושר שהם [illegible] ·
ומה כלם [illegible] · פי' מה הם שהיא בגופים
הרואות לא יחזו בחוש · כמו [illegible]
מלשון [illegible] אחר משחור · וכל [illegible]
שהם לשון ראיה והבטה מלשון עיני
שהם כלם לא ידעו בגופם שראיתם הם
בגופיהם שריחק בעולם הזה · והמה ישבו
פי' בעולם האחר · השואות [illegible]
מתנועות שלאחרות פי' מגבהים ושומנים
ומשליכים כמו [illegible] עד בנות מתנוצצות
ודומה לו [illegible] והאלחות: [illegible] ·
פחדים לשון [illegible] והוא [illegible] להחוות ·
הבהמיות שנמשכו אחריהם בעולם הזה
מתנחל ומשתה ומלבש · שבהם הם
עד היום [illegible] נבקר שכר [illegible] · עת
מראות לשון כמו מלשון ואת את הזבח ·
שואות לשון הבטה והמורה מלשון ושאון
לאומים · ואחר לשון מהירות · מלשון ·
ואין בגללם [illegible] · [illegible] להשגות ·
פי' [illegible] שנפסלם להיות שמנה ·
וחרבה · מלשון [illegible] · לגום
מגבר וקאות [illegible] במערות
והם שכבם בתוה · [illegible] יודעת לשון
שבר מלשון וידעת בם את אנשי סוכות ·
ויש [illegible] שלהם נפש [illegible] והוא
לשון מורה מלשון [illegible] ויתפלא שמו ·
ומחשבות [illegible] פי' המחשבות הרוח
שיהיו [illegible] המעט [illegible] ויראו [illegible]
ונפלאות [illegible] היות מקום [illegible] הבהמות
מלשון וחמור אבוס בעליו · שמוקף יה
מלשון ושוממה שמע והוא [illegible]
שמועה וקלוקות: המרגשה לשון שקט
ומנוחה מלשון הלך להרגיע ישראל · נחון
ונווה עד [illegible] ונחון · [illegible] לשון מזון
ופרנסה מלשון הטריפני לחם חוקי · [illegible]
פי' [illegible] מלשון [illegible] בית ·
[illegible] · כגעם כי כוסית ודמה לבכותה ·

פי' יש סבורים מפני שחושבים כי הנשיקה
מזה העולם היא פני הנאה אליו והנאה היא
לאכול ולשתות והתענג· ואחרים כי כן היין
שישה לעולם האחר· לגנב עפרסה· פי'
חסה שהוא דומה בגופו האדם מתוק כנגד
ויש לגנה הוא עד ואחהרה מה לבנה·
ולי ורוש פרן שפתה פי' וסוים הנחשים
קורים היא שפתה עד ורוש פרנס אכזר ואם
יהיה והבגד פי' ואם הנשה והבגד עדי
שלמה אחד יהיה בה האדם נשיר קיון עוה
כנס כי שפתה חמרו ופי' שפתה שקם
דומות לגופו האדם לחמיה ויש חמה
השן מקיאות חמאות מלשון חלבו מחמאות
פיו· חמה השן לשון אחר מלשון חשרה כי
ייש· מקיאות מלשון קיא עוה· שבון
לבו יתנשא· פי' האדם השבון לבו והענו כי
כל סולד לעות· ויש שמשו יערוב לשון
ערב מלשון הנה מה יפה היום לערוב·
בנוש העבר פירשוהו· יעברו ואם יעברו
לא יפסון לבו· פי' אחר שימתו האבות
אם יהיו רשעים הבנים או אם יהיו טובים לא
ישנו בוקשתם והוא טוב והבריתם ולא
יעברו· מן נכרא הנה נאור לבון מתוק
העולם הזה ינוראו והענג עלמו לבון
הביוסה· והענג יהיה עלמו לעולם הבא
לנפש חטותיהם לעולם הבא· והענוים יחלו
יחד בההתאסף פי' יחדו בהתאספם באחד
ורעו כי העולם מחבר הקורם עם חברו
והמטה יהרס· יחלו מלשון עלבון יחלוק
ויחירין· ויספו נשון נקוע מלשון ויספו
שמואל· ובגנה נעירה פי' כשה בגנה הנוי
הסוס נעקר· נעירה מלשון נעקר עשה·
והוא מלשון בשה התפיה אלף· ויש מנתחה
צפה מטוב· כלמור יחסם פי' כל העובו
שעשק מהר ינלו לבו· ויש נוסחאות שכתו
בהם כל שות יחסם והוא כמו לעריק מעון
ואשופיטת· קשיו לשון משטה מלשון

הזיקה אויך קשובות· שבה כמו רשת יוק
קשוה לרוסה עשן משיכה הקשת ללא יירין·
מלשון ידך קשת שוב· להשתטף מרוות
פי' שם שטף מלשון ויהיה האחד· ולרון
כמאות שם חיה מלשון כמאות או מיילה
הסדים· ומן ירון להשחות אותו בכל פאות·
כי הפסן ירון לבשרו בכל פאתו· והוא מלשון
חמלתי אחריהם· למתוק עשן השמות כף
עלייך מלשון ספקת עלייך· יחוס לשון
מהירות מלשון חושה לעזרתי· וכלב
הכי פחד לוס מות ומתוק· פי' יהי פחד ומתוק
לוס מות· ומתוק מלשון והבאתי מתוק מכבס·
והביו לפה כי לב הדרך· ואם לא תבוא לפה
לעני הנהו נפשו ויש במראות כשות·
והענש למראות מהטוב· נהלות מלשון
אהבה לבו נאוי· הינע מלשון אל הינע לגעת·
ונפשות מנחות· פי' ונפשותיהם שהוא אלו
מנחות ומשחות והם לשון מנחה· מנחות
לשון מנה אחת אחרים· ומשאות מלשון ושם
משאות· מקן פנמים כי שני פנמים אחד
שה המקיק בנעכותיו· להיות פירשוהו
כי ירד מלאות פי' שירד יהיה מלאח· והענש
שחירה לו מה שלא אירה לוס מומה נפלו·
טוב אם יש מחבוב מחבוב· ולבוש לנקוב
נקוה כאורון טוב ויבש נקוה כמהן והענש
דמים ילבש כל נקוה לא וכל גרם נזיים·
חיש נחיש יולדה פי' חכמים נגילם שיהיה
להם שם יולדה כי· יגנו הל האחר יהנך
פי' אחר הנו ישוך האחר לבי עד ימשיכו
לאור יורם ועד שפה עלמו חי רנך
ושב בבטן האמת לאט· פי' שב בבטן א'
יתנפם לבטן בשובה ועתה· לאט מלשון
אהבה לאטי· האף שנאה מרחת יגמין
לעשות שמונות לשובה·

חרמון

הלא היא לה עם בשרה יעלו פי'
רוצה אין על לא יעבר כי היום
ש ה הם מלכה לוה אם

[illegible] מזוי · כמו מלק מורכבת · והוא
[illegible] ועשו לא יכלו · כי האמין הכלה
ומה הבורא לא יכלה · יולדת ועשה [illegible]
[illegible] וחוזר כי יודע מלפנו הנסתרים ~
[illegible] והדעתים [illegible] מכל
[illegible] · אחזה יוצא כלי עון כי מצא
[illegible] והקין [illegible] · ענה ובלבו
אחזה ואחזן חכמה יוצא ואומרת אלהיך
[illegible] ובלבותיו · כלשון לחין כי לא יום
מלשון הן אדם מאין · ופי' [illegible]
לעד טוב · כמו ומנוחה איש מסכן ויחש
[illegible] מלשון [illegible] לנרחוק · ופי' רחק
כחוש וחלש מלשון ומשמן בשרו ירזה ·
[illegible] חוזר יין כי חוזר כל יין [illegible] כמו
ומן [illegible] מלך [illegible] וסבב [illegible] ובנה ·
[illegible] מקדירה גדולה · וחלק לשון חוזה
כי לשון הבורא שהוא רואה אותו ויחזה
וחזה · אחוז [illegible] · מלשון אחוז [illegible]
בן · ונלכה מלשון [illegible] רחו [illegible] והוא
[illegible] לנוף קודש [illegible] בו [illegible]
לא נמנה מלאכתו · וכן נראה ר"ל [illegible]
[illegible] והוא [illegible] יקרה · אבל
יחסר [illegible] התקון שעקר לא נמנה מן
מלאכתו · [illegible] · כי כולו
[illegible] · ממקור אורם יחד עם [illegible]
יום [illegible] ודמי [illegible] חמה מלשון [illegible]
ומרמה · [illegible] ישראל [illegible]
ישראל · [illegible] מלשון [illegible]
[illegible] · [illegible] מלשון
[illegible] · [illegible]
מלשון ר"ל [illegible] · כלו
[illegible] לשון [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
כי [illegible] · [illegible] מלשון [illegible]
[illegible] ·

חזיון [illegible] · [illegible]
[illegible] הון ו[illegible]
[illegible] מספרים [illegible]
[illegible] · ו[illegible] מלשון [illegible] · מלשון [illegible] כל
[illegible] · כל [illegible] לשון [illegible]
[illegible] כל [illegible] · ו[illegible]
על [illegible] לא יש [illegible] · [illegible]
[illegible] לעולם הזה · [illegible]
[illegible] מלשון אם [illegible] · [illegible]
[illegible] כי [illegible] מלשון [illegible]
[illegible] · [illegible] · [illegible]
כי יהיה [illegible] מחשבות [illegible] והוא
מלשון [illegible] · [illegible]
[illegible] ירוק ·

חזיזון מקור [illegible]
[illegible] · כי [illegible]
ואור [illegible] · מלשון באור [illegible] · [illegible]
[illegible] ואור [illegible] והוא
[illegible] מלשון אור [illegible] ·
[illegible] מלשון [illegible] · מלשון [illegible]
[illegible] · [illegible] · [illegible]
[illegible] · ופי' בו [illegible]
[illegible] לשון [illegible] מלשון [illegible] ישראל ·
[illegible] · [illegible]
[illegible] · כי [illegible]
[illegible] · [illegible] מלשון [illegible] אשר [illegible]
ולא [illegible] ולא [illegible] · [illegible] מלשון
[illegible] · ולא [illegible]
[illegible] מלשון והוא [illegible]
[illegible] · [illegible] יתחזק · כי [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · והוא [illegible]
[illegible] · כי [illegible] היה [illegible] ·
[illegible] · כי [illegible]
[illegible] אשר [illegible]
[illegible] מלשון [illegible] · [illegible] לשון [illegible] ·

ועד שיבה לא יעלה כלומ׳ האדם אינו מבין ומכיר מעשיו הרעים אלא עד ימי שיבה · ובלה לשון נקיות מלשון יבלה כלותו ולא יתכנו׳ לנקיות אחר חמורות · פי׳ להנקות מעונו׳ עד שאהבה החטאות החמור · ומתני קשה שום · פי׳ חמר מלשון וישב מתנשו והכונש נבלם חמר מתוך קשה וקשה לרעה שמתרעשין לו · לכן מבור הוא קשה על שלחתי ישיך מבור · כמו חבם הוא מן מנהם על׳ ומלאכו חבם יבינו · ויש מפרשי׳ מלשון מהפך ומתהפך ··

פזמון

מלך נעלם · פי׳ השם שהוא
מלך יותר מכל דבר שהוא
הוא מרומם ומתנשא על כל

מלשון ונשא דבר הוקם על · לא ימעל מלשון ומעלבו מעל · ואם עשו ינקה · עשו לשון נקיות כלומ׳ אם ירצה לשוב אלהים שהם נקיים מכל חטאם · ומה ימצא מה הנעשה · ואין עמו אקום פי׳ ואין לו קימה מהקבר על׳ ומלך אקום עמו · פי׳ יום שהכל נאספין את כל אקום פי׳ היאך יוכל שעמו הכלה ממקדשו הכל דבר שהוא כמו קין הגדול · ואם כי כל הכל פי׳ ואם יהיה משתוקק להם שמה הגוב אימה סוער פי׳ אוכל סערה: ונפחא ישבה מלאכי קטב בלה כלומ׳ מרוב אימה קופץ ומדלג לפניו · את לבו סוער פי׳ סוער מלשון וימינך תסער · יום יהיה מועל לבב כל חי · מועל פי׳ יום שיהיה המעלה לכל חי מזומנה ומוכנה · מעל החתום כלשון ולא מעלו מעל · ומעל הטנ מלשון למעל אשה דבר אותו אלהים ··

מסתגיב:

בך יה התהלל נפשי ·
אלהים היום מה חטאי ·
פי׳ נפשי שוב והוא כמו

מלשון ומה וקרוביה · בנות לשון כל ומלא כל מאימתי מבוך · פי׳ מפחד ומאימתה

ומעשן כל מלשון ואני מתנה · שובאך מלשון הדיוטם נפשי נשל׳ כל וכוס לבך נכאך פי׳ כל ויעבי בשמי נלחך על׳ ואין בשבני משל · נפקה נפשי פי׳ נשמה ובהתה נפשי · לשון מתר על׳ זתברתי · עוקה עמהך · וירו לשון השלכה הון · כבלי מלשון כי כבלי מלאו מקלה · השיך את לשון שחפה מלשון ואת שיקה כשקה · ושבה שבן בשבה ודבקה · לרגע פי׳ כבל רגע · אך קורא להרשע פי׳ שימן להמות · על׳ ולבן יחנה יי׳ לחונם · אל תעד עבן שחבה ואפקה מלשון אשר יעשה לעשה נפשו · שובבות בון חטאים על׳ שובבות לשון מקלה : ופחת מלשון הפח ממל · ינקוש יה פחים על הלקחנו רוח בזנו · כבמהר שיחות עלומי פי׳ מעש הבבלבמים מלשון עלומיו לאחור שנך · או כלבמי אחמקה כבנה מלשון שוב עמי מלבבו · ילקב מלשון האבן נבא · מנגבק פי׳ מאס כבה · נפלאתי פי׳ נחלשתי ונדחתי מלשון מאין הפוגות ובן הפוגות ונמסו · ותירו כמו אידו מלשון ותיר ה׳ שמקס · נהייתי לשון שברון מלשון נהייתי ונחליתי · מאופני לשון גלגל מלשון ויסר את אופן מרכבותיו · השתילו נפי מלשון יי׳ נפי · מגלגל לשון מגלה מלשון סחוה מקבה כנועה אחר פי׳ ואחר שעה אחר · יקר לשון דוחק מלשון וגם הגרלה · חלה את חטאי · אליך יקרך רוח כוללבתי על אחר דיין ה׳ השלכתו בתהיותו · קרבו מה מאוד · פי׳ קרבו מאוד ימי תשוקתי נגעלה יהיה ויהיה מלשון מי שנד בעלו מנס · ומה פי׳ אויב יקומם על׳ כבר כבר לשון מהלכה · שוררי לשון אויבי מלשון תשורתו עינו מצבי ה׳ שאפשי לשון השבה ולבי יתקיה · מלשון ישא כמכבב ישקפ כל · וקימם קוראי ותפרח שיהיו ימי ארוכים על שאוכל את הבורא ·

פזמון

אל אוה לבבי עשה קוראי · פי'
נפש הקיים הקורא לשם היין
בוסה לבבו וחומתה בגבר
רוח מלוחה · חטאים השיה · עד השיש ורוח
השאים · והטעם השיה חטאתינו ברוח מלוחה
עד והשלך בעולם מחטאתינו · ילהב
מלשון להב פורד · לבבי הקורא חוזר
לקורא שאמר והוא מלשון הקורא לבבי ·
לפעהו מוה מלשון אספך וחוך · המונע
שמהם לשה הבונן פי' הבונן השד
לדשה השתנים · המונע שמהם מכאון
כל ההמון. הזה · שמהם מלשון ולב שמהם ·
יפן לבנה ונוגן עשן חשאה · מחשי
שההרים כשיים מנשאיהם בעהירות
ובהלה · ולא ימצאו למעשיהם לגבהים ·
ובור מעשה הוהם חורש החונן פי' ונס הסוון
אוהם לעשות מעשים טובים כאטרהם ·
והטעם שימריט אותם לעשות טוב ולא
רע עד מרמתם · ול נא לשחר ממי שהן
חותם · הבונן מלשון יאן נבון והלל ·
תשים נפשהם לגון מהירות עד כאשר
חם לאחול · כאשר בהם ירדוף הקורא
קול השעף הקורא בשדה חנך · והטעם
כאשר ירדוף הציד אחר הקורא בהרים ·
לקבל עלכה פי' סדר הפלגי מלשון הישרון
אומך · להחיר חסף לשון חסך עד ויט
ינמו חסף · פי' עמק המלוחה למען הארץ ·
פי' אחוס הרע בגלל · כאשר יאלה לענוש
ישמעו החטאים וישובו נפשם וינחו הרע
חטאתם ויחס לא השלח לא יירחוך · כך
ישובו וחטא בבלאות נפשם · והתם לי
יוסף קמני פי' כי הבורא עתה ממשלה
לעלותם לעשות תשב בזמן · אחבלהלחת
חומך שבונס כי אם שבנו לנה שלא ימורו
נבא חיים בלבם אם אבו חוטאים יחשים ו
לא המלחתם ויבחו שעשו · בא נבוהיו פ
אין חוס הסליחה לבעון אירו בני אדם

מה הוא למבון כי עבט הסליחה לא עשו אחר
חולבי · נגר פי' נגף מלשון ונגר משרשיו
יפה · יפרח כלשון מפרח מלשון ישרח ·
קורה נשאן מנוף · מלשון השלח קולה
נביים · הזרע נשבו נתינה השורש באחד
מלשון והזרע שרשיו · יפרח נשאן הנביאה
הקול אלבשך מלשון הינבאת · ילבח
ינקין יורש כי ילד הלד ינרש ינקו מלשון
וישב פונך ינקוחון הישיעשה הרטה
פנו שנקרא הילד יונק · יורש מלשון ונצבו
יוהשבו אל · ויבהה לאם ושורש לשבה טוה
פי' ראש האויב ושרשו הוא המנחה ומחה
לשבה לישראל · לשבהיו לנו יש' שהיה
עבה בנעת נשבר חטאתינו · ושור
חרשנוהו · סבלנו לגון סבלותינו · ומרום
עלנו רוח ישעה · פי' ישפוך עלינו רוח רכן
ממרום כל עד ישעה עלינו רוח ממרום ·
ישעה מלשון והשב כה ·

פזמון

קרקים לשבה הבלתם אז
ישראל · מנחו מנשאיהן
פי' מנכל מנשאין · לעניים

זה כי · לגנבות שקם מסקיהם פי' נכן
ולא הבורא פתו הסעף סמנשאיהם בו
הנשים משבם והוא מלשון יהבם בסעיף
באלפיך מלשון שבר אפך · ולמו הנים
שאחזם היא הקרחה ונשימה האוירא
הלף והוא עד שאחזו רוח כתפם · וחשבן
מלשון תושה לשוהם כמשה למנו ושבן עד
משנה ומנוסי · מרולתם פי' מרולה רבן
יום הויה מלשון השך יד · לויה · סבלנה
מנו אורה לבוי לעשו החק · הוא ירבן
עשהקם לנהם פי' לנאחהם מלשון אל
הפחדו ואל תראו · והרנינו לשון מרנינו
נפהים · פי' מתהמהים מלשון ויבואל
נבא ישראל אחת יו' · ומהרבי ויקוו אליך
כל הנים ויהבאון לנחלה בהכל נשמנאן ·
מתושבת נשאן יהוה מלשון אל המונה · הים
מלשון שור הומה ·

ריצון

פזמון ׳׳ יום ערוס אשעשע כעולת יום
אשר אשעשע לשמך לעת ערוס
מן המנעה מקוקן מלבושי יקרה

ושמותי פי׳ מקוקן יקרה מלבושי ושמותי אוצ פרושה לשון ערות כמו וקטו חרין עבדה לכן· לבטלגותי כמי לענות בגע שהירגזו למגלה· יום אי׳ הקרן מחר מרי· כפי שמתה על — וקיים כם לקח אותי איש· הן אם הדעתה והזכות אחל הוא למשך כי מה רעתי ומה זכותי· כל שעז אחיפה מלשון הצלב סקף השחן· זכרונו אחד על זכרונם מנשא· אחד· וישב נשרף הוא לקות הישב מרוח הקדש מלשון טרופת קדש· אחר הוא ושב בנו מלאכיו אחר· מון תר׳ זכיוהו· שהוא כמו כל שתרשנו· כבר עלן נקם ועו׳ פי׳ כובד השן אשר שהרעו עלו נשוב שקל אותן למול חקה השם· ומעאו כל שקלב בעחוב מבל ופק׳ הפך ישרלב בעחוז צלן· אחר לשון אמירה מלשון וחוה משתה· יום נם הוא לשון אמירה בלשון ויתגו הכרוז המקט והלבן דון כשחם· פי׳ הלבן אדון אשר הוא שחיר כשחם· ימחם מלשון פי נלם יי׳ לון׳׳

פזמון ׳׳ יק אזכור היום בהתל —
שבעה רגנימך· הם
אברהם יצחק ויעקב·

משה ואהרן דוד ושלמה· ואיה שמשפר אותם אחד· אשר אבה לשון ירך מלשון וארח לחבה· דה מומנך פי׳ דה אמרו הך מ מלשון ויתמנעו· זכרנו יי׳ ברצון עמך שהגעם מנעלם זכרו ורצה נגו שנה עד עת הקבוע· בהם עקד זה יצחק שנאמ׳ בו ויעקד את בנו· לשלך זה יעקב שנאמ׳ יושב אהלים לשמר [illegible] המכוה· מקורה מלשון הקורה את לבבי· לך פחד שמך· וירא ויאמר מה נורא· והגלה פי׳ הרוקה והנוה יקוח כפי לשרש שם הרוקים מנעלם והוא מלשון והגלה לנוי עלם שהוא ענין הרוק

מלשון נפלאה· שני אחים אלו משה ואהרן· מ מנשואים ששפה פי׳ לשה קשטיה במעשים· עשו שלמה כהנתו· הוא זה פי׳ זמנים לכבה לחבה· מלשון אותה הוסתו· עולה יפה זו מנעים שנין עולה יפה מעשים· איש ענו זה משה שנ׳ והאיש משה ענו מאוד· ודרך תלמה פי׳ זה המשפט וזהו מלשון משי מלמה· והנעלה זה אהרן הכהן לא — קדושתו שהיו לכהן לבנים· אימין פי׳ פסוקו פני זה דוד והוא מלשון פחורתם נפשם· אשר כן שמו בו זרע בני יהודון לך בכל הקהל על שאומה בתפלה ונפיה לדוד עבדך — המלך יי׳ אלהי· ויבך את מלשון ידלה ישוח וענשו שהיה קורא שמו יחיד ולני· נבאק פירשוהו· ובלמות למשיחות ההמה כעגל למסורות כנין ארם וממרע והעם הקהל תנשך על קומה יי׳ למנוחתך· והיה נלאות לשונך שהם עומדים בנצר·

פזמון לך בני עולם מודים בגבר
אלהים ויודה מחיה את כלם··

זה הפזמון משקד על קמנים ואומרים ותן גם הכהנים לבני שנתן חסדו נוכים על הנגים· ואנו מבקשים ומתפללים עלהם קודם שנהיה נונים עלהם· נרון — טובך לשמח על ולבנך המלך בנוס· ולך מה לך טוב אשר לבנך להחיך· יעברו פי׳ ישמרו· חי אותה שבנו· פי׳ אותם האחת בחיינו ונביא עלך העש קוה כוס יבר הספר לשמו והיה מעחסנו· ולכן עליך לבב את אחלם לגרו באדון שפרו· נגם יראי כמונם ירחים· נגם הוא חטא היספרת ויצטרפה· ואמר יראים שקראת כנעתו אפירו להפרות מלשון והפרתי אותך··

פזמון ימינך פושה לב הש טה לקבל
השובה על שריגה באמונה·
כי ימינך פשוטה לקבל שבים·

וכי פושה שה׳ פי׳ לשי׳ שנאמ׳ בו כושה לון· יקרה

יחשיבם עליו דבר הקניה לא נקם ועתה
היקר נפשי בעיניך · והמו מכה אויב עם
ישבען הנה ממנו לי · ונקם יום רבים על אחריך
עלינו · כמו קלס יולדו ואז · השב חכים יעו
דסו והאמין שובו נע אדם · הורתנו להך
דנה ישראל לבורא · לא נתלנו ולא נעיר עד
לא יחליפנו ולא ימירו אותו · שמחים בעבודתך
כי ואנחנו שמחים בעבודתך · תמיר לשון
רוממות · מלשון אחריו קחמתם כמו
נגהים בריאים עד ונשאר בו עוללות שופר
זית · שנים שלשה גרגרים בראש אמיר · והוא
מרגד עלשמל · ויש רומיר הלטיניה היינון
הנמגר היא חוגת השבולים · לא אירם
פחדך · כי לבני קרח נים עד אין פחד אלהים
לנגד עיניו · אבל פחדך היא על ישראל –
אומ' הלא פחדתך איך · כי לך עלו התאמר
כי שבחתמה נשבנו במגדה ולא שלהנים ·
ולכן אם נחטא היא תטהרנו כהובה למען
שמו · שמור זאת עם הברית החזקה וקראו
עבורך לכן שעותם אדם בעבורנו כמו תנו
הברית · קטהרו והתקדשו דבה הבורא
לישראל · בנפשות החיות עד ונפשות ירוה
הקיימה · ירושתנו כמו ירושתנו · נשיים
מלשון נשיה טובה · מרן נשיות כמו
בארץ נשיה · מקרו ועלו קול אומן לנשמות
עד ומי יודע רוח בני אדם העולה היא
למעלה · אל תחום על דלתם כי לנוחת שאדם
לב לנשמות · ואיך נחשב ילכו דבה ישראל
לבורא · ולמקיד מאם עלבם על פוקד עון
אבות · הנשמות הישומר · עד אם עשות
השבטר יה יי כמו יעמוד · יכן לשון בנין ·
ההרוס והבן כמו והבנה עד אן יהרוס ולא
יבנה · ולמה היו קבוהם לבר הבורא לישראל
הלא נלכים אוניהם זה המון זאת להם אוניהם –
תתגאים · לרפואת נבם · דוה לשון חולי והוא
הנחם שהיא חולה מתוך עצבותה · והוא מלשון
יעלוזה היהודי לבו · אחר היותם מלאים

לכם לבטוח · עתה נשענתה אמונתם הוא העולם הזה ·
אל בית אחרת והקווה הוא העולם הבא · יברך
ויברך דבה ישראל לבורא · דרור קרבן –
לנשמות · דבה הבורא לישראל · יקבלם ירושות
כלומר ישרו לכם מעשיהם ושובו לא לטובה
שלמה כי שרק כו לכם בזה ירושות לעולם
הבא · כי כמו עשית חדשות עד וחדשות
אני מגיד לכם נחלו קדושות כי לכם התורה
הקדושה · לבמך עפיות כהנים · כי הקטרת
הכהנים בראש לנשמות הבא בהיותם שהם
והוא עד מאתי הגל העולם הבא אין בו לא
אכילה ולא שתיה ולא תשמיש אלא צדיקים
יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו
השכינה · הרחקת עם קרובך דבה ישראל ·

חזכנן

יתהלל ויהיו פתחות · המען
שיחו לשון קבוץ והבוי · מלשון
יען המועם מן הנזים ·

הימנוח חן בנשם טחן · כי הימנה אלם חזן
בנשם הטחן שהוא נותן סלעות רוב כשימלא
אותם מלאות מרמה · חסר חולד מלשון –
אל תחלל את בתך · והחולל פתסיקו · ולא
שברו יקנו מלשון יקנו עשה · ומות כמו
כמות · מלשון ונרם עולם סותה · יכפוף
מלשון החוה ואחר מלשון כי נכמרו נכמרת
יום מעלות הם מלות העניות · מי טירה
כפי לאיפה האים · ודם בה כפי לאיפה האזן
שהיא אדומה כמו שאמרו ל' האשה מאדרעת
אודם כמו מלה כי נמלה עד ומלה · מי יתן
היא · ואין פוגע כי ואין פוגעה בעולם שאין
לו בו חרדה · פוגע מלשון פגעת אותם · כל
רמים לשון חמס מלשון אחר רמים ותהיה
עד כי אלם אין להם כמו אשר ישפטו טוב ולא
יחטא · דורך עם פי האדם שהוא דורך –
ורודף אחר החטא · ושם סמלו כי נתרוסו ·
מלשון אם שמת זהב כסלי · יעבור הפשעיו ·
ימש לשון המשה מלשון וימש חשך · ואומרו
הדבר בדבר העדה · וסלבו בשוק אחרות · עד

ופבב

וקבעו לשון הסופים · וכתי׳ וספחה היחל מספחו׳
משפחות · כלכן מובלתי · כפה השדה · מופל
ומושר מלשון עב בין · נחל נחרת לשון חורש ·
והטעם שבלב נחרש · על שמעו נחורש · על
לבך · נחת לשון שרב על ומתב שמי כחת זאת ·
לשון שפחה בורחת שהנפש היא כמו שפחה
לגוף · התמונות הקדרו מאורות · פי׳ החיה הגוף
הם כמאורות מלשון ומאהל מי המאהם ויהם
שלבם מתפיתסורת · פי׳ הפנמות שאכר יחון
מתפיחסורת על כאח הגורן · והטעם שחוזרת
למקום מחצבן מקום נקיות ·

פזמון

לעתירה חטאתיו · ומצפן
הגבה הקמיו · הנה הגבהן
התשוקה הב מלשון איוב ·
חימנה יגה מרוץ · קמנו מלשון שאון המון ·
מהירות משכבי · פי׳ מעוב שילכתי לאור
העולם על שתם חטאת רובץ · יום אסון
פי׳ יום מרה מלשון וקראו אסון · ושאה פגו
נפשי · וספכת מלשון ונספחם · שה נגף
פתקי פי׳ יגשו והתגבדו והוא דלת מלשון
ושהם בעמקים · רוש מתנם הם הנחשים
הרעים · ומי עני שחקו מענה כאב
אבנים התפך הוא וטעמו ומי עני שחקו
מענה כאב אבנים · כמאשר רחקו רחמי
אבמבנו · והוא על אבנים שחקו מים ·
וקולם התנופקו פי׳ וקולם זה בזמנם ··
העטים התחזקו לי המון מגבן · לבאים
הם האוהות ·

תוכחה

לי אברהם
שראל · אני
עבור על
השעו על ועבר
על פשעי ·
אמגר פעמי להודם · פי׳ אמגר רגלי
ומחשבותי למבי הבם שהוא קולם · והטעם
שיעורו לבקש אותו · יגני לנם סוף · פי׳
ויסוד האדם יגלה שאין לו יתרון אחר אלא
עבודת בוראו ועשות רצונו · אמגר מלשון
אמגה שחר · להודם על יוד יהיר לבשר ·
וכתי׳ הודו על ארץ ושמים · יסוף לשון כלה ·
מלשון יחדו יסופו · יום המר זה יום הדין · ופחדו
כשר מכור לשון שנאה ורעדה כאורס שעמדו
שעירים · ואף על מכיר מתחקק בשרי ·
כשבור יוה מתחקק לפי כמעל פי׳ נשגר
יוה שהיה מתנאות · רחק ומקום לבני
תוהך במעל · נגל מלשון אם כלב נגלה
נפשך · חוט לשון על ידומם מלשון והנחלה
אומם אבדה · וכן האומם הלחד מבכה
לשון נהם וחבלים · חוסף יסוד הבליתה
כי מין האדם היא הבלה יסוד זה העולם ·
והטעם שבעבורו נברא העולם · תכליתה
מלשון ולכל תכלה ראה חוקר · יום יעור
מירשח · על למקרבן · ערום נרך ·
פי׳ מי שהוא ערום צרך לו מי יכסהו · יתנגל
לשון טרוף ולמטר מלשון לחם מנגל · בני
לא ינגף פי׳ רוחי אם יתבר בנגפו לא ינגל
פי׳ לך לאמרין הרוח עם הנגף · ולכן אחר
נבקש שרשי · שורש האדם הוא הנפש ·
והטעם נבקש יום מיתתו על המחפש למוד
ואירש · וכן הוא אומר על אחי ונבנה מכוער
וכל זה כי לעבות חטאי מתגולל העולם ··
אחרי על נמרים חטאי · כמה קיל
חשוב על שאולת להבחיד ימי חיי בזה
העולם ·

פזמון

שדך על כנעו ·
זה הפזמון
מיוסד על בקשת
הענים ואומה כד כתי׳ במגלה ·

פיזמון

יד תהר לבן מעשרי · פי׳
ידך הפתח לבן שהוא מעשה
לבבן נשמת קולך והרבה אין · תהר ·
מלשון ריחה ויהר נוים · רבה עונך כל
כבן · פי׳ כאשר תפיק והמנה לפי כל
אנשי העולם רבה עונך שאסרו · על
יעבור מלבבך והטעם שיראו זכות מעשה
פנך · ואיכשר שרמו נאומרו יעבור ·
ירשן נדה לפעמי שלום עולם לפני כל
מדין · ומפרש בגמ׳ מאי כל בני מרון כבני
אימרנא · כבן לכ מקרב אני למקרחיי ··

שד ומגשה אחזה אלוה · ועשק לשון חוזק
מלשון ולאין אונים עצמה ירבה · ממשכב
נלקח כי אות עבוה פי' מיה שני שנים
נולקח אחד ולעבי אחד עבוה · מנאין
מסף פי' כלא מסבן אחר שיפנהו אל ·
משכלתו ינלך מכבר מחזה נש ירחק
סמיך משמעה אלבשו ויך ירח וטבכם
אשר כונתה · ימיר כי יתפכון באין מכון
שכבו רק הוא מקומו של עולם ואין העולם
מקומו · כבם כמו בשאו · ומה ישרב
מלשון יערב עלינו שיחי · ומה יו נרלשון
מנבה מלשון זכרנו איש אותו זמי טוב ·
ויתגרב לשון חבור עמי ובו יתדבק והוא
ונשמתו לא יתעבר · והן חסרון
ישו נגדו

הנהלה פי' ואם אחרים פשו נהלה לשון
חרון הוא הזקב מלשון מחרון ומבוא ·
אוך קרב מלשון יקרב והכרעש קרב
לשון סרבנות מהרן עם מה סרכן ושב
פי' יתענה · שקרבו כבאמה · דוטף לשון
דבור · והטף אל דרס · יטוף לשון רבוי
התפלה והקשה מלשון התלה לנגי · כי
יטשוף כי קדוש כנגה לכן הוא מעט נה
ומרוסה כלו הוא מהטשף נקלתו · יהפך
לשון יפאה מלשון ויפק רקן מניל · ומל
השברון לשון ההסקה מלשון לבן יי' פרן ז
נמרץ · ריבה סתה פי' כדר התאבני ואשכה
פירשנוהו · ואוקי לשון כח ואומן מלשון
ולאין אונים · יש הלן כמו התיט · בחין
אל פי' שרחון של אלף · וידלקו פי'
וישינו מלשון וירדף אורן ומתרגמי וישיש
ואדביקון · ויפיקו פירשנוהו ומבאך לשון
השיבה הדבר מלשון כי אין משנה נבה
קויי מלשון רז"ל סבבו כחת של עהקון הם
שהגנה · יתאמר לשבעך כי הוא בא עם
סכ הדברים בעני ·

מקהלת ב · כי שוממה אמונים
יי' · אמפו עטיו והקיש ·
מלשון אחרית חבלי מות · גם אל התנגד
לשון חוזק ואומן עבר ואל שק הנגד כי
באו בנים עד משברי · המשלה הנה לאשה
חסר אחוזה חבלה וכן לכן עד המשבר
והוא האם מקום יציאת הולד ואין כח ·
ליולדה לחזק עצמה להוציא הולד · כן ·
הנה נדולה מלבו ואין לנו כח לצאת מ
ממנה אם לא ישאהו האל · מאומר פי'
מלאומים ולא נגדם כי נבוה מגעל נביה ·
שומר · פי' הנה שהוא שומר אות נהיתו ·
הוא נבוה מעל נשיה · קועבו קרות לשון
שבורי · אמונים אל ישראל שכבה נרם בנשלה
כי דפקו במקום הבנים הוא מנין אחינו
הנחשים והמשל הנפש המושלים בו לכנף
שהם נמדד בשרבה שיש נהם אכזריות
כמו שאמון הנן חלבו עד · דבר שלח יי'
כלומר זאת הרעה הבאה אינו שם בוחן
שלח השם הדבר על עבדיו כן וכן יבוא
להשמם לא ישובו · וכמו שהלך הדבר כך
היה נבשכותיכו שרבו · הצדקתי הבוקת
עהכו עד הצדקתה רוח נכוני · הבוקה כמו
בו מלשון יבוס נהבן · וכן היתה הבוקה
אחיו לבא אל יורם · עהבו כמו אויביו ·
מלשון ויקי עבך · הכועבים עברי לשון ·
קבון ואסיפה עד כי הנה המלכים כו עבדו ·
זרה שמי לשון חזור מלשון מזרה ישראל
יקבצנו · ולא נלך למשמרותו כלות אשר
שזה הם לישראל לא נהם כמות סנא ואף
נם יאמרו היום באין אויבים לא מאספים
ולא נקהלים לבורות · יאלב פירשנוהו ·
סלף לשון שיטה מלשון וסלף בוגדים
ישרם · מלור מרוכתו להרע · עד והקי
מרולגים רשה · למדו שכון משכבי עיון
שבבו לבב ונשיון בעולם קיה הלמדו ונשאו
[illegible] ים שוכנים להשתוכה נפשותיכם ·

לשכון משכב עליון בשמים על מי ישכון
בהר קדשך הולך תמים ופועל צדק·
ומלקוח עשן שלא מלשון ומלקוח שהוא · וזה
שנה ידבר עשן מיתה מלשון ידבר עמים
תחתינו · ועבר עורפו כמו לבנים העורפים
את ישראל מלשון תן יתרון מאהר נפשי·
יבקר מלשון השנה האנשים יהם יבקר·
ראש אם שימון על ושמו להם ראש אחד ופי
בעצמה ובחזקה· **תוכחת** אם חקק
שכתבו וכו ברוכה
הוכן רגשו·
כי נתון האדמה שאמר הוכן רגשו ושיגת
ירבנו מלשון זוהי ורבנו · אך קבל מלכי
על כן קבל המלכו מהשהרגו· והטעם זמן
ישיבה האדם בעולם הזה הוא קבל · יאנף
פירשנוהו · בחוקה לשון מיתה מלשון ··
וירוקף על עיניו · אם יעבור עבר סוף כב
לא יוכפו עמו לקבל שנא לא ירד אחריו
כבודו והוי ועזבו לאחרים חילם · ושלרב
עבר קרנו על העלו עפר על ראשם·
ונחיותה תאותם· כי המחיה תאות ממנה
נפשו והממית תאותן מחיה נפשו · ורפאתי
כמו רפאות מלשון שפה· ואיתה במדרך
אשר כי שתה עצמי נחמה שפר ולדריות
שאת אומה לפתח הבורו · אוי נאות יחד
כלומ אוי נאון לבו יחד מדנה שפר שזכר
כי אחרי תשוב עפר ואחר במדבר לשון ז
דבור מלשון ומדבך נאוה · שפר מהרן
יפה שפרי · נאוה מלשון נאה ונאון · יפה
מלשון ואם קפר יפה אותם · אשר כפר
לשון מלכו· ישוב ולכבד מהר הנעבר והעשש
זמן כועס אשר עבר · מסך לו עפ שפר
כי זמן העשרות · מסך לו קפל שראה יפה
בנעה לש חמה זוחלי עפר והשקט אותם
לנחר · חטאי שם למרכב · רכובה זאת
היא כמו לבהמה הבהמות שרוכה בגני
האדם הרכבה אתהה חשיבות ומעלה ·
גדולה · ולא כנה אם ארכבה ולא הכבדה

בעלמי שאם מרכב על חורי מרכב ששם ·
לתבריאתי שמשכב לעפר עליו · משל
שקר במלא כי חבר שקר כנגדו שרבר
עמו לרדוף אחר התאוות· ועתון נון ·
בנבלה כי והשתיר יון נבלה · כי והשיר
נון ואתנה בא מחה שמחה בנשיות ··
העבירות על ואחהבה מה לבנות · וכל
זה למה · ישימון אנשים בנפשם כלומ ולבן
ישימו האנשים בם שיבין מוקשם נתרנת
ראשם על פני עבדים אשר משענו · התם מלשון
אחישה מפלט לי · רקבים מלשון רקבה זהב
ושם · וכבים מהרגו שנשבפו · מלכים
אשר שבנו ואבותם על קרון ונדולשם
הון · עלאבו לשון דאבון נפש · נפשם נאנף
מקפר על אח לא פרה יפדה איש לא יתן
לאלהים כפרו · מעדמות העפר · מלשון נכון
הלמלשון מעך עדיה חטאים · קבלו חיל
ירוב פני שראו מתוך פה ויה סלט לפי
שחשבו שיעמיד לעולם ואינו כן כי סופו ·
חמה עבשוב · ויעוב לו יפה מעין קינה
שיוא פה · התפלשי עבן התנבלו והתכמות
בעפר · משך סבב הוא חומ לנשמה כי
היא סבבה על עלמה שלא שתשנה כמו מן
מרובכשנה · כי לא יצא מעבר אין כלומ
שהנפ שהוא מעבר איהו מסבב מלשך
הרע · ישחהו מלשון שפלה והכבוה מלשון
ידה ישוחי · יתן לעפר חרבו · כי השוף ·
יחזיר חרב נאותו כעפר לבוש · קול זמנו
יעיהו · על ויקום לקח הכפורי · יתן לעפר
פיהו · הטעם שיכניעהו השחון עד האחרן
עד נא קעפר על פיהו · ופירס כי השנוקי
לפקוס לשון לחיה מלשון ודפקום יום אחד ·
רעמה שם הלעכב כי התמיות הלב עמי
לפיםלא קיימו יום וישר · הדכבו מלשון
דאבון נפש · התניק מלשון חמת המלך·
טרח לעון הנשת הלבר יהתפסו מלשון
ואם פריח הפריח הצרעת · והוא פרוח

ירשן התחדי · כמוש מלשון שריחה חמתם
ומלכנה רלוא שהסרוחה · הקמל שבין ־
השחרה מלשון יחבל את מעשה ידך ·
חבר לשון בעסר מלשון וחתה התבנה ·
טירותם יכותי עד עד יכתן ועד ישים
את ירושלם התלב · חיון קדם סותר כי
עבותה חסר תמונה מקדם שיתן כנגד סותר
סותר מלשון ספרו עה לו ··

סימן

א' בית המלך לבית נקראת ·
כנה הללו ואל נדרך אם לו
להטיב שנת' כאה כנת לפנך

היום את החיים ואת הטוב ונחלה נחיים ·
ואם התשובה היא שבשמך כון שהיא
כבך להיטיב והסכמת · ולמה נדרחת
את לשובה אם אוב שנת' אשר עשה את
האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים ·
התשובה כה ולא זכירה אחותך · רפאת שבר
עמך בתיקון סמים · וכן היא רפאה ללבבה
אחר החוותך · ורפאת התשובה פה ־
בנפש הזה · ככתב קום מלשון קום ויושר
ירגוש · הלך לנפשו ראיה · כי התשובה קודש
ראיה שהיה הולך ונקי והוא סוי להחוות
שרדף אחריהם בנפש הזה שמתקן לו
כבנה בבניה אחה עד והנה עדה יבתהם
בניה האחה · ולכן הוא כי לנפש הזה
שהוא מתוק כהולכו ואחר הכן כנחש יאוך ·
ונבנה כעשן את כלה מלשון נבה אותו לם
לתנופה פירשוהו · נכוה אש כי שלל
אש · יתכון שבין הלקה והדקה מלשון ולא
הבקך תמונה בירושלם ··

סימן

יתו א' מרומם ועדיע
יתחסי עד והנחם עד

הירכה לשמך · יבנת פירשוהו · ינקלו
משוד ירום מלשון ושוד מלבם היכין ·
והטעם ינקלו אורם מהשגוים או הוא
מלשון שוד ושבר והטעם מרוב שוד ־
שעשם ינקלו את הירום · ושעשע יחבלו ·
מלשון יחבלו חבלו מעשה עד ועל לבושי יפילו
גורל · קורא מלשון חם חבל החבל והטעם
ומה שעל שנע יחבס לו או ימנע כי ומשכובות
כעלמה שעריהן לנפול מן הטוב ומתני יפה
אותו עד יבדו עליו חברים · עולו בלקוחת
מנאות שעלי הטוב הוא יגעו שעלי
עולו בלקוחת אשר מנאות · כי ברי שלשו
שרשי פירות שנקרו שפי מלשון ו' ושוסף
מארץ חיים סלה ·

מגן למוסף ובכן שקה הסך מלך

במרומי ערץ

כמאז שבקדשו · והוות שולבו מלכים ־
היכלו שבו ומולבו כלאים את ההיכל והוא
על האומנים כמאז והארץ הדום רגלי ·
כתשואות לשון המיה מלשון ושאון לאומים
המולות מלשון קול המולה שפירושו כמו
מלה את שהוא מלה שלמלה חזקה כמשמעה
מלבהם רבים כהן ולמחנה · יתר פרשוהו
וכן שמר נשמר מלשון ותשמידה משמרות ·
וכן בתוב חיל משמרו הוי לבב ·

ובכן ולך תעלה קדושה

כי אתה אלהינו · ארץ התמוטטה שבין ־
תאיה ומעדיה · והתלוה שבין רטן ־
ושבר וכם מלשון שור התרורה הארץ
מוט התמוטטה ארץ ויגעשו ורעשו ־ ־
והתבששו כלם שבין קשה ורעדה אחזו
מלשון אחזי ארץ · והתבוננו והתפלג
עניםס שבין טבדון ודומה ורעדה רכסים
הם ההרים הגבוהים מלשון והרכסים
לבקעה העקוב יוה הלדך המעשות ־
ירלדו כמו ירקדו מלשון שמה הרלדון ועל
הגבעות והתגלגלו שבין ההסה והשחתה ·
מרכבה רגל כל המון לקדון תאוה · לחיות
הם דמות אדם ואחד ושור ישר · כנפיות

כמו קטרת׳ משרתים בעין קטורה ומורין לשון
מרבה מלשון מה נס ישלח · והוא על עשרה
שלוש גבורותיו · הלל עבין יונה ואור מלשון
אם אראה אור כי יהל׳ מתגאו והגדלות ··
הישמה · וחשים עבין מהירות מלשון תשוב
ולא קדמתהיתי · ולא מחשים עבין שתיקה
מלשון למען לא יחשה · מהגשים לשון
קרבן מתרגם ויקרבו וכפם · ומראשים ~
ומתקושים כלאו הלשונות פתשגנם שבעולם:

רשות לסדר עבודה ·

ארוממך חזקי

ותן· דברי
שפתי דפק לתי:
בשמשי בבקר·

ורמשי בבקר מתרגם ערב ומשא· לחשי
פי׳ תפלה לחשי · וכתשי פירשנוהו ·
ארב מלשון ארבו לנפשי · ועקבי לשון
מרמה מלשון עקב יעקב · וקטעשי רבי
הכען שהוא אורב לו ומעקב אורב יתבי׳
עבין קשור המטה והכהנים כלבה מלשון
בנים חבוש יי׳ את שבר עמו: מאן עבין
דקירה מלשון ומאן מטני ירקון · נעלב
מלחמת רגל המעלבין ואיום שעלבין ועלב
עבין רוגז ולאבון מלשון ולא עלבו אבון
מימיו וקטעשי רבין מכה העולב אורב
והמרבין אורב · עקר סוגר לבו פי׳ עקר
החלב הסוגר את לבו כי החלב סוגר את
הלב ומאטימו · וחובו פי׳ מק שיש בו
במחבואו · בטט מלשון לשמן בחוכי
שני · בטפי מלשון הנה אפי הלל מושך
ואכפי פי׳ טרחי מלשון כי אכף עליו פיהו
ואתני פי׳ טני · מיום שחות כרכי בפרכי
פי׳ מיום שחוה כרכי בפרק הגלות · נשבת
תמיד ערב ונסך פי׳ נשבת תמיד המנחה
והם פס · סגלה בחלב למלב פי׳ בעונני
כי העבד יקרא חלב · עגמה עבין דאגה

מלשון עגמה נפשי לאביון · בקלב מלשון
ונפש דויה יאמר תהלה · ומאן פירשנוהו ·
צריך לי קורבן ועוזרי ואתה צריך לכל
אויבי ובוררים והשחתים אותי · נצירי
לאומתך פי׳ הבטחתך והאלהי לשם הית
המנוחה מאורי · בעונו מלשון ואת ביל
אלהי · ועולב עבין שמחה ונלה מלשון
עלן לבי ביי׳ · כי הוא יוצא פי׳ אבן
מזה קדושה · מפאשי הם המשבקה מלשון
השמים והשהרונים ואת שיבת ציון בלשון
ויש בכל שעשע אחד · וסיני הוא שם
שמו והוא רומם עבין הר הקדש ואת שלו
שלג מנהיגיו סהר סמך · המשורר הזה
אחר פי׳ האלהי סמך שנחלו מנהיגו שים
מנהיג לשבט בלשון רבותי · ואסעד קשה
הוא שיאחרש ביום אחרים לבר שלא שמו נאה
מניחו בבית הקדש · ונשחט ישנה מלמות
וסיני סגו בשין שקרא לשון שמחה והטעם
שרבה לשמחה · עסיסי הוא יין השמם
מלשון יטפו ההרים עסיס · ודם רסיסי
והקהק קים מלשון לרום את המלך · וכן
רסיסי לילה · מנקשי יהם הקטרות מתרגם
ועשית קטורת והעבד מנקשוהי · וסר
כיורי הוא כלכור מתרגם וכנו נחושת
וכסי לנחשת · התן שפה לקחי בלקחי·
פי׳ מאחר שחרב הבית ובטלו הקרבנות
שמתי סדר קהלות הקרבנות בתורה שקראו
לקחי במקום ריח הקטורת · תכן כמו
תכוני· פי׳ צריך שנתי במזבחי פי׳ ונשלמה
סדר עולת הקרבנות · ושבח בית המקדש ~
ושלוי במקום הזבח · והוא על ישלמנה
פרים שפתינו · ערב כמו שמתי מלשון
וערבה לה׳ מנחת · שה שעה אמרי בפתחי·
פי׳ קבל שיחי ודבר העבודה במו פתיחת
הקטורת מלשון ריח הטבין · הכן תשועתי
שמרתי הכן עתרתי לעבדי · ואשלי הפין
מן ואתלעשו יהושע והוא מלשון מהלך יתנשא

רומס בהוד שעטי שפתיו עונשי הוד
רמז לנגעים שהיה מגיס הכהן כדאיתא
והיו המלבושים מכפרים לשון רחיפה
והדפה מלשון נשחק אבק והטעם
חומס בהוד הלבנים לבהן שהוא לחוק רמוז
מן העבודה בבית המקדש · ויש לפרש
שחיפי מלשון שחיף ענין סביבות השמש
בחוקה בשען הפה יבוא ענין סבבותו
עמהם · וכן יומנו הודנו לחפי שהם
לארזא · והטעם רומס בהוד הכנף
לבוא המקדש שכתוב שחיף עץ · והשב
לראש מנעלי נעלי · והשב לראש הכהן
שהיה מנעל הקרבנות המלכות · והטעם
כבלה החזיר השאה לנושה · בגמרי
קם חטא הרבים מלשון טף רגם וכו ·

פי׳ סדר עבודה לר׳ יוסי כהן גדול בן יוסי

כהן גדול ז״ל · אתה כוננת עולם
מראש · אמר דוד בר׳ יוסף בר׳ דוד אבודרהם ·
יען אשר ראיתי כי מנהג פשוט
לקרוא בזה הכתובים אחר
התפלה מוסף סדר עבודה
שמתחיל אתה כוננת עולם מראש ·
ונמצא שיש בו קרבן עשות סותר
כמו שיתבאר בזה · לכן ראיתי לפרשו
בעזרת האל ולהוסיף עליו כפי אשר מצאתי
בתלמוד בבלי וירושלמי ובמדרשים
ובמפרשים הראשונים והאחרונים · וראה
כי מצאתי רבותינו הקדושים ז״ל היו אומרים
סדר עבודה · ואחת מהם כי הוא ...
הקורא רעתה קמיה דרבה אמר יהא והפחו
שבחו של שהיה גבוה ויש בו הפר והנח
לם המשנה יכו · ואמרו עוד בה אמר להם
המוכיחה הקורא דבותיה קמיה דרבה ושבח
כל מאיר פי׳ לפני סדר היום ... אזכרה
רבנן ויעשה כל מאיר · ופירש שם שהיו
רבנים לאמר סדר עבודה בזה הכתובים

כדי שתהא נחשבת לו כאלו הקריב ...
ונשלמה פרים שפתינו · ומצאתי כתוב
בנוסחאות שלפני ר׳ יוסי בן יוסי כהן גדול
חבר אתה כוננת ויש אומרים שהיה מאותם
הכהנים גדולים שנכנסו בבית שני או
היה מאחריהם · ויש אומרים שלא היה כהן
מעולם אלא כהן היה וגדול בדורו ולפי
נקרא כהן והיה מן הפייטנים הראשונים
הר׳ אהרן הכהן במעלה נתבר פייטני אמת
את נוסח המעלה או אחד · אבל הפייטנים
מפרשים בו ונקראו יוסי בן יוסי שאמר
מזה כהנים מהמשנה נקראו ולפי
שרוב סדר עבודה זו מצאתי בלשון משנה
כך נקרא היותר מכל סדרי עבודה
שחברו הפייטנים וכן כתב בעל העטור
ומנוסח סדר עבודה בלשון משנה כגון
אתה כוננת היוסי בן יוסי · ועוד סדר
אלא מעלה כהן כי סדר עבודה זו
חברוהו החכמים הקדמונים וכהן גם
סדר עבודה אחר שהוא ליוסי בן יוסי
שמתחיל אזכיר גבורות אלוה נאדרה ·
והאחד המתחיל זה יהיה מי שירים
הכהן בסדר עבודה זה נ׳ אחת שרשה
הראשונה כסדרה · והאמצעית השלישית
והאחרונה כסדרה · אלא שהוסיפו שתי
האחרונות מעשו להשלמת הסדר · ועתה
אתחיל בעזרת המלמד לאדם דעת ·

אתה כוננת עולם מראש

פי׳ כוננת שמו
ברכתו · יסדת
הכתוב ה׳ בחכמה יסד ארץ · והכל
פועלת והיה יורה כאחד הכתוב בפה
והכהן ירד בפניו ולמשמעו ואחר
הפה בני אדם יהוכו · ולפי שהעבודה היא
עיקר יסוד העולם כדתנן על ג׳ דברים
העולם עומד על התורה ועל העבודה
לפי המפר החכם הזה בהיות העולם

נברא

כהגלגל להיו בסדר שנזכר · והארץ
היתה תהו ובהו · תהו הוא החומר הראשון
שהוא יש מאין והוא יסוד לכל מה שאחריו בו
ממש אבל הוא מוכן לקבלה ולצאת
מן הכח אל הפועל · ובהו צורה מתלבשת
בחומר הזה · ורוח נבדל יפרד מחמרו
ממש ועשה אותו ישנו · ובאת אורה
והלבנה ירונה שנא' ויאמר אלהים יהי אור ·
וחשך אינו נבראת בהעדר האור הוא
החשך שהוא כהעדר החיים המות כהעדר
המלבוש הערום · נפש הבהמה מן
האדמה ולכך נקראת נפש חיה שקבלה
הכח [illegible] יחסר ממנו הדבור ושעדיין
לא נקנתה מעלה כמו האדם ז"ל נאמר כל
עוף · וכן האדם ההוא מאין אותה נקראת
נפש כדכתיב ויהי בנפש · וכן נפש האדם
קודם שהובא בו נשמה נקראת נפש שנא'
נפש רוח עיניך שעדיין לא נקנתה מעלתו
ואם נפש הבהמה והבהמה חוזר על
הנשמה שאין בהבהמה בורחה וכן היא
האדם נפש האדם שנתנה בו נשמה שהוא
מתבטלת מן האדמה · את אותו הנפש
שנא' ויצר יי' אלהים את האדם עפר מן
האדמה · ועל הנשמה נאמר ויברא אלהים
את האדם בצלמו כדויתגב לברכות
נכי מרוצה [illegible] ועץ הדעת אותו
הפקדה [illegible] שלא לאכול ממנו שנא'
ויצו יי' אלהים על האדם לאמר · והפקדה
הוא מלשון והוא פקד על נפשו ולא [illegible]
ובשלחו אלו כתו' אותו הפקדה מלשון
כאשר הפקדתיך היום את שהוא לשון
מינוי וגו' עתה הוא כי לא מנהו ועל העץ
[illegible] שלא יאכל הוא · דרך זנות ואכל
מעץ הדעת ומזה מעדן שנא' ויגרש
את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים
[illegible] [illegible] מעשה יוצא כמו [illegible] אותה
ארך אפים וחסד שאמר [illegible] כנויים אותך

ממנו ימות המות היתה [illegible] [illegible]
במקרה · הנחש ערום ונחש [illegible] [illegible]
פנו שאותו נבראת [illegible] [illegible] בני
האלהים שרצו ימים שלא נשא ובלא
יסורין · ויתקן עוד ויאמרו [illegible] אור
מעמו שנא' ויאמרו לא סור ממנו [illegible]
כי עשה כן עד שמחה את זמם והאבדם
שנא' וימח את כל היקום אשר על פני
האדמה · זכות נח הה נח בדורו ולכן
שנא' בו תמים היה בדורותיו · ובשכרו שמר
עולם שאחרי [illegible] ערום וידבר
ומחה את האדם אשר בראתי יר"ש הנה
היתה על כל האדם · ושכותבו שנאמר
בו כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה
אם לעולם שאחריו שנא' ויזכור אלהים את נח
ונח אחר נראה קשה למעשו מה שנא' ויהי
קשתי נתתי בענן · ונתהבה נחוחו בנו
ברכה שנא' ויהי' את הריח הניחוח וכתי'
מקום ויברך אלהים את נח ואת בניו ודרשו
רז"ל שפתה שכינה הקדש שהקב"ה · גבור
ציד שנא' יצא כאן [illegible] · ובנין
מגדל שנא' הבה נבנה לנו עיר ומגדל
וראשו בשמים · ויאמרו לבו ונעלה לרקיע
ונעשה כו כדאמר' [illegible] [illegible] [illegible]
כל [illegible] שיבור לו את [illegible] כוח
ועשה עמו מלחמה · ויפי קר דור הפלגה
שזה אינו כשמועו שלא היו טפשים
לעשות מלחמה מעגל את המלחמה
[illegible] הארץ היתה לעבוד זרה ·
ויהי זה אברהם שנא' אחד היה אברהם ·
המזן שעלו כי [illegible] [illegible] · [illegible]
[illegible] שלא [illegible] [illegible] נאמר
[illegible] [illegible] [illegible] והיה לעשטן
מעשיהם והוא היה [illegible] [illegible]
לעבודה זרה שנא' ויקרא שם אברהם בשם יי'
וירש [illegible] [illegible] שנא' ז"ל הבה
בפני כל [illegible] · [illegible] [illegible]

פי׳ לו שמו ויקימו את דת אל׳ את זה הדבר
ויזכור אל׳ את יונקם ויגאלם אותם לא
מתוך התיבה · ולשון שיברכו לבן חקה
שיש והאלים יעשו את תורתם · ויתנו פיהם
ידעתי כי ירא אל׳ים אתה · לויתן ממנו
הלוחות יאיר · טוב טהור מזהב
אחר · כמו אורך בגולה טהור מגנת ה׳
שחמלו אבותם אל׳ים ירחם לו קשה לשלה
בני · מעשה איש הם הלוחות זה ישכב
תומים בבהרך ומתחת עקת הם שבולי
מקול כלחמה כבד מנגעך יחרדו אור
דרכיה מבחן שביל מקול · עולם יצ
שואלים אקול השבון מעמן עקרו שבן
שמעו אל׳ בית יעקב וכל משפחות ישראל
העמומים מגי בגוינו · שמעו נגע לוי
לויתן ויחסר לכך נקרא לוי שלוה את
ישראל עם אביהם שבשמים · ואמרו לויה
הן ויחסר מגמה שנא׳ ולוי אמר תומך
ואורך לאיש חסידך · ומעלותיו לכר
לו עבודה היא כהנה כהונה שהיו בניו ה׳
משרתים לפני הם נוהג כמעמד הזה
בגורים ועתן להם מן מעשר בשרם שעמם
נאמר ומעשר לוי כרחמנה בלה שנערה ה׳
בא ויתך איש מקבלי עמנו נו ולהיה:
אהרן קדוש יי׳ משה ואחיו קדשת בגו שנא׳
ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים · עמך
בבנה שרד יוצ׳ ען ומעצ׳ וכו׳ · יאחק
ימלאו האחים הזה שבנה השרד הכתונת
נראה הם בבני כהן גדול יקראו כן לפי
שיתאחר כלם שהם לכהן הגדול מאחיו ·
יהוא מלאון ונשיאם אשר יי׳ קורא וכן
ער מורנה אל שהם בנה כן כלחמה כותם
את בנה השרד או מעשה מחט · ואמרו
יענה שם שהם דבר ירד שבנה כהונה ·
וכנה אותו את בגד השרד לשרד בקדש
ואת בגדי הקדש הוא היא יראה כמו
ושה בני בבגדין · אחי ועשה · יה יקדש

ועשו · וכל ~~הקדש~~ ויקרא מראנו והו דגון ואו זמן
את בגדי השרד לשרד בקדש את בגדי
הקדש לאהרן · או היא לשון מעלה שנקרא ה׳
להם שנו בגדי המלכות · בגדי הקדש שהם
לשון הכהנים · אבל אחר המפרשים ונמצא
השלחנו שבגדי השרד הם הבגדים שהיו
מכסים בהם כלי המקדש בשעת המסעות
שבן והרגו ושלו בבגדי הבלה וכו׳ ובשה
אותו בבגד ארגמן · ונתנו בהם ומן הרבה
והארגמן ועשו בגדי שרד לשרד בקדש ·
ויעשו את בגדי הקדש אשר לאהרן כאשר צוה
שהם שני מיני בגדים · ועוד שבגדי כהונה
היה בהם זהב ושש משזר מה שאין בבגדי
השרד · ונקראו בגדי שרד לפי שהם ה׳
עשויים כעין קלעים וכרבם קלעים ה׳
שהקן · וכל הקלעים יתבקע חתיתו אולם
כי מה טעם שיאמר הכל ויעשו בגדי ה׳
הקלעים ובגדי השרד כלי שיאמר לו איה
יהיו עשויים או מאזה וכנה אורגם ושנה
רחבים ולבה יעשו ואין הקלעים מעבר כלו
כדבור הזה · ועוד שמתפרקות לגוש
קודש בגדי אהרן · ועוד מה טעם לשרד
בקדש כי זה ירמוז על עבודת הקרבנות
בקדש כמו שמו או בגשתם אל המזבח לשרת
בקדש כי זה ירמוז על עבודת הקרבנות
וכן אשר יבא אל אהל מועד לשרת בקדש
לא על עבודת חוץ ונמצא · ועוד מה כתב
ועשו את כל אשר צויתך את אהל מועד
וגו׳ ואת בגדי השרד וגו׳ ואת הקטורת הסמים
לכל אשר צויתך יעשו · ולא קרא אותה ה׳
תחלה שבגדי השרד · ודעתי כמו הראשון
שהזכירנו · כן ומצנפת מכנס ומכנסי בד
חשן ואפוד מעילה ואבנט הם שמונה ה׳
בגדים של כהן הנקראים בגדי זהב · קטורת
הסמים ועלות כבשים ושחיטת עולותיהם ·
ונרצה אלים · מאחר שנכנס או היה מקום
בגוים הקטרותם · קרבנו והקטרתם שנה ה׳

חבים

פרים הא׳ של מוסף היה קרב כולה · והשני האחר
שהיה מתנדב כולו · והיה נשרף · ועולות כבשים
הם השנים כבשים שהם לתמיד היום וז׳ למוסף
קרבים עולה · ושעירות עזים הם ב׳ ושניהם
הא׳ שעיר עזים א׳ לחטאת הוא של מוסף ·
ועוד שני שעירים א׳ קרב חטאת ונשרף והשני
משתלח לעזאזל · ולקח אילים הם שני אילים
הא׳ איל של מוסף קרב עולה והוא הקרבן איל
העם · והשני איל כה״ג קרב עולה · נמצא כל
המספר הקרבנות [illegible] זה כולו ועם שעיר
המשתלח שהם עשר · וכן שם עשר הזאות
שהיה מזה בפנים לפנים ושם עשר הזאות
מחוץ על הפרוכת [illegible] שם עשר [illegible]
הכתובים בזה היום · הא׳ קטרת מרקחת
היא קטורת התמיד שבכל יום · והב׳ [illegible]
בשמים סמים ולקח מלא המחתה גחלי אש ·
והקטיר בם הם הקטורת שאמרו · ושפיכת
יוסר שהיה מונח להבין וכך היה מונח [illegible]
ונשחות [illegible] וספיכת יוסר והקטיר
בם · ועשת הוא שבתחלה היה מזה ואחר
מונה · שונה קטורת [illegible] שונה קטרת
מאד ולכן יש מי שאמר להקדיש שהיה קטורת
ור״ל קטרת הקטורת [illegible] לבני הסם מעשן
[illegible] והוא מעשים · ויתן כי לשון עושה
הוא מעשון ושונה דבר · ור״ל לעשיה הקטרת
והיא [illegible] שהיה [illegible] עשב הקרבן נקרא
עשן והיה מתמיד ועולה [illegible] כמו
[illegible] לקמן · וזה הקטורת היה קטורת
הסמים [illegible] מן הדקה שהיה מכניס לפני
לפנים והבלנ׳ אותה היא ההיתה הקטורת
שהיה מרבה [illegible] ישראל נהירה · הכהן בה
הסל [illegible] שהיה נהירה שהיו לעבודה היום
והם [illegible] בגדי לבן שנא׳ בהם קטורת
סתומה כל קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על
בשרו · ובאבנט בד יחגור ובמצנפת
בד יצנוף · [illegible] בד הן · והכהן מתן
[illegible] ויתן לבנים [illegible] ועשה אחר

הם שהיו אחרונים שהיו על סדרות [illegible]
שנא׳ ולקח את שני השעירים שהם [illegible]
שלשים · מחוץ בכלם כמלאך המשרת ·
[illegible] הומה בכל [illegible] בריתך
כשירות של מעלה כך שירות של מטה · וזה
למעלה לבוש בהם אף למטה כשנכנס לבית
קדש ילבש · כתי׳ [illegible] ואם [illegible]
לבוש הבדים אשר [illegible] היאור [illegible]

תכנת כל אלה לכבוד אהרן · ר״ל
כל הקרבנות הנזכרים למעלה
ולא לכבוד אהרן עצמו שכן
שהוא הכין כפרה [illegible] ושכן וכבר
בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל הכל
הוא [illegible] שיכפר להם אבל בגדיו [illegible]
אהרן [illegible] לשרת בקודש שנא׳
וכפר הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא
את ידו לכהן תחת אביו ולבש את בגדי הבד
בגדי הקדש · היה המעשה והעבודה היום ז׳
ימים [illegible] הוא בית -
המקדש שנא׳ בנה בניתי בית זבול לך ואחר
לכהן כתחלה פרק יומא ז׳ ימים קודם יום
הכפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פלהדרין
ואין [illegible] פרהדרין · ומתקינין לו כהן אחר
תחתיו שמא יארע בו פסול · והפרשה זו
[illegible] ממעשה שהפרישו אהרן שבעת
ימים יומם ולילה וכו׳ במלואים [illegible]
[illegible] שנא׳ כאשר עשה ביום הזה צוה ה׳
לעשות לכפר עליכם · לעשות זה מעשה
פרה לכפר זו מעשה יום הכפורים · תנן
[illegible] שעבודה זו אינה כשרה אלא בו ·
[illegible] בכהן [illegible] הכפורים וכפר
הכהן אשר ימשח אותו · [illegible]
והטעם משום [illegible] שמא יארע [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

שהיה משלב יד׳ סמוך בזרועו עד שתי ידיו
בין קנוני שאחרים יפה ידים ושמנה שלשה
הנים · וסדר הזמן שהתחיל בו הפיס השני
והפיס השלישי יתבאר וגו׳ לשכת סנהדרין
לשכה היתה לחול והיו יושבין בה לא בקדש
בקדושת ישיבה · ופי׳ סנהדרין פקיע המנין
ובנוי מקשה ופי׳ לשכה שהדרין היתה יחלם
ישיבה מלטי היתה ופי׳ בלשון שתים ·
ומה שאמר בתחלה היו קורין אותה
לשכת בלטי · ומתוך שמורקין שנה ממון
לבהונה · ומחלקין מה שאמר זה בא יב
חדש בשהדרין הנזכר שמחלקין אותם על
יב׳ חדש לפי׳ היו קוראין אותה לשכת
השהדרין · מצות נפלת על פי שהיה יד׳
אומרים הנשים תקנה על שהיו יהיו
נוהגין בשני הכהנים ממון לעבודה
שיסיפון חוקם להם בדיגם אחר מית
הכהן הגדול · ואין עדיין הנשכה בעל
התגלחת · ומתקנין עכהן אחר תחתיו ·
מה קרה שמתקנין ולא קדם מתחילין שלא
יהא פרשה לא מעשה שלא היו מתחילין
הכהן השני לא היו מזמנין אותו שאם
אירע פסול בכהן ישמש תחתיו עליו שמא יארע
פסול בכהן זה או טומאה או ריק בהיותו
בעבודה הוא ישמש מקומו מחר שיעשה א׳
יום ופחד ועם עבודה אחד נשיק ושמנה
בזרוע מתיו עלי כבדו וכמו שנבא אחין
ושמש תחתיו וראיתה מבום שכל שהנים נראו
הפיס א׳ והכן שני כל הומאה כל׳ ימנים הוא
זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומטיב
ומקטיר את הנרות ומקריב את הראש
ואת הרגל · ושאר כל הימים אם רצה להקריב
יקריב · פי׳ הוא זורק את הדם על המזבח
כהכשרו יהיו הפיס הרביעי ·
ומקטיר את הקטורת בכל יום ויום מקטיר
קטורת בהיכל · חלק פרס בבקר · וחלק פרס
בין הערבים ומטיב את הנרות מרצין מן

[illegible]

האחד של תמלוט שבבו וכן בכל יום ויום מטיבין
בבקר שנא׳ בבקר בבקר בהטיבו את הנרות
ומקריב את הראש ואת הרגל כך היה סדר
הקרבה ונשוא כבוד מקריב הראש והרגל
קרב ערבו ושאר כל הימים אם רצה להקריב
ורוין המשמר מי שירבב עצמו · שיקרב עם
וחלקו אחיו התמיד יסובבוהו עד בא יום
העשור היה מאדרותיו יקרב כדי למקרב כהונה
פי׳ בכל יום ויום מעסקין אותו למקבל כהונה
גדולה והיו מלמדין אותו החנוכה העשויה
לבהנים שהיו מחנכין דרך הקטורת שאמרו
פנו שנכנס לקמון נבנה · עד בא יום העשור
הוא יום הכפורים שהוא בעשור לחדש הז׳
יקח לפני מי אותה שבבא לעקום אש להעלות
על שלהבת כבוש היו מחזיקים עשן ואומרים
לו היה לפני מן אותה עבודה כדרך אומה לש
איש בכן אנו שעושין כך ואותה שעושו ושונין
כך משום עבין אנו עשו שנמי שבכך שמו
בפתחה שלא השמה לדבר מבלגמה שאמרו
לך · ומפני כגון שביעו זו לגמה שלא
יהיה בחוץ ויכנס מבפנים כדרך שהצדוקין
עושים · הענין בפה הנזכר להלן בפרק
את הקטורת על האש לפני י׳ שלא יתקן
מבחוץ ויכנס לבפנים מבפנים שהצדוקים
שהיו אומרים יתקן מבחוץ ויכנס מפני דרוש
כי בענן אראה על הכפרת מלמד שמתקן
מבחוץ ומכניס · אמרו להם חכמים והלא
כבר נאמר ונתן את הקטורת על האש לפני י׳
אם כן מה תלמוד כי בענן אראה על הכפרת
מלמד שנותן בה מעלה עשן · ומניין שנותן
בה מעלה עשן הלא וכסה ענן הקטורת הא
אם לא נתן בה מעלה עשן או שחסר בה אחד מכל
סממניה חייב מיתה · ומה שאמרו חושבין
נבלת שמה שמא כל זה כיוצא בזה דברי הין
משביעין אותו שלא ישנה · והוא פורש ובוכה
לפי שחשדוהו צדוקי · והם פורשים ובוכים
שמא חשדוהו בחנם · ואמנם השלכים היושב

[illegible]

כשהם שוקע בנומו מונח לך כמו שהם שכב יקץ
לא יחזמנו לו · וכתי' ויאמן הנוס · ולקה בנומו
שנא והנה ידו מצורעת כשלג · ורבי הלכותיו
שמא שמא יקשה בהונה · ותנן אם היה חכם
היה דורש של הלכה כה שלא יהא טועה --
חומרתו · ואם לאו תלמידי חכמים דורשין לפניו
אם רגיל לקרות היה קורא · ואם לאו קורין
לפניו · ובמה קורין לפניו באיוב ובעזרא
ובדברי הימים · זכריה בן קבוטל אומ' פעמים
הרבה קריתי לפניו בדניאל · ולמה קורין באלו
במקראות או מפני שיש להם ספור טוב -
לעיון ותועלת לשנה כדי שיהא ער לבו
אבל יעשה כל אחר שיקרו חכמי ישראל · ייטב
לו ואם לא ישמע אלהים לא יחיה ולא יאחר
ימים · בקשו להתנמנם פרחי כהונה מכין -
לפניו באצבע צרדה · מפרש בגמ' מאי -
צרדה אמר רב יהודה צרדא דלא מאי היא
דגדל לשון צרה שבגדל והוא אצבע
שמכין כנגד הגדל · ושמפן לאותו אצבע
בגדל ומשמיעים קול יוצא מן האצבעות בם
ובתוספתא אי זו היא אצבע צרדה
זו אצבע גדולה של ימין · ואומרים לו אישי
כהן גדול עמוד והפג אחת על הרצפה כי הממ'
היה הרצפה אבני שיש קרים הרבה וכשיעמד
עליהם יחד שינתו מעליו · הפג לשון הסרה
מלשון ויפג לבו · ובגמ' מפרש מאי אחת
שבחרה פי' היו מעמידין אותו על הרצפה
שיראה להם לגבר חרש · ומאי היא החמה
לה אחוי קידה שנועץ שני גודליו ורגליו
ושוחה ונושק את הרצפה כדי להפג את
השינה והיא מעבודות קשות שבמקדש
דהא לוי אחוי קידה קמי רבי ואיטלע ·
ומעסיקין אותו עד שמגיע זמן השחיטה ·
ואמר בתוספתא אין מעסיקין אותו לא
בנבל ולא בכנור אלא בפה · ומה היו אומרים
לפניו שיר המעלות לשלמה אם יי לא יבנה
בית שוא עמלו בוניו אם יי לא ישמר עיר
שוא שקד שומר · שהיו רומזים לו לחקר כעת הי
שיראה לשוא שמים שאם לא כן לא יהיה מן
מקובלין · ולא היו ישנים כל הלילה אלא שהיו
קורין לפניו כדי להעסיקו בהלכה ·· וקול
ערבתו שלך יסמכו יזו שחמפו למעלה
אמו שלך בו ואתה שלחנו ובו · בהו ולמדו
על בא יום הכפור כדי שיהא רגיל בסדר -
עבודה · כהנים מסרו לו זקנים מזקני בית
דין וקראו לפניו בסדר היום פי' באחרי
מות · ואומרים לו אישי כ"ג קרא אתה בפיך
שמא שכחת או שמא לא למדת · כל יום -
הכפורים מחצות היו תורמין אותו לשער
המזבח · ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים
כדי שיהא מכיר ורגיל בסדר עבודה ·
פרשוהו פי' סתם אלבון · ושוא בגמ' מאי
אל בן אמ' יש מכין כדי שיכפר שעבודת
היום כולה בן בשעת שחיטת הכבש הוא
תמיד של שחר · וכבר שמעת בי בכל לא
היה ישן כל הלילה אלא היו מעסיקין אותו עד
שמגיע זמן שחיטה · ושהוא בא להתחיל
בעבודה מוליכין אותו לבית הטבילה לשער
המים ובחיל היתה ובכל שבכהן היתה · וכל
טבילות שהיה טובל כ"ג ביום הכפורים במים
שמפרש בקומה כלם היו בקדש על גג בית
הפרוה חוץ מזו בלבד · וטבילה זו היתה
מפני שאין טהור נכנס לעזרה אלא אם טובל
נזה שמא יש בידו טומאה ישנה · בעשה
מטה בחומה ופרוחה פי' מקרת טבילה · -
וטהרתו מחוץ טבילה · ותניא בתב
ואין בגדים אחבל נשרו שלא יהא דבר -
חוצץ בין מים לבשרו · ותנא אי חוצץ בקרם
חוטי צמר וחוטי פשתן ורצועה שבראשי
הבנות וכו' · שם על מקום קיים היו וירד
וטבל ומו שקורא · פרשו לו סדין של בוץ כדי
שמטה בגדים שיהא פרו למעלה ומן ומעיל
סדינה ומכנסי בד חשן ואפוד מלבשת ואומנה ·
ולא יקדש ידיו ורגליו דאמר בגמ' לאות להם

הממונה רפאה חלי מעין בזמנו טבילות
ויש לו ידיעה שטובל ומקדש כל גופו
הטבילה שלא טבל עד קודם ידים ורגלים
בגדים את בשרו ולבשם · הוא שפירש שכל
המשנה מעבודה לעבודה טעון טבילה ·
אם כן מבגדי זהב לבגדי לבן · מבגדי
לבן לבגדי זהב מנין תל׳ בגדי קדש · הם
מיתור הכתוב למדו שכל קדש הם טובלים
אותו · והם טבולות ואו קדושים לאו
ולכך באה מה שקדושין שתי ומשנת
את בגדי קדש וגו׳ ורחץ בשרו במים ולבשם
קדוש ולבש את בגדיו · הקדוש הראשון אחלה
בין פשיטה ללבישה ומה לך מה לפשוט
שטעונה קדוש אף פשיטה טעונה קדוש ·
ומקשה הראיה וראיה שנתלה בה״י שבם עומד
את בשרו · ומהאן אם היה עומד לשולה
שכל בעמדו אותה היה עומד לקדוש ·
וחוזר ומקשה למה הראה וקדש פוט לקודש
קרי · ומהיל לכך אחריה היה לקידוש
בלשון רחיצה עמו לך מה קדוש במקום
קדוש אף רחיצה במקום קדוש · וחמש
עבודות כל יום הכפורים והם שגיד שעשר
עבודות היום וחילופיהם · והוצאת
כף ומחתה · והתמיד של בין הערבים · ויקטון
אחרים היכן היה מקריב המוספין · מיד
יקבל את כבש התמיד ועשה כהלכתו ·
ובא הממונה כבה הגיע כל אמר להם הממונה
הביאו לו את התמיד · קרצו ומירק אחר
שחיטה על ידו · וקבל את הדם · ומפרש
בגמ׳ מאי קרץ אמר עולא [illegible]
הוא · מאי קראה אמר רב נחמן בר יצחק
עגלה יפהפיה מצרים קרץ מצפון בא ·
ומאי משמע כדמתרגם רב יוסף מעמי
מנהם עממין קטולין מלכין ייתון
עלה למבזה · כך היה שוחטו רוב שנים
כבמקום לקיים בו מצות שחיטה
ומירק היה כהן אחר ממרק על ידו פי׳ מרק ·

גומר השחיטה כדי שיהא כ״ג ממהר לקבל דמו
מידו שהקבלה היא כשהוא חי · ואעפ״י
שהשחיטה כשרה בזר כשאמר הוא חובה בכ״ג
מפני שהיא תחלת עבודה · ומפני שאינו
שוחט שני הסימנים קראו לשון קרץ ·
נכנס ישנו להקטיר את הקטורת ולהטיב
את הנרות להקריב את הראש ואת האיברים
כהלכתן · משנה שלמה היא כפי׳ אמר להם
החביתין לפי שמדות כהן · בכל יום יעשה
חביתין היא מנחת כהן שהיא בכל יום שנא׳
זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה׳ ביום
המשח אותו עשירית האיפה סלת מנחה
מחציתה בבקר ומחציתה בערב · ונקראו
מנחת חביתין על הכלי שנעשה בו שנא׳
על מחבת בשמן תעשה מורבכת תביאנה
והיה כל המקדש וארץ כל שמה והבלך ·
שאותן לו קשה כה שלא ידבק מכחן ומ׳
ומכחן · וינסך את היין בכל יושר המין
שלא ונסכו רביעית ההין לכבש האחד
ואמרו בכל יושר שהיו מסכים ידונים מבקרים
שמעם פני כהן וכה שלא יחזור לבו אחר
אמר כן · אבא אמר לפתח הפרוה מימין
כך אמר להם הממונה הביאו לבית
הפרוה ובקדש היה · ושני בנות מאי
פרוה אמר רב יוסף פרוה אמגושא · חדא
מכשף אחד במצרים והיה שמו פרוה · ופי׳
נבנה פרוה שם אדם מגוש · וכך ראיתי
חכמי ממן החכמים שאומרים שאחד
מחיצה תחת הקרקע בנה בה שיראה
עבודה כהן גדול והרגישו החכמים נחמיה
ומיחוהו והרגוהו ונקראת אותה הלשכה
על שמו · שם יפשוט בגדי זהב מקדש
בבקרות ידיו ורגליו · זהו קדוש שני כמו
שאמרנו למעלה ואחר פשיטה טעון
קדוש · אלו פשט בגדי זהב וירד וטבל וכו׳
מטבל זו היא טבילה שנייה שהיתה בבית
הפרוה שאמרנו למעלה · זה הכלל [illegible] ·

אמגושא

הל

לבגדי זהב מיעבר ולבגדים לבש הם בגדי זהב
שהזכיר למעלה שהן שמנה בגדי קדש ילבשם
והם ד׳ בגדים שעם ההדיוט בגדי לבן וחמ׳
נה׳ נקראו כמ׳ אמ׳ בחקרא מכשנייה
אין זה שבם נבגדי זהב לבשו בגדים לגבל
עבודה לבן שאין קטורת עשה שעור
ומקשה והא איכא הם קשר כי פרו של
אהרן שהיה מיה מדמו לפני לפנים והאין
כשאין קטורת כלמעשה העגל שהיה של
זהב · ומהדרן הואיל ואשתני אשתני · פי׳
כבר שתסה וחיכו הכר בגדים · אלא הם
נבגד · וחוזר ומקשה והאיכא אהרון ·
וכפרת וכרובים שהם של זהב והם לפני
לפנים והם כשאין קטורת · ומהדר חוצה
כל קרב קאמר · פי׳ הכהן שהות מתחת
הוא שלא יקרב שום אחד מהם אין חשש
בהם · וחוזר ומקשה והאיכא כף ומחת
שהם של זהב והכהן נכנס בהם לפני לפני׳
לגמ׳ והם מתחת קרב בהם נכנס · ומהדר
חוצה יתכנה קאמר / כלומ׳ שיתכנה
בהם אחר כך ומחתה מכל עבודתם ·
וחוזר ומקשה והא איכא נבגדי זהב מבחון
כלומ׳ בעבודת היכל ומזבח · ומהדרין ·
מבפנים קאמר · ול׳ כנגד או של שחר
ושלפני הערבים היו נקנין בשלשים מנה
משל הקדש · ואסרנה להוסיף משקל
משלו · והמנת כל אחת מות בדבר ה׳
ידהם פעמים שעמך בשנים שלשים שהיו
להוי שהיו לוקחים לו מנה · ואמה כל
דומ להם התימה אמרו עליו על ישמעאל
בן פיאבי שעשתה לו אמו כתנת של
מאה מנה ולבשה ועבד בה עבודת יחיד
ומסרה לצבור מדותם ונעבד זימנא
עבודי׳ ימי עבודת יחיד הוצאת כף
ומחתה שאינו קרב עבודה חובה מוטלה
עליו לפנות המקום · והך קהאת התנה
שיתן קורא כל שליפת לנגה משה ··:

ומיד יקדש ידיו ורגליו והוא קדוש שני ·
וכאן לו התחלה אלא לפרו · והניח עליו התחלה
ושלאחרת שהיה פורש כה שיהא הוא התחלה
זכותו ואחר יכפר שהאחייב · ואחר כך
שמתודה עליו יתודה שאחיו הכהנים ·
ואחר כך על כל ישראל וכפר בעדו ובעד
ובעד כל קהל ישראל · הוא שאמר בראה וב׳

וסמך שתי ידיו עליו והתודה ·
לא מצאנו סמיכה בפרו
של אהרן מן התורה בפירוש
אלא נלמד המשנה חטאת וסמך אהרן
את שתי ידיו עליו והתודה עליו אם ·
השעיר החי והתודה עליו · אבל נכתב
לפלה מניה שעל נפרו של אהרן והקריב
אהרן את פר החטאת אשר לו וכפר ·
בעדו ובעד ביתו זה וידוי דברים · יכול ·
פרה בדמים זה אינה כן עמינה כפרה
נדר ועמינה כפרה שעיר שני והשעיר
אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד
חי לפני ה׳ לכפר עליו מה כפרה האמורה
בשעיר וידוי דברים חוץ מדמים · ואם
נמשך לכמ׳ והקריב אהרן את פר החטאת
אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את
פר החטאת אשר לו פי׳ נכפר אהרן עליו
שמא בו פעם שנה והקריב אהרן את פר
החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ואחר
השחיטה ושחט מלמד שכפרה זו היא
וידוי דברים ולא כפרה בדמים שעדין לא
שחט הפר · ומפני שפרו נכפר של שלשה
וכפר בעדו וכהן שהיה מתודה עליו
של פעמים ראשונה עליו ועל ביתו
ושנייה עליו ועל אחיו הכהנים ועדיין שמענו
סמיכה שלאחר הפר שהיה חוץ וידוי
דברים והוא מתודה בלא סמיכה הלכך
נכפר כהן משיח והביא את הפר אל פתח
אהל מועד לפני ה׳ וסמך את ידו על
ראש הפר שמע הכי ביום הכפורים ··

לממונה כי שהיה יכול לגבהן ויסמך זה
ידו שלראשו · ומה שכתב שני ראש הקהל
הוא מגורה יצא לרגו הפריוס זכפתו הם
והרך לסמוך מלבתו בין קרנו ולא יקרא
ידי חולק בין ידו ופניו ·· וכך היה
אומ׳ אנא השם וכו׳ · אמר׳ נפק
אמ׳ להם הממונה הכ׳ מנין שבאנו
שאמ׳ כאן כפרה · ושאמ׳ בחורב כפרה
שנא׳ אולי אכפרה מה להלן באנא שנא׳
אנא חטא העם חטאה הזה אף כאן באנא ·
ומנין שבשם שאמ׳ כאן כפרה ונאמר
בעגלה ערופה כפרה מה להלן בשם ־
שנא׳ כפר לעמך ישראל אשר פדית י׳
אף כאן בשם · וכהנ׳ אחיי שכשם
שהיה מזכיר כה״ג היה שם בן מ״ב
ועכשו הוא מנוי בפי׳ נקבלה וידוע
לנו השם · וכנ׳ הקהל שאין לנו עכשיו
בה לכפר הלכו׳ מקום מעגלה ערופה
קם שלא להוציא אין לשפוך אדם כמו
שכבר נשפך הוא מכפרו · אף שמכפרו
כבר נבין והוא המקרא שם המפורש ·
הוא מקור לכל השמות כי שם שאנשים
מגמגו׳ · ועכשו שאמ׳ ההונה השם בחוזקתו
נבקר מן השלש שאין לו חברו כמבין
וכך היא לכבוד הלמ׳ · ואחמא׳ נפק
טרף בנקלוני הכ׳ שמא כשבנים מזכיר
בגבלה את השם נבוידוי ראשון זה
בוידוי שני ובוידוי שני הנשתח
יי׳ אנא השם חטאתי · אנא השם כפר
נא לפני השם תטהרו · ואח בנורצה פי׳
שהיה אומ׳ כי׳ חטאתי · וכה׳ רבינ׳ מטמיה
ידוי לגמ׳ מכל חטאיו והם לפני יי׳ תטהרו
כמו שאמר אנא השם · והרב ר׳ יצחק ־
נשמתו כבוד יום אמר לפני יי׳ תטהרו אין
נבין שם קורא הוא לקה׳ ואין אנו
קוראין את השם באותיותיו אלא בכנוי
ואתנו דמול לפני השמים הוא שני ־

יקראו כן · ולמה לא השם המפורש הוא להוה
אמ׳ הכה נמקום ·· ולא יתא לקרא ראוני הכ׳
יום אמ׳ לפני יי׳ תטהרו חוחיה לקרא קנו׳
והכהנים והעם וכו׳ · מפרש בג׳ אמ׳
להם הממונה הכ׳ אומ׳ כי שם יי׳ ־
אקרא הבו גודל לאלהינו · אמר להם משה
לגו כשעה שאני מזכיר שמו של הקב״ה ־
אתם הבו גודל לאלהינו · וכן נהג לבשורת
התמיד · ולכן היו הכהנים עונים ואומרים
ברוך שם כבוד מלכותו וכו׳ · אף הוא
היה מתכוין לגמור את השם כנגד המ׳
המברכין ואומ׳ להם תטהרו · כלומר שהיו
הכהנים כורעים ואומרים ברוך שם כבוד
היה הוא מתכוין להשלים את השם
כדי שלא יפסיקו אותו · ושהיו משתחוים
ברוך שם לא היו שומעין מן הכהן אלא
תטהרו שהוא סוף הפסוק שכתו׳ מכל
חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו · והא אמרה
ברוך בפה אמ׳ להם הממונה בראשונה
היה אומרו בקול גבוה · משמרבו הפריצים
היה אומרו בקול נמוך · א״ר טרפון עומד
הייתי אצל אחיי הכהנים בשורה והטיתי
אוזני כלפי כה״ג ושמעתיו מבליעו בנעימות
אחיו הכהנים · פי׳ בנעימות ברוך שם ·
נבר והשאו לו שם שניהם ומקדש שיהיו
שוים במראה ובקומה ובדמים ולקיחתן
כאחת והגרלתם שם נרשה׳
כתוב טרף בקלפי והעלה שני גורלות
א׳ כתו׳ עליו לשם וא׳ כתו׳ עליו לעזאזל
פי׳ קלפי ארגז של עץ מחזיק כמלה
שהיה יהן של כהן ובו שני גורלות ושהם
היו של כל דבר ושלא משכרונה היו שא׳ ־
עשה אין בן נמלא של זהב · ומפרש אותו
לשבח · ומפרש בגרנו מהו את כרונו
בוקסיאן והוא בנרגו׳ אריכם · נרלימין
שהוא של שם כך כתו׳ בשחתון אלנו ואם
שהוא עשה את הכך שמ׳ גורלות חד ־

ומבאין

ומנהגין ראיה מדרשן אם של שם עולה
בימינו הסגן שהוא לימינו אומר לו אישי כהן
הגבה ימינך · ואם בשמאלו עולה ראש בית
אב שהוא לשמאלו אומר לו אישי כהן הגבה
שמאלך · ישראלים של ימין הוא של שם לעולם
מה הגבלה היא זאת · ויש לומר כי לכך
הנס שבקדש היה שבכל גורל ימין מכוון
של הזמן שהיו ישראל בתכלית השלמות
והיה נעשה להם נס כל זמן שמעון -
הצד׳ דתני׳ מ׳ שנה ששמש שמעון
הצד׳ היה גורל של שם עולה בימין ושל
עזא׳ בשמאל מכאן ואילך פעמים עולה
בימין ופעמים עולה בשמאל · אלא מה -
לחסידותו כדתנא ר׳ יהודה משום ר׳ אליעזר
אחד הסגן וכ״ג מכניסין ימינם בקלפי
משום החיבה לסגן שהפך משמאלי׳
דכל כי עולה השם לעולם בימין · ויש
ה״ג גורל מן הקלפי היה לוקח כ״ג
גדול והכהנים והעם העומדים בעזרה
וכו׳ אלא השם היה מגן הקב״ה שהיה
מזכיר כל כמו שאמרנו למעלה · והכא
בבו׳ דף בקלפי שהיו שנים אחדו -
מש בקלפי · בשעיר עזאזל לשון --
זהורית יקשור וישמיענו כנגד בית
שחיטתו · ובמשנה שלנו תנן ישמיענו
כנגד בית שלוחו · אף שעיר שהוא של
שם יקשרו כנגד בית שחיטתו · ובמשנה
שלנו תנן ישמיענו כנגד בית שחיטתו
ונעשה הוא להן בפיטרא בקלפי קשר
לשון זהורית בראש שעיר המשתלח
ויעמידו כנגד בית שלוחו ושוחט כנגד בית
שחיטתו · ושום כנג׳ ונשחט אקשירה
קאי או אהעמדה קאי · קש׳ להו רב
יוסף קשר לשון של זהורית בראש שעיר
המשתלח והעמידו כנגד בית שלוחו ·
ולשחוט כנגד בית שחיטתו כי שלא --
יתערבו זה בזה ושלא יתערב באחרים

שחט אקשירה קאי שמ׳ · ופי׳ כנגד בית שלוחו
כנגד הבית שהוא יוצא דרך שם להשתלח
כמו שפירש לקמן · ובא לו שנית אצל
פרו ואומר עליו וידוי שני · ומתוך שה׳
יהו׳ וכו׳ · והכהנים והעם וכו׳ · אף הוא
היה מתכוין וכו׳ ··

אחר וידוי שקל בעזרה

פי׳ מהר׳ מעשון פשוק לאני · ומשום
דאמרה הכא במוכח שחיטה והוא
עבודת בין סמיכה לשחיטה עד שקבל
שעשו השעירים לכך אמר שקל בעזרה
כלו׳ היה ממהר לשחוט הפר לעשות
חטאתו וחטאת העם זה אחר זה ועוד כמו
שמפרש והולך · ברק סכין · המכרו וסמך
בהיקהם פנו לקדשים ממנה שנה ויצא
אבהם אתידו ויקח את המחתה לשחוט
את פנו מאחורה בגמ׳ שאין בה פנים ·
ויקדשו מדבר שנו והעלהו שם לעולה ·
ושחט פרו וקבל דמו במזרק טהור ובמשנה
שלנו פי׳ במזרק טהור ועשה הוא כמו ה
לשון זכר היה שנאמר מזרק אחד · ופי׳ הגי׳
של יהנהו נמוק בדמו עשן שבתוך
שהיה כמו שור כי שלא יקרוש מפני
שיש לו להפסיק בין קבלת הדם לזריקה
במעשה הקטורת שכך הוא הסדר נפרש
דם פר וקטרת שהרובד פי׳ נדרש שהוא
מעורב כו׳ כדתנן נתנו לעני שממרקו בו ש
הרובד הד׳ שבהיכל כי שלא יקרוש · ופי׳
רובד שורה שבעל הרצפה היתה עשויה
שורות שורות של אבני שיש וגומות מקום
ולמה לא יהיה בה הלמוד נבאו לכפר
בקדש עד צאתו · וקל למקום שמהם שעמן
שהרובד הד׳ שבהיכל בתוך ההיכל קאמר
ומתרגמינן שבהיכל פי׳ הרובד הד׳ לפי -
שהוא בתוך ההיכל לא חוץ להיכל כי אמר
הא יוצא מן ההיכל לעזרה ימנה שורות ·

היא שורה וזרה. ונטל מחתה זהובה
ועלה לראש המזבח וחתה ויורד והניחו
על הרובד שבעזרה. ונתן טורף בכלי
בכל יום היה חותה בשל כסף ומערה
לתוך של זהב והטעם מפני שהתורה
חסה על ממונם של יש׳. והיום היה
חותה בשל זהב ובה היה מכניס משום
חולשה דכהן. בכל יום היתה כבדה והיום
קלה. ומפרש בתוספתא בכל יום היה
עבה והיום היה רך משום חולשה
דכהן שהיה מכניסה בידו אחת והכף
בידו השנית. שלא כשאר הימים היה
מכניסה בשתי ידיו. וכהן אחר מכניס
את הכף. בכל יום היתה ידה קצרה והיום
ארוכה כדי שיכנס בין ידיו ויקחה בזרוע
והוא מסייעתו. והיה לה מצוה בחלב
כדי שלא ילקה מחום המחתה בחלאים.
כפה בחלוק אילך ואילך וחופה מן
המחתה ולשאר הטבעות שלא ישאר בהן
שום נשמון. מעל המזבח מלבני יי׳
זה מין זהב ידוע שמקבלו לבניין ומין
כלו לבניין. שלא היה בו הפסולת כלו
לבניין הוא. ומקריב מלא חפניו וקטרת
שלמדה כל יום נתון מחתה ובשמאלו
הכהן הנותן לו את הכף ואת המחתה
וחפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף הגדול
לפי גדלו ויקטון לפי קטנו ונטל את
המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו. כי
שנותנו לו את הכף. כף היא המלא כה
הכלים ואת המחתה היא מחתה מלאה
קטורת דקה מן הדקה והיא בכאה
כלם [illegible] אלא אינם עושים קטורת.
וחפן הכהן מלא חפניו מתוך המחתה
[illegible] ונתן לתוך הכף שאינם
על את הקטורת לפנים. ונטל את
המחתה של גחלים שהיתה מונחת על
הרובד בימינו ואת הכף בשמאלו. והיה

מן הכהן שהכף של קטורת בימינו והמחתה
בשמאלו שהיא [illegible] לכף אלא מפני שהן
כבדה וזו משתכרת. ואחר כשידיו שניהם
שוים זו חמה וזו קרה. וירד עמהם ויבוא
לקדש והקריב מחתה זהובה בין בדי הארון
היה מהלך בהיכל והגיע לפרוכת ושתי
פרוכות היו שם לפני שהיה הבית עשוי.
הא מבחוץ לפני ההיכל. והשם מבפנים
לפני הארון. החיצונה פרופה מן הדרום
מן פרופה כבשמאל לצפון ונאחזת לקים
של זהב עשויה פתוחה. והפרוכת הפנימית
פרופה מן הצפון ומהלך בין שתיהן
הפרוכות עד שמגיע לצפון. והפך
פניו לצפון לדרום מהלך לשמאלו וימינו
ממשמש עד שהוא מגיע לארון. הגיע
לארון נתן המחתה בין שתי הבדים וזה
היה בבית ראשון. ובבית שני שלא היה
שם ארון היה שם אבן שתיה והיא
גבוה מן הארץ ג׳ אצבעות והיה מניח
עליה המחתה. חפן ונתן על הגחלים
ונמצא שנתמלא הבית כלו עשן. ונשתהו
שלא כהן ומתבו נתמלא הבית ונעשה הוא
שהה ומעכב אחר שהקטורת שהיה
עשן עולה. ויתן בכף הושאו לו לגבר
את הקטורת על הגחלים ותמצא הבית
עשן. ורומה בנמי הגאון כל היה עושה
אוחז את הכף בראשי אצבעותיו. ויש
בשיניו והיה מחזיר את הקטורת כלה
למלא חפניו בגודל ממצא ממצא עד
שמגיעה לבין אצבעותיו וחוזר ומחזירה
לתוך חפניו ונקרא כה שיהא עושה
שוהה לבא. ויא מתמה כה שיהא
עושה מעשה לבא. וזו היתה מעבודות
הקשות שבמקדש. והיו מלמדין אותו
הזהר שלא תתחיל מבפנים שלא תבוא שאם
היה מתחיל מבחוץ היה האש שולט בה
ועד שהיה מוליכה לבד הארון היה נבוה.

ואמרו

ואחוריו ופניו ברשותן של הפרכה מזרח·
עם דרך זה יהיה כהן גדול עד [illegible] לצפון אל
פרוכת שהן היתה כבר הפנימית [illegible]
היה עושה כהן גדול מהלך שהן מערבה
ועולה ההיכל עד שמגיע לפני קודש ומזרח
ומשם נכנס לקדש הקדשים ויורד עד שמגיע
הפנימית שהן שם והפרכת שלו יוצא·
ממקום שנכנס וכשנכנס לאחוריו שהיה יוצא
לא היה מחזיר פניו מן המקדש אלא היה
יוצא ופניו לו דרך כבודו· ומתפלל
בהיכל תפלה קצרה סמוך לפרכת וכך
היתה תפלתו יהי רצון מלפניך יי אלהינו
ואלהי אבותינו שתהא שנה זו הבאה עלינו
ועל עמך ישראל כל מקום שאם שחונה
גשומה ואל תכנס לפניך תפלת עוברי
דרכים בזמן הגשם נצרך שמן שהעולם
צריך לו· ושלא יצטרכו עמך בית ישראל
לפרנסה זה לזה ולא לעם אחר ושיהיו
כל השדה אחת [illegible]· ושלא תפיל
אשה את פריה בטנה· ולא יעדי עביד
שולטן מדבית יהודה· ועל שחונה חמה
מתרנים ולא יחוס לו ולא שחין לה [illegible]
דבר השחין היא· [illegible] שנה
זול שובע משא ומתן שנה שלא ינהגו
עמך ישראל שזה לזה [illegible]
[illegible] ושלא יהיו בתיהם קבריהם·
ולא היה מאריך בתפלתו שלא להבעית
את ישראל שלא יאמרו מה היכל הכהן
[illegible] מכל אחד שהאריך בתפלתו
ועמו אחיו הכהנים נכנסו אחריו והתחילו
[illegible] נכנסים והיו לא אמרו לו מפני
מה האריכת בתפלתך· אמר להם קשה
עלי שהתפללתי עליכם ועל בית
המקדש שלא יחרב· אמרו לו אף על
פי כן [illegible] שהרי שנו ולא היה
מאריך בתפלתו שלא להבעית את ישראל·
יצא ונטל את הדם מכהן ממי שממ[illegible]

ובזמן שלא מקום שאמר הוא בית קדש הקדשים·
שבכם שם מקומה ושעה במקום שעמד
הוא בין בדי הארון יהיה מניחו על הכפרת
ולפני הכפרת בין הארון מבחוץ ולפנימיו
שלא סרו והזה ממנו על הפרכת כנגד
הארון מבחוץ· וכשנתהוא שלא היה
מזה אלא על הכפרת· אחת למעלה וז'
למטה היתה [illegible] ורבי יהודה אומר
מן הבדים שנאו ושחטו את שעיר החטאת
אשר לעם והזאות שלו מכוונות לפר
ועשה את דמו כאשר עשה לדם הפר והזה
אותו על הכפרת ולפני הכפרת· ולענין
מלכות אותו שם אחת או בבד מנין·
מנינו לו נעלה· וסדר למעלה מפסיק לא
ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת
קדמה ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן
הדם באצבעו מונה בשער אחת אחת
ונתן שבע [illegible] מנויה מעלה שזה הקים
הכתוב שנה ועשה את דמו כאשר עשה
לדם הפר שיהיו כל מעשיו שוים ולא
היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה
אלא כמצליף ושם בנוי מאי כמצליף אמר
רבי יהודה כמנגדא פי' כמצליף יודע שמצליף
למעלה מפני המצליף בקורסא והיה
כמנגדא כלומר כמו שמלקה· [illegible] כשהוא
מזה אינו מזה על הכפרת אלא כנגד
הכפרת וכשהוא מזה למעלה מגביה ידו למעלה
וכשהוא מזה למטה מגביה ידו למעלה [illegible]
הפסוק שאומר והזה באצבעו על פני הכפרת
קדמה ולפני הכפרת יזה שבע [illegible]
פני הכפרת למה פני [illegible] קדמה [illegible]
כנגד מזרח· ובכל ההזאות היו [illegible] עלה
אל הכפרת [illegible] לא כשהוא
מזה אחת [illegible] על פני הכפרת מגביה
ידו למעלה ושלא [illegible] אחת
יורדת [illegible]· וכשהוא מזה שבע
שבכתוב [illegible] מגביה ידו [illegible]

ויורידה הזאת למטה והיא מעשה מלא
כמו המלקה שהמוכה מוטה על ידו
ומשה חוצה שלש שלחבו ושני שלישים
מאחהו ושאר המכה מלבנו נגד ידו
למטה כמו שתבנית הזה שח על גבו·
וישאר מכה מאחהו נגד ידו למעלה
ירחק מן כמנין מן המכה המלקות
שמשליחין ונוהג ישא הכתה במקום
אי הייו· ומתרץ פרוש המצליף המעלה
פי׳ שמטה ידו על גבוהו· ואמו פנוגים
יטו המלקה המלקות שאיסו ומכה בשקו
אי אלא פעמים למעלה ופעמים למטה·
בלא כונה ויהיה לשון מצליף עבן יצוא
כמו ויסלף דבר צדיקים בחלוף ובו נפסק
אלות שהיה מטה לבאן ולבאן·
וכך היה מונה אחת ואחת ואחת ושא
במה מנה ההזאה הראשונה מונין עם
אלא זו אל עשר שלא יטעה בהזאות
כי כיון שחלקם הכתוב שכבר הזאות שמונה
ושימנה שלבו יוכל הא׳ מן המנין·
ואלה ימנה שמונה ולא יוסיף ושגה· ואם
זה שהם חלקם הכתוב שבע הזאות
בתוך שנים ואינו יכול לבלבל עניהם הא׳
ור׳ יוחנן אמר יאמר קרא ולפני הכפורת
יזה שאין תלמוד יזה· ומה תלמוד יזה למנין
הזאה ראשונה שמסה מונין עמה אחת
ואחת·   יצא והניחו על כן הזהב
שבהיכל פי׳ דם הפר עד שיוחט את
השעיר ויזה מדמו כמו שהזה מדם הפר
שכן הוא הסדר בתורה··   כרוב
שתיל עם כרוב שבו לגשה לוגין שהכן
בו והוא שכיל ומרותח והוא נ׳ בחזקה
לנקוש עם מי יודם כך היה כן בהבא
השעיר· והרמון הזה בא לכן מספר
שעיר חטאת ילא הוא שולה ישראל
לפי׳ שחטו ויקבל דמו במזרק ויגוע בו
שאתה כבר יקרוש ומרדף אחר שחיטה

שעומד בו·   לפנים ישים להזות מלמעלה
הרבה לפנים נסדר יום הכפור כמו שאמרנו
והולך· אחת למעלה וכו׳ · וכך היה
מונה וכו׳ · יצא והניחו על כן הזהב שהיה
בהיכל מיהר והביא ונטל דם הפר והניח
דם השעיר· כך הוא כמו בפתחו שלבו
ועניין הוא כי כמו הוציאו לו את הכף יש
מחלוקה בין חכמי׳ ובין ר׳ יהודה שחכמים
אומרים שבהיכל היו שני כנים והיו מניחין
דם הפר על האחד ודם השעיר על השני· ור׳
יהודה אומר שלא היה שם אלא כן אחד·
וטעמו· שלא יתחלף לכהן הכן שעליו
דם הפר בכן שהיה עליו דם השעיר·
ומקשה ין כמו דרבנן דאמרי שהיו האי
דפר והאי דשעיר ומתרץ משום חולשה
דכהן לאו אדעתיה· פי׳ אינו משים לבו
להבחין ביניהם· וחוזר ומקשה דהא
איתחלפו דהאי מכנס והאי יוצא פי׳ דם
הפר הוא יותר מדם השעיר·· ובעה הלכה
מסתפק עניה דהאי חיור והאי סומק׳
פי׳ דם השעיר הוא לבן מבד דם הפר
שהוא אדום הרבה· ומתרץ כמו שאמר
למעלה משום חולשה דכהן לאו אדעתיה·
ויקשה לר׳ יהודה דאמר ולא היה שם אלא כן
אי היה טעה הכהן לבוא ליטול דם הפר ואחר
כך נשפך ממנו דם השעיר ולא יתחלפו לו·
ונמנה לבעלי׳ ר׳ יהודה לכך לות מיהר ונטל
דם הפר והניח דם השעיר כמו שהוא
בפתחו שלבו· ואין לומר יצא והניח וכו׳
ולדעת חכמים שאומרים שהיה שם כן שני
צריך לומר יצא והניחו על כן הזהב השני
שהיה בהיכל· אבל אין לומר והניח דם
השעיר אלא מיהר ונטל דם הפר כלבד שכבר
אמר יצא והניחו· ואם יתנה לאומרו
יאמר מיהר והניח דם השעיר ונטל דם
הפר נמצא מיותר הוא· והרמונים הנה
כלכה חכמים··   והזה ממנו על

הפרכת

הכפרת מצד האחרון מבחוץ · או הקטורת היו בהיכל חוץ מקדש הקדשים · ואם לנגדו האמות אי שהיה מזה בהיכל ממנה שנא׳ וכן יעשה לאהל מועד · כשם שמזה לפני ולפנים א׳ למעלה וז׳ למטה מדם הפר ומדם השעיר · כך מזה בהיכל א׳ למעלה וכו׳ · וכך היה מונה וכו׳ ואין לומר כאן יצא · והניחו על כן הזהב · שלא אמר למעלה יצא והניחו אלא לפי שהיה בפנים והיה יוצא להיכל · אבל כאן שהיה מזה בהיכל לא היה צריך לומר לכן שבהיכל היה מניחו · ועוד שהרי אמר הכן היה נתון והניחו לדם הפר על כן שבהיכל · ונטל דם השעיר ועשה בדמו כאשר וכו׳ אחת למעלה וכו׳ וכך היה מונה וכו׳ · ויש בכאן אין לומר יצא והניחו על כן הזהב שלא היה צריך להניח דם השעיר כי מידו אלא נוטל דם הפר מן הכן ומערהו לתוך דם השעיר שהיה בידו כמו שמפרש והולך ·

עירה דם הפר לתוך דם השעיר · ונתן את המלא בריקן · פי׳ שהיה נותן המלא דם הפר במזרק שהיה בו דם השעיר ואח״כ היה מחזיר הכל במזרק הריקן שהיה בו דם הפר כדי שיתערבו יפה יפה · ויצא ויעמד על מזבח הזהב שנא׳ ויצא אל המזבח אשר לפני ה׳ וכפר עליו ודרשו זה מזבח הזהב · ומנה שנא׳ לפני ה׳ למדו שהיה עומד לפנים ממזבח הזהב בין המזבח והמנורה · על קרנותיו יתן כסדרן היה מסבב והולך ומזה על קרנותיו ומתחיל ומתחיל מקרן מזרחית צפונית וצפונית מערבית ומערבית דרומית · ודרומית מזרחית · ואמר הקרן האחרונה שהיתה לפניו היה מזה מלמעלה למטה כדי שלא יתלכלכו בגדיו בדם · אבל בשלש האחרות הראשונות היה מזה מלמטה למעלה ועל טהרו ויזה שבע פעמים · וג׳ בגמ׳

ויזה עליו ואמר רבה בר רב שילא [illegible] המזבח הדם וכמה הזאות [illegible] · שהיה תורה חוזר חולך וחולך ומגלה זהבו ומזה על גגו שבע פעמים [illegible] שכלם בקרנות קרנותיו · נמצאו כל ההזאות שהיה מזה כל היום מ״ג ח׳ מדם הפר בפנים · וח׳ מדם הפר בחוץ · וח׳ מדם השעיר בפנים · וח׳ מדם השעיר בחוץ וד׳ על ד׳ קרנות מזבח הזהב וז׳ על טהרו וכך הכל מ״ג · פסק

ויצא חוץ לאולם וספק את הדם אל יסוד מערבי של מזבח החיצון שנא׳ ואת כל הדם ישפך אל יסוד המזבח אשר פתח אהל מועד והוא על מערבי ·

עד והניחו לו את השעיר וכו׳ וסומך שתי ידיו עליו ומתודה וכו׳ ומקדשתו ידו כמו שנא׳ וכלה מכפר את הקדש והקריב את השעיר החי וכו׳ ומכן [illegible] ויש שמע מן [illegible] עד והניחו לו [illegible] · [illegible] שהיו מביאין לו השעיר אם היה [illegible] מפני [illegible] כמו שאמרנו למעלה · ואח״כ היה הכהן בא לו אצלו ומתודה עליו כדתנן [illegible] שעיר המשתלח · ולכן יש [illegible] כך [illegible] קרא לאחד מן הכהנים והוליכו לארץ גזירה [illegible] מסרו למי שמוליכו · והכל כשרין להוליכו · [illegible] [illegible] אלא שעשו כהנים גדולים קבע ולא היו מניחים ישראל להוליכו · שהיה [illegible] [illegible] לא היה [illegible] אדם שהיו מתלשין [illegible] [illegible] כה לטהר הכפרה · לפי [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · וסוכות שבין [illegible] מירושלים [illegible] [illegible]

מילין היו דברי ר' מאיר · ר' יהודה אומ' הראשונה
סוכות ירושה מילין ובלמיכה וסוכה · היו
שם בני אדם שהלכו מבעוד יום והם מגלגלים
היו אומרים לו הם מים והם מזון שאם היה הולך
היה אוכל · ואחר שמגיעים עם הולך קודם
לכך אחר כך עם ידו דומה מגיעים לו הכל
במלו לפני שאין לו   והמיכה ירושלם
היו מלוין אותו מסוכה ראשונה · ואותם
שהיו בסוכה הראשונה היו מלוין אותו עד
סוכה שניה · וכן כל אחד שלא היה בני אדם
אבל מלוין שלא היה החוס שבה · אלא
שהאחרונה לא היו יכולין לילך עד הצוק
לדברי ר' מאיר שאמר שי"ב מילין היו
עשרה שהיו י' מילין מן הסוכה האחרונה
עד הצוק אלא הולכין עמו מיל · ועומדין
מרחוק מיל · ורואין את מעשיו · והסוכה
קורא שם לפי שהוא מקום של ריבה ·
דחתו לשיבה יהו ושב לאחוריו · תנן בפ'
שני שבועה מה היה עושה חולק לשון של
זהורית שהיה בראשו של שעיר חציו קושר
בסלע וחציו קושר בין קרניו: פי' זה
לשון של זהורית שקשר עליו כהן גדול ·
בשעת ההגרלה ולא היה מתירו כלו בין
קרניו לפי שמנהגם שימצא השעיר את
רגליו ושנים הליכה ולא יראו אותו שהוא
מלבין · ושל הסלע היה קושרו כלו
יש שאם דחהו שלבין יקר לו מיד ולא יקים
בו מקום הדחיה · ולא היה מתגלגל ויורד
לא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים
איברים · זה היה [illegible] תשלומות
כנגן ימין שאמרן הלוחי · והכל שלימים
שם [illegible] לא היה מגיע לחצי
ההר עד שנעשה איברים איברים · אבל
תשובים של והיה מתמעטה רחיפין יחא
היה יורד [illegible] ואומר שגמר ·
היה קושר [illegible]
[illegible]

כן לו אכל הפר ואת השעיר הנשרפים ·
ונשמחאות שלבו כהן · אחר הגינה הנשרפים
ושעירה יום שלא היה ישראל אלא הפר שהיתה
מגרמין לחוני לפנים · והשעיר אשר עלה
עליו הגורל לעזאזל · שכן כת' ולחטאת
אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר ·
בקדש לא יאכל באש תשרף · והנשרפים
שבעה הפר ושל השעיר · וקורין אותן אותו
אמוריהם ונתנם בגוים להקטירם על גבי
המזבח · ונשמחאות שלהם כהן והקטירן
על גבי המזבח · ועשית אותן שלמן היה
מקטירין אלא כשיעשה אילו ואיל העם ·
הם אמוריהם החטאות הם שהם לבנות שאם
היה לו להקטירן עתה לא היה הפן כלו
את הולכה כדי שלכהן כהן שאחר אינו
והולך להוציאם עתה מן הפר ומן השעיר
לפי שלא היה ראוי להתחיל בעבודה אחרת
עד שיגמור מלקרות שעיר המשתלח · שלח
ושלח את השעיר במדבר ואחר כך ואחר חלב
החטאת יקטיר המזבחה · לפיכך היה משלח
הפר והשעיר לשרפה ומוציא אימוריהם ונותן
במגים כדי להקטירם אחר כך והיה אומר בגמ'
והקטירן אחר כך אחר אילו להקטירן · ופי'
מגיס יחלה · הכהן ומשאת הנרדים ומעשיו ·
וקלבו מבולשת היו פושטין כנגד הגזבר
ומפרש בגמ' א"ר יוחנן לפי הקלשה ופירש
היה הולך בשמונה לפי קלשה שהן וחיה
נפש אורבך יקלשה בתוך כף הקלבו ·
וראשי נחים וקלבם מבולשת ופי' של בני
דורש · שאמרים שני מעוינות לעמים · ושם
לאחור ומתהלכין [illegible] · והפר
והשעיר כדתנן עליהם מורידין זה ויבנה
ושופכים [illegible] כמו [illegible]
הם לא שקרע קהסן להוציא אימוריהם ·
יו' מלכה שלא היה מניחין הכהן בשבת
[illegible] אלא השורף אותם בחוץ היה מטמא
[illegible] ואחר שהשלח את השעיר

כד' איש יעד' המנחה וכו' וחוזר חלילה ויגמ'
שהיה זמן המוספים וקורין ומעלין את האימורין
ומרבין בכלי להקטיר על גבי המזבח · ומאחר
שאחר מוספים היה טוב גדולה מעשרותיו בו
שאין קריאה ומיהו מפסיק אותם ומשלים
כד' אחרים להוסיף עשרה השנייה ומפסיקין
אותם שם בעשרן · וכן כת' בעל סדר התקון:
שב לקרוא בתורה כהנים בכל אחד מנות
ועתן בעשור · וזאת הקריאה היתה אחר
שתיקנו המוספין במוקדש שהבנו שמשדר
מדבר ויתן בה לו כן לקרות אם רוצה לכך
על קורין ואם לאו קורין מן שלמה עשרה
משלו · ומי איש שלהתקין ירוש' שמלה
מילתא · וקורין משלו אחריה שעך · רב
אשי אמ' אסו יען דמיתתן · והקי' בנמ' מי
קרקן מאחליה · באחלותה לכבה משלו
קרקן · מכל הקריאה לאו עבודה היא
שן שקורין בתלתה משלו ואמו משלו
עבור · ואם כן שאין מוספה עבור · כי
עוין מוספה להם כמו שאמרו במשנה:
וחמה דרוש' מנין לקריאת הפרש' רב אחא
בשם ר' יצחק אמ' ויעש משה עד ה' מה הל'
מכאן לקריאת הפרש' · פי' להודיע לבל
שעשה משה עשה · אין הכנסת נוטל
ספר ומוסרו לראש הכנסת וראש הכנסת
מוסרו לסגן והסגן מוסרו לכהן המשנין היו
משום כבודו לכל · והוא עומד ומקבל
וקורין בשבת הכפורים אחרי מות ואך בעשור
אחרי הכפורים שלפרש' אומר שראשון הוא
לכל כפרה שלא יעשה הדבר מן שאין
השם מרשיות כן משטותו לגו · ונגלל
הספר ומחזירו לחיקו · ואומ' יותר ממה
שקריתי לפניכם כתוב כאן · ולכך למה
כה שלא יאמרו ספר חסר הוא · וחמה דרוש'
בכל בלו בכל אחר את אמר הוא כן אל
תניה ותכן את אמרתו לכן ספר אחר לו
אין על שלם בני אדם ונזיר היה מתעולכם:

ובל' ימי נכים בגולה סדר שמשנה היה בקר
מן מר שיקנו תפיה שהיו מכבסים לו נבדה
הכנסת ועל ההילל מוסף ובגין שלכבוד
ולאחר שיקראו בתורה היו מוריקין לו ספר
יקורין בו והרחיק מדרוש' זה · ובעשור
שלבולים הפקודי קורין על פה · ובשחרית
שלפני סוף קורין אותם שלפה ובעשה הן
שלא היה קורין שלפה אלא ובעשור לקרות
יום שלם היה מקראין קלם יהיה לכם שאם
נפרט פירוש · ואמה' בגבלו לו ואמר אמי
ואמר יקורין שם · ולכל סה ולקה · אמ'
רב הונא בריה דרב יהודה מפני שאין גוללין
ספר בציבור מפני כבוד הציבור · פי' שאין
כבוד שיהיו מגלגלין ודוממין עד שגוללין
אותו · ומקשה ונכתוב ספר אחר ונקרא
כדי · אמ' רב הונא בריה דרב יהושע משום
פגמו של ראשון · וחוזר ומקשה · ומה
חיישי לפגמא · והא אמר יצחק נפחא הא
טעם שחלה היות בשנה מפתחין בראש
וקורין את בעשור של יום ויש בכמו של
הח' · ואופל תוכה · ומהא הלכתו נגד
בהלכות מתה לא הוי פגמא · אבל בראשון
כל בתה ספרא הוי פגמא · ואחבן הירתי
המה למה לא תקנו לקרות נגד כשיור
פרש' בעשור שחומש הפקודי שם שקורין
האחרונה · ויש לומ' שאחה מנות קרא עגבן
היום ובעשור הוא מעשן הקריאה לכן
קורין אותם כשאר קריאת המוספין · ואף
אך בעשור שהיה לא קורין היה מה דר אחר
הימים שלא יעשו מלאכה לפי שהיה יום עשק
שאר מלאכות כלה ושמא יעלה על האדם
כלם לבטלה · לכן היה קורין אך בעשור שכתוב
שם שום מלאכה שאין ובל קרבנם אשר יעשה
כל מלאכה בעצם היום הזה והאמרנו אחר
הימים יהיה מקריב עמה · ויום כיפור במנות
אין שם עבודה אין צריך לקרות בו ·
ובאך עושים שמונה ברכות על התורה

ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת העון
ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים · וכל
שאר התפלה · אלו השמונה ברכות לה · ·
שהזכרנו בתלמוד סלאו · אבל הם מתפרשים
לדרוש בגבולו · הראשונה על התורה כמו
שאנו מברכין בקריאת התורה בעבור אשר
נתן לנו תורת אמת וכו' הב' על העבודה
רצה יי' אלהינו בעמך יש' ולתפלתם תקבל ברצון
בא"י המקבל עבודת עמו ישראל ברצון · הג'
על ההודאה מודים אנחנו לך וכו' עד ~
הטוב הברכה · הד' על מחילת העון · ~
מחול לעונותינו ביום הכפורים הזה וכו'
וחותם בא"י מוחל וסולח לעונות עמו ישראל ·
והטעם כך שאומר [illegible] אלהינו ס' חטאתנו ·
וחותם בא"י מוחל לעונות עמו ישראל ברחמים
[illegible] ועל המקדש · שיבנה שישמור
המקדש ותהיה שכינה בתוכו וחותם
בא"י הבוחר במקדש · והטעם כך שחותם
בא"י שוכן בציון · שביעית ועל ישראל שיושיע
ה' את ישראל ולא יסור מהם מלך וחותם
בא"י הבוחר בישראל · שלשונה ועל ~
הכהנים שיקבל ה' את מעשיהם
ועבודתם ויברכם · וחותם בא"י הבוחר
בזרעו של אהרן · והטעם כך שחותם
בא"י מקדש הכהנים · שמינית ועל
שאר התפלה עשה התפלה ותחנה ורנה
ובקשה בפני כבודו · וחותם הושיעה יי' את
עמך שעמך יש' צריכין להושע בא"י שומע
תפלה · ובשבתו שלא כך אנשי ירושלים ~
ושאר התפלה מוסיפין ירושלים שאינן ~
מבינין השמונה ברכות · ומוסיפין שאר
התפלה שהיא תחנונים ובקשת הוא · ·

רבן [illegible] עבודת התפלה לאחר שעשית
[illegible] המשלח חוזר הכהן לעבודת
המקדש ידיו ורגליו ידיו קדוש רביעי וטובל
ולובש בגדי הדר · וזהו טבילה שלישית
ולובש בגדי זהב ומקדש ידיו ורגליו ידיו [illegible]

חייו זי · ועלה ויקרבן לשון יחיד ודוגמתו
מהא דתנן נשנה בבי מקבן [illegible]
נסתיימן שאמר · ומשמרת מלאים ~ ~
מה מלאות הסתכ' אין בהם מלאים ~
מלאים והיא מכה שמקבלן בה · ונקראת
סמוך לפי שהיא סותרת הכל ומבטלת
אותו · ויצא ועשה את אילו ואת איל
העם ואמר החטאת לתמיד של שחר
ופר העולה וז' כבשים תמימים ושעיר
הנעשה בחוץ עם התמיד של בין הערבים ·
ר"ע אומר פר העולה וז' כבשים תמימים
עם התמיד של שחר היו קרבים שהן מלבד
עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו
את אלה · ואח"כ עבודת היום ואח"כ
שעיר הנעשה בחוץ שנא' ושעיר חטאת
אחד מלבד חטאת הכפורים · ואח"כ אילו
ואיל העם · ואח"כ אמורי החטאת ואח"כ
התמיד של בין הערבים · ויש הפרש גדול
מן החוש הזה שפסק כר' אליעזר ואנן
קי"ל הלכה כר"ע מחבירו · והטעם והר'
יהודה בר' ברזילי ברצלוני ובעל ספר
[illegible] עיקר [illegible] וסברו
שכך הוא הסדר כדבריו ולא כדברי ר"ע
ולכן יש להבין הנוסח כך ויצא ועשה את
השעיר הנעשה בחוץ ואת אילו ואת איל
העם ואת אמורי החטאת והתמיד של בין
הערבים ועשה אותן מהלכין להקדים
שעיר הנעשה בחוץ לעשיית אילו ואיל
העם ולהשמיט פר העולה ושבעה ~
כבשים התמימים ולהקדים למעלה עם ~
התמיד של שחר שאותו של יום ישנה ~
אחרון ויעשה את היין [illegible] ~
ומקריב פר העולה וז' כבשים התמימים של
מוסף היום · באמור לעיל הפרוק וכו' ·
אחר שגמר מעשיות שלאחריו מקדש
ידיו ורגליו ידיו קדוש שני · ופושט בגדי
זהב וטובל והיא טבילה רביעית · הביאו

לו בגדי לבן ולבש וקדש ידיו ורגליו וזהו קדוש
שלישי · ונכנס להוציא את הכף ואת
המחתה · י' מפרשים קודם היה שתמיד
של בין הערבים קודם להוצאת כף ומחתה
שהיה סתם מתני' ונכנס להוציא את הכף
ואת המחתה שהכניס בשחרית · אבל
רש"י והתוספ' כתבו שהוצאת כף ומחתה
קודמת לתמיד של בין הערבים · והמשנה
כך כתובה דתנים היה · ת' ומקריב אילו
ואיל העם שנ' ויצא ועשה את עולתו
ואת עולת העם ומקטיר האימורים של
פר ושעיר הנשרפים · ומקריב התמיד של
בין הערבים ולבש בגדי לבן ונכנס לקדש
הקדשים · ומוציא את הכף ואת המחתה
וכו' וכן כתב בעל [illegible] המקדש · וכן היא
דעת הרמב"ם ז"ל · [illegible] מה אמרה
בגמ' א"ר יוחנן חלוקים בהוצאת כף
ומחתה שהיא לאחר תמיד של בין הערבים
ועוד מדתנן קדש ופשט וירד וטבל
הביאו לו בגדי זהב ונכנס להקטיר את
הקטרת ולא קתני יצא והקריב תמיד של
בין הערבים · ס"ל לגבי הטבילה וקדש
ידיו ורגליו וזהו קדוש שמיני · ופשט
בגדי לבן וטובל זו היא טבילה חמישית
הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו
וזהו קדוש תשיעי · ונכנס להקטיר את
הקטרת וכו' · ועד כאן לגבי הטבילה
וקדש ידיו ורגליו וזהו קדוש עשירי · הביאו
לו בגדי עצמו ולבש ומלוין אותו עד ביתו
כי דרך כבוד · ואמנם [illegible] הרי מ
מעשה בכהן אחד שינה מנהג המקדש
[illegible] כל [illegible] כיון לאחינו
[illegible] להוציא אותו [illegible]
[illegible] · והוקשה הדבר
הרבה לכל [illegible] לסוף אחרון
[illegible] · אמרו לו בני אהרן ·
אמר להו [illegible] עמהון לשלום · [illegible]

נפשי לכשיהיו [illegible] כדאמרי' בגמ' [illegible]
שהיו [illegible] · אמרו לו
[illegible] לגמרי [illegible]
[illegible] שהיו [illegible]
[illegible] אמר [illegible]
הכתו' מדבר [illegible] לא יחיה
להם [illegible] · ויוסטוב
היה עושה [illegible] מן
הקדש לפני [illegible] מעשיו [illegible]
ויצא [illegible] היה עושה יום טוב ולא
באותו היום כי היה [illegible] לא למחר
היה עושה אותו · [illegible]
[illegible] מעשה [illegible]
[illegible] לו לך אכול בשמחה
לחמך וגו' כי כבר רצה אלהים את מעשיך ·
[illegible] ונהגו ישראל ורבה השמחה
[illegible] מצאתי [illegible] ·

ובכן מה נהדר כה"ג בצאתו בשלום מן הקדש ·

באחלמה [illegible] וכו' אחלמה היא אבן
יקרה · [illegible] לעולם
[illegible] · [illegible] מלשון [illegible]
[illegible] · [illegible] אבן יקרה [illegible]
[illegible] לשון [illegible] מלשון [illegible]
[illegible] · [illegible] אבן יקרה והיא [illegible]
[illegible] ידועה [illegible] ·
[illegible] אבן יקרה · וי"א שהיא האבן
הנקראת [illegible] יקרה [illegible]
[illegible] והיא [illegible] הראשון
[illegible] · [illegible] היא
הנקראת [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] היא אבן
יקרה · [illegible]
התמיד [illegible] · [illegible]
[illegible] אבן ·

יקרה · ואומלה שהיא ירוקה · ויש שקורין
[illegible] זמורד · משובצה זה.
המעשה היקרה [illegible] עינים ·
נבדקה אבן יקרה והוא כמו זהב ·
זיו הוד בקה כמו [illegible] · נראמה אבן
יקרה מלשון [illegible] · [illegible] לשון
אורה שביאה הון מאיר [illegible]
הספסים · כמוהו השמש [illegible]
כמוהו השמש בבקר שהולך ואור
עד שהוא בגבורתו והוא חם היום
כן היה [illegible] חזק מן [illegible] ·

פזמון קנצר ·

עין ראותה
כב״א וכו׳
שושנה ״

השרון בני ישראל [illegible] חבצלת
השרון שושנה העמקים והי׳ שרון
ארץ מישור ומקום דשן · והכבוד
מחופף מסחור ומכסה על ישראל
מלשון חופף עליו כל היום · ספיר
[illegible] כמו [illegible] [illegible]
[illegible] · ספיר מלשון שם מאיר · [illegible]
הוא חם [illegible] כמו אור מלשון [illegible]
[illegible] · [illegible] · [illegible]
כמו לגבה · ינהרו לשון מרוצה כמו
ונהרו אליו · ומזה השם נקרא
הנהר לפי שהוא מקום מרוצת המים
ולפני [illegible] הלבנה על חשש [illegible]
[illegible] [illegible] · כבלה
אור היא השמש · [illegible] לשון [illegible]
מלשון [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] שהוא השמש
על השמש שם [illegible] · [illegible]
לשון יקר · [illegible] מצא הכל
[illegible] ומרוכה [illegible] שהיא יקרה
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ווהר מלשון פקרן עור פניו · כמו כם
פירסומו · והכהן [illegible] לשון רקוד ·
[illegible] מלשון הלוך וטפוף · בוקה
חוק זה חוק של [illegible] שהיא מלבן
ולהיים [illegible] [illegible] [illegible] כמו
בהיו ·

פזמון

לר׳ אברהם [illegible]
אסה
עין ראותה [illegible]

ארץ נבחרה ג׳ [illegible] היא לכל הארץ!
ונשיאוחד לו ישראל [illegible] [illegible]
[illegible] בארץ · חזור [illegible] אאור זהב
אחד הוא האחור · [illegible] לשון מהירות
מלשון ולא אין לבא · יום זה אחד הוא יה׳ ·
[illegible] [illegible] זה היה [illegible] שהיה
[illegible] [illegible] שהיו [illegible]
[illegible] [illegible] וראש [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] הוא [illegible] · [illegible] הוא
[illegible] [illegible] · [illegible]
[illegible] [illegible] · [illegible]
כמו [illegible] [illegible]
[illegible] הוא [illegible] שלשה [illegible]
[illegible] שהיה [illegible] [illegible]
[illegible] הוא [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] היה
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] [illegible] שאין לנו כהן
[illegible]
[illegible]
[illegible] שהיה [illegible]
[illegible] [illegible] ·
[illegible] זהב [illegible]
[illegible] זהב · [illegible]
[illegible] · [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] הוא [illegible]

הכיורות מלשון ויעש ירוה מכוונות טפלות
ה' שה' טבילות היה טובל כנ' פה כדאיתא במס'
יומא · ובכלם היה חמש · פי' בכלם חוזר
לתפלות שחר והיתה לכל טבילה וטבילה
היה עושה עבודה א' שחמש עבודות היו
בו' · והם תמיד של שחר ועבודת היום ואילו
ואיל העם · והוצאת כף ומחתה · ותמיד
של בין הערבים · מהטעם כו' זה חמשה
עינויים אכילה ושתיה א' כי שתיה בכלל
אכילה היא · ורחיצה וסיכה · ונעילת
הסנדל ותשמיש המטה · התפלות ה' שהם
שחרית ומוסף ומנחה ונעילה וערבית

פזמון לר' יהודה הלוי ז"ל · חסרי
שן ראתה כלאה ובן
זה הפזמון סימנו כמו
ששמו ר' יהודה הלוי · ובראשי הבתים
אומ' יהודה · ובאמצע ישנה מתאהו כמו
כשמו ר' יהודה בר אחיו של ר' יעקב בן
אשר · פולקן לו מלשון ותשל לו לבן ·
כחלדת מלשון כחלדת עד · לבוש ח'
בגדים הם ציץ ומעיל כתנת ומכנסי בד
חשן ואפוד מצנפת ואבנט הנקראים
בגדי זהב שמזכיר אותם אח"כ · ובכל אחד
מהם הוא מזכיר על מה הוא מכפר כמו
שדרשו אותם חז"ל במס' זבחים · קלקלו היא
פגו מעלטים ויפה מלשון והוא לו פנים
קלקל · ואותה כתבו ומסוקל היא הסרת
האבנים ועקות הדרך מהם מלשון סקלו
מאבן · לבוש חשן לכפר על כל משפט
מעוקל כמו שאחז"ל חשן מכפר על הדינים
שנא' ועשית חשן משפט · ופי' מעוקל
מעוות כמו שלכן יצא משפט מעוקל ·
הוד בחו לבשה פי' לכפר על עבודת זר' ·
לאביהם פירשנוהו · לבוש אפוד לכפר
על כל עון כמו שאחז"ל אפוד מכפר על
ע"ז שנא' ואין אפוד ותרפים · כמו בתחלה
מלשון נמו ישהם ועבדי המגורה · אלו

שרל' · לבה כמו להבה · כאוס כמו חומה ·
והוא הפך לטמאת ישׂ' · מיכה עשן דבור
רע מלשון לכתר ראש · לבוש כתנת
לכפר לכם אשר שופך בה כמו שאחז"ל
כתנת מכפרת על שפיכות דמים שנא'
שנא' ויטבלו את הכתנת בדם · רננו מלשון
רוממות רנן על מרננה והוא הפך לרנן
נמהרות רוח פי' נמהרות רוח הקדש · ילבש
המשכן לבוש מצנפת לכפר על גסות
הרוח · כמו שאחז"ל מצנפת על גסות
הרוח · יבא דבר שבגבה ויכפר על
מעשה גבה · אבנט בחגבו לכפר על
עון ילדו · כמו שאחז"ל אבנט מכפר
על הרהור הלב אדיכא לאיזה והיה
שללב אהרן · ועל הטהרות לכפר ומכנסי
בד על בשרו כמו שאחז"ל מכנסים
מכפרים על גלוי עריות שנא' ועשה להם
מכנסי בד לכסות בשר ערוה · מעיל
על לשון רמיה · כמו שאחז"ל מעיל
מכפר על לשון הרע · יבא דבר שבקול
פי' שהמעיל היו בו פעמונים שמשמיעו'
קול ויכפר על מעשה קול · ציץ על עזי
פנים כמו שאחז"ל ציץ מכפר על עזות
פנים · כתי' והיה על מצח אהרן וכתי'
היש ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם ··

ונכון היה לאין מחמד כל עין ·
שפלותינו ועונות אבותינו
החריבו נוינו ופשעינו האריכו קצנו ·
אבל זכרון לנו היא סליחתינו וכו' ·

פזמון לר' שלמה בן גבירול · אמנם
היו כלו נבואת אבותינו
וכו' · אתם פירושו · כמו גבר אים
עה' · פי' אתה היתה ימי לך הולך שזור
עמא"ל שהולכים ערום היתה · ערום
ונבלה פירשנוהו · ש' מרש תלה לשון
בקומה כלומ' שרבלה שערם והבא על
עד לשונם כמו הקנויה · תגלה מלשון

ונלמוד זה הדקדוק לפני המלך שלמה · ומרבנו
יונקים על פיו ונלמד חכמת דקדוק ··
ממולאים פי מנורה שהיו הקמנים שחוקים
ומתנוססים יחד דיבור בקטנות · ממלא
לשון נקיות כלשון יפלא חן טבלו והטעם
השמיד שהיה עקב ונעשה איבהם
אינהם ·

תוכחה לר' שלמה בן גבירול ז"ל

שממתי לרוב

ינני ליום יפקד ידוני · מה עמל לחדוף
קורחה ישען נעלה ושהמה מלשון
קולחי יום · מונה שהתוחה היא מונה
הטעות · וכמאמר רז"ל והפנקס פתוח ·
והכונה בא לקחת זה הנה שבא לקחת
פשון השבות מן האלם · לבקות בא
במחשבה לשון חסך · והטעם לנקרת
בנפש יהיה ברצוות הדומות לחסך ·
יבא יומו הוא יום קהן · איך מחלתי
הטעם שיקיק אותו מספרי שנה תמות
לבון אותו שלמה שני · יום הרא שון
הוא שלבו מן שמלשון ידבו מים · ויום
השני הוא לשון הורה מלשון יובלו סי
למורא · ופה פירשוהו · לבה מהיתה
הוא הקבר · והקים מלשון רוקמה
בתחתיות ארץ · כלם מלשון נלבו
מפכורים · מתואר על שמו בכלים
יתאריהו שרי · והקים מלשון רוקמה
וקטעם פה הנלם כנשר טרחי מן
מחנה ומקולרת יבאו המות ··
פתאים · עקום שמו נשר מלבה רז"ל
עקימת שפ' · הלבוז יבר שמתי פי
שהיתה אומרת עד כלא יחטא כלום
היותו לחיים · נשמה מלשון ונהם
נשמה ויושבו · מסוכנת מלשון מחוץ
טובה · מה לך כי משקתי על סרפם
אורך [illegible] לנשמתך נפש ··
מגן ·

מגן לר' שלמה בן גבירול ז"ל שומרה

יחפץ שושן והשר׳ חלבו
ישרא׳ שנא׳ שוש שושן

השושנה · והשר שורה פי׳ נרמזה מוקף
שנשק מלשון ויקוותה לשונטק · מושב
הוא הבה שנא׳ מם נב ומגום · ומלך
ושריה הכהן שהיה מעין בין הבה ולבן
עמו לבדר שנכורים · ונבה לשון דבר
מלשון בורא נב שפתים · ולם החושך
לשון קבון מלשון חשה הנים · והטעם
לם המקובל להזהר · והייתה מי שפי׳ חשה
לשון הטפה · וכן נפרש לם החושך לם
הטפה שהיה מטיף הם באלבש ··
בהחתו דמה וחלבה פי׳ שהוא מתמשא
היום נתעלית · שבה למעלה שנין
דון והחונה עד למעלה הסבון · בין
קושר או הנים שהם קושהם עלינו · ומן
ומתקשר נשהם מתקשרים עם אחרים ·
עלינו לבלתינו · שומרה מקין · עד הנה
לא יכום ולא גשן שומר יש׳ · ואעפ׳ שהוא
מקין לא הפשט לא בשבבה בגלות להוכיחו
מגינו · כלרם ומתבשר · פי׳ הנקלה
בבבבי מן הנים · והפם אמר לשון שוה
והוא כן שר הקדש · והלמיד לשון חבור
והוא חלב מסובב הירם מלשון אשנלה
ולמיד · והשר מלשון התנוצצות והשרות
ומתרנן אח ונים שיאן נשכנין · ופי׳ אחם
ר׳ כול קמחי שהוא חלב פנו מחוץ שבוקבן
ומחזהין בו שהיו מרבה תלך הרחת
הבין וקורקין בו נכבש ויתבלון · ותה
ואת לא יוכל להשיבה עד לא יוכל בשלה
הראשון אשר שלחה לשוב לקחת · ול
אוים לבה הנים שאומה לבנות ישרא׳
אים עמבה שהיה הרם קמר והלמיד ·
והשר ולכן לא יוכל להשיבה ומעשב היון
בבליים הנסיפ חומן · בבתה כושר הוא
הוצה מלשון ויתרון הכשר חכמה ··

מגננת

מדרכיה שלבה גופם נשמה כמו שיטה.
על פניו · שהיה לבשר פי׳ כלמתקן
שיוכל להיות נבראת הזן פתה בו ולא
הגבי׳ לאמיתו · ואיעב אין מיחלה
אותו · פשרנו פרדון מלשון ופני
יודע פשר דבר ומדרגן איש הכרמי חלומו
עד כפשר חלמיה · ואחדש עניה בשר
של התחדש בשר שהיה והטעם שזכר
בשר ולא גוף לאחר כל רים שהיה ז״ל כי
בשר ישוב לנער שום על כל השמות
ויעלה מאחר על חבקין עה השמים ויקרב
ליסוד האש ויתלבשו בם מרוב חומם
וימרט ויתחדש ויעלה אחר וישוב כשני
שלמנו · וכן כל נשר שנים עד מאה
שנה · ובמאה ושבעה ויעלה מנהג
ויתלבשו וימות בם · חוחים סבבה
רפי לבנים · ושתנאזבו לשון רבי שלא
במבולן כל סתר ימים ימנו · ומנודני
אשר לשון הנגון שנאמר נאסר והוא יהם
מנוגנו מלך · ונכלמת מהתל לשון
נבול ומחוז שנה ואת הנבלה בלארץ
ישראל · אמונה אזור אזנים שלא
בו והאמין לשון · מקשר האסר שקלן
האסורות שלבה אבו · אתל מהשר כי
שהיה מופרס ומעל מאשמנו כחשי אור
רשפים · ומאור שלבה · ונסריך מופרש
ומובדל מאור הנגון שהמלכותו לתוכו
ט הכלו השם ממנו · שהלנו נגון ז
ישיעה והוא כנוי לצחק כי הנבס הם
פני עשה אותם וכן הוא אותו בבדרש הכל
זוהם · שנאמר ישפנה שב א הטה
שות כמו השה לנאמר המשפב אותה
לאחר לשוחטה · לשלוה ומרבה · על
כי פרים ומלכים אותך · ופי׳ לשלוה
עניו קון והוא כנוי לנסות · ומרבה
מהרבנ ולמאן ומרב · מהרבנ עם מה
פירך · ורבה פירשנוהו · עבות · אוצ
על ובעבות העלה אותה · ימדר ז

קבוה פירשנוהו · וכן לבך · נשר מלשון רחל
אין מכבנין לא סברתם ולא בנשהם · ·

פזמון יוספים סגנה לנגמור נגני
במשמרה קהלתם וכו׳

ולאי לשון ישלו פי׳ לשנה הבאה שיהיו חיים
והוא מלשון כה לחי · וכן לכן אושי רגבם
קם עמי הארץ · חלו לשון חולי מלשון ז
אשר חלה יי׳ בה · ממעודפי מתחל מן
מלשון ויגב מלחב · והטעם שאלו מתחים
שימחול השם שיצדוקים מלבני לבם ·
נקים לשון שבר והסה והוא כנוי לנגנות
מלשון וגם יחזיקו את בדק הבית במקום
ההריסה להם חמס ובהקה ולכך נקראת
בדק הבית מלשון רז״ל בודקין את האדמה ·
יחקו זבח נשמרים על ואשפוך רוח נפשי
לפני יי׳ · אוו לשון תאוה · ענות מדרש
אדם ודרך מלמד שלון אחו ובאו נכוהם
כלאי בפסוק ר׳ אשר ראה ממנו שלא מן
מזח עון נשראל דמה אמר לפני הקב״ה רבונו
של עולם עם אנה מלאך השרת ·
מה מלאך השרת אחד רגלי ישראל אחד
רגל נשרי · מה מלאך השרת אין להם ז
אכילה ושתיה כך ישראל אין להם אכילה
ושתיה בזה וכן ולוים בדוכנם רז״ל שהם
נזה לשון בתמוד · ודוכן היא אצטבא
והלוים עומדים עליה לשיר וכן קריאת
בערב דוכנו ·

פזמון לר׳ יצחק ז״ל · אלהים מה טובו
מחנות

מגבשיך לשון נבול והגוים מלשון ומגרש
לנגהם · ממקורשיך אי המעונים יחתו
המעונים פי׳ רבנו האי ז״ל כמו אשה מלשון
אחלי אדני · שוקה אומרך מגשן יחולם
על פני היכל הבית יהיה עד לבית עד
להיותו יום יום · ואילו מאמרו כבן
ספו ומאחה מלשון ומה הארה עד נס
מפה ומפה · וכן הוא כמה היתה אמני שיר
יהא עד נאמר [illegible] · סבבי
[illegible] עד [illegible]

שחט

ורמירך מלשון גבלגם כמורקו · והענין
על השנה כבור הכל עד ותשובה יי׳ ינ׳ו
ולבקר פירשנוהו · היתה מעשיך מלשון
הנכסים עיי׳ · אחוזה לשון אחוזה ונחלה
מלשון ויאחזו · מורשך לשון ירושה · גב
גיס לשון רוחק והוא כנוי לצדיקי כמומ
כשימנו לצדקים ישלם שניים להם ·
ממתים ידך יי׳ פי׳ וגם ימתו עם האנשים
שהם מעשה ידך וקסבה לבב · ממתים
מחלד פי׳ וגם עם האנשים שהם מזה
העולם שחלקם בחיים · לבושי מלבושין
פי׳ מלבוש הצדקה והחסדות וזולתם ·
ובהם כתשישך מלשון ועירן מקדשים ·
מנהי מלשון ויי׳ ינחה חסכה · ולגה לשון
להבה · הכל פירשנוהו ··

מקיר

אבני קדש ומעוני ·
חרן פי׳ עמוה ארץ ·

והוא כנוי לישראל · החטן מלשון ויחן שם
ישראל · מעשה זה מעשים ·· זמרת הארץ
הוא משבח מה הארץ · עוס בא יום ·
לשבוע הארץ ירחה יי׳ ויקבץ עולמם
יחד עד מקום שדרשו רז״ל כי חק לישראל
הוא · אין בין ישראל אומות העולם
משון רק מעשה לאלהי יעקב · אם מה
תל׳ כי חק לישראל הוא מלמד שישראל
נכנסין יתחלה לבין מעט מקמי דלהוש
חדון חותי כן עדם יוס עבדא ארץ טבא
בון שיהן מהם קודם האומות כדי ׳
שבורים כהן קהפו אחס ערה בעולם
הזה יגעם הבא כה שהזכו בהן מכל
וכל · ספועם ישושן לבמות הארץ פי׳
מהפ׳ האנשים שהם יושבים בבתים שתי
והעניים מקוים ומבוקים מאחר כן
ישובון שיבואו הרוך עליהם עד וישוב
השמד על הארץ עשה יולכן לכן שיהיה
מורחים מחר רע בו בתשובה שלימה
[illegible] ים שימורו ומעקם · מתנכם מלשון
לזוה [illegible] ירך ופתון בוזה

חלבם פירשנוהו · והוא כנוי לאומות ·
חבו שפכה הארץ לשון קור עד שורדך
וזה יהיה בעת שמוהגש · ערקים מגן
הנסה היקו לבשקה והוא כנוי לאומות
והוא מלשון · הם אופי נרח · ורופם לשון
רוחק ומהירה מלשון וקטנשים אפס
רופם אחהם לשעור החותם עדי עמר
אחהם הקהם : שובו עמדו הוא אומר
לישראל חלב שיקום דומה שיח ישלבנו
לחלב מוסך על גבי המזבח · נורלכם
עם נאמנו ארן עד והמעוד לעורלך
לקן הימין ··

חזמון

לר׳ יצחק נבארה ז״ל ·
ימפה
פי׳ ימפה
איס בנחלתך ·

להם מקהבשאחר האומות יהוא על
יספה לבני יי׳ · שפסם מלשון הפה כתיב
להם · ומהר נא השמן לבקשם הזה שפש
לבאר נעמה הזה · חעוזך מהר נא יי׳
האמרך יי׳ חעלך · בגרם נא יאחר שגן
ומי כבומך כישראל נו יאחרי · כהפלאת
וכהם יקל עבדי הפלה יי׳ חסידך לן ·
וקטנים שהבלבב והפרשה אורם משמר
קהומעתיהח מלשון והפלא יי׳ כן מ
מקנה מלהם · והוספה ייחוק נשלמך
פי׳ בנעת שמיקהן מוהר ישראל · קרואי
עם ישראל נמהללו · קרואי לשון גבוה
וחשיבות מלשון וישראל מקורמי · וכן
אלה קרואי העדה והענין שישראל הם
חשובים ונכבדים נגבור שזכו להיות
מהללו השם ··

הנסחה

לר׳ יצחק
ן נבארה ז״ל ·
שובי
נפשי לקיוך
עד הלם

הוא חבן לקוך · עד מתי תלין פי׳ט
ענין לינה חלונה את השקידה שהיה
המשלי מלשון והמר וישם תלין נכוני ·
וכן בנאורו תלין עני · אוכך מלשון עמל
ואון · ירפת ים ואלם עבן נמעל תרשן
עד ירד אל שלמונים · וכן נבקם ושלם ·

והטעם ויהיה אחר היותר לגבעו ולבנות לו
האזרח · מאור דבהם קסם מימי קדם ·

יונה

ויהי דבר יי אל יונה בן אמתי · משא נינוה
יהי חטאים ויתמהו וכו׳ ויהי
תרשישה · ירד לבבו מגלה הזרה · פי׳
שהזרה להם ירד הספינה · לגמר מה ענר
שרגלה · פי׳ כנגעים היו הפיך · והטעם מן
מזכר פי׳ והוא מלשון תזרה ידעת מה עד
שרגלה לשון ישיבה · מלשון כאשר ראיתי
לגר שרגלה בזה · ויקר זה יונה · לגבוה ד
עמק יושר ונבוחה · מלשון ונבוחה לא תקל
נבח · בנפי הגן · ויהי כלוח על יא אחים
ט ירדה לפלח · חפצו נבחים קיים פי׳ ד
חפץ ונחותו שלא ירצה להתגבר בגל מצור
קיים אורך נבחים · בעמקם עמק מלשון
ונפשו אך נפסקינה · ירים פי׳ הבהחובל
מהים מלשון עד הומיה · לאוורם פי׳ ד
להגיד להם מלשון אחיה דעי · בגבו פירש
יכוהו · מה טיבו פי׳ מה עשו מהבה הבל
מהטיבו שלא · ויענעו קשה · עד ויענו ד
המלך את העם קשה · אלשה תהיה שלשה ·
הקפו מכה ומכה · פי׳ הכחרו מכאן ד
ולגבחן להשלבו והוא מלשון · ואם יתקתו
הא׳ · טורח נפשו נזחו · רפי׳ לטנה שהיה
טורף נפשו ונחמה בבעמו עד שלא רצה
לעשות מחמת הבורא · מנה מלשון וימן ·

קינה

תמון

אמנם כי יברך לדור דור קדם ·
בענינך ישאו הטהרות דפס ·
רפס עמק שנד יסתסה נולך
קים קס מנשרבתם זה שה בגורה ימים קים ·
עקנדה בפתחי זה היה שיהיה ובלגנ
בתוכו · ירדם ילואה מלשון בתסר דבר
מלך שלאון בכל שהנבולה הם שם ד
הקורה העולם · כמוה נלא אחר עבכו כמו
מלשון ישחהו על אבהן · והטעם שיאמר
יכול לגנוף ולבחר מבאן דין נמרים
חחתי כנגד העולם · ויגם לשון שלום ·

מלשון שלמים הסורים · ינלם פי׳ מכומה מלשון
ויגשם יהי · כותהור בחורך · פי׳ ברוח שזה
מחיר נשוך · מקרי מושלה על לאור כאור
החיים · וכל משברך עשה מלה פי׳ וכל
משבריך שהם גלים שעברו · הבל מלשון
חלבשה · היותה חשך מלאך עבר לא
הגרשים להיות · הים ושפתי הגמו אם מחזה
יי · גרגם נקום לשון חלוקה ונהגה ·
וטעם גרגם שהולכם נהם בני אדם · והוא
מלשון ומלבבם נהוגם · וכן נהגולך · יכול
משקהל עבקת אדם · משער הרגם פי׳
משער פה הדג · נג שבלעו נג פי׳ נינוה
שבלעו נהיה · ויבגם לשון מנוחה מלשון
יענש בן אמתך · וחסיר לחסיהם · כלומר
מי שהוא חסיר לבן שהוא חסיהם כי אינו
יוצא מן הים ואם ימות · והטעם עניו
ישועה עמו · פי׳ ואם שהוא כשו לבטחים
בוחם יגאל מצרהו ויהיה שלגולם כי לא
לבדו הישועה ·

חבקוק

חימניה מלא
עמלו ומעני
כי עבטו ד
בהשלר על לבב דלר יונה הנפח וכו׳ ·
נוהמגו פי׳ מתרגו׳ ויכקם ובגנו · חסק פי׳
אשלה מלשון יחזיק ידם מן נבחה · ואלבנ
לשון שהשה והוא על אם חסק שמנים סם
חרה ואלהים שהולך · ושאול עבק שרוס
של שרוס שאול כנגדו והיה דמו שרון כל דבר
מלם מתנו ואין עושה מכל עניו · יהכל
נלוי לפנו כמו העורים · אך שוה מחשבה
היה לך · פי׳ החשבה היא לתגר שוה שמאן
חשך לא יחשך ממך ולכה פי׳ שיאור כחשכה
סוף · ולבן חיכה חומ׳ כי הוא דרו׳ פני פי׳
יחשיבו ויפרברנו שלא ירבה הירה מעשי
ומחשבותי · ומלבוש [illegible]
שנה · כלומ׳ נשה [illegible]
[illegible]
[illegible] · כן כי יראה [illegible]
[illegible]

פי' אם מנוכרי לבה קיומים גאוים יהיו עמי·
מעונו לחוץ· הנה חסדך איש לך לעשות נעמי
לשלש הסין· מנחה כמו מעונו מלשון מנחה
כנוח· במחילתך על פשעך שוב חטוב אתך
ומה לא תשא פשעי כי עתה לעפר אשכב··

פזמון

ישראל עבדך לפניך מתחננים
פי' מתחננים ענין תפלה
כלשון ואתחנן אליך יי'·

[illegible] לבם מלשון ויתרפס לבבם ביי' [illegible] [illegible]· עד עלך האיבתם כלשון·· מתוחים ענין מגשיכה עד וימרחם כחול [illegible] פירשתיהו· [illegible] לשון שבר וכרתה מלשון והרבתם רוחו· [illegible] חטאתכם ענינו חוזק והוקף עד [illegible] חטאתכם··

תוכחה

אין מלה בלשוני וכו'
יחידה היא הנפש·

יחלפתי [illegible] פי' שהנשמה בגוף חיה וזכה ונקיה ונשמתה [illegible] והיה כלי נתחלפה [illegible] שהיא עמה וחיותה יכולה לחזור למקום [illegible]· [illegible] שבר [illegible] כי [illegible] אך [illegible] [illegible] לפניך ולכן [illegible] להודיע דבר [illegible] [illegible] יהיו [illegible] [illegible]· [illegible] יסור· פי' [illegible] כנוסר הוא [illegible] שהוא [illegible] לא תמחה [illegible] כהונן· ולעולם אין [illegible] פי' האדם [illegible] אחר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible] בחור קיום [illegible] עד [illegible]

לא הזכיר לא תבסח· וכנתרים שוכחה שיראה
היו כנגד השמים· מקומך איך שכחת· פי'
איך שכחת קירות מקומך שהלבה ימינך
ונתלבבה· מופ' לנפשך כמו השפיכה
[illegible]· לרקת לשון חטן ורקן מלשון בבנו
ירק לנים· והאשר תישח והיוק עד ושח
[illegible]· ישח לשון הריגה והשלחה
מלשון ירום וישח· והטעם [illegible]
[illegible]· ונה מקור חייהו·
זהו חוהו [illegible] מקור מים חיים· והלך [illegible]
[illegible]· זהו לא קבלת בורות בורות שבהם·
הוא [illegible] [illegible] פי' [illegible] [illegible]
[illegible]· [illegible] ענין [illegible] מלשון
[illegible] [illegible]· [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] לעולם· והטעם
שהלך השמיה [illegible] [illegible]
[illegible]· [illegible]··

פזמון

יה לשמחת [illegible] [illegible]·
פי' [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]· והטעם

[illegible] שהוא [illegible] [illegible] [illegible]··· להשקיט שאין [illegible] להשקיט שאין·· [illegible] [illegible] [illegible] על [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible] פי' [illegible] מקן [illegible]· [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] מלשון [illegible] [illegible]· [illegible] פי' [illegible] מלשון [illegible] [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] דרך [illegible] והטעם [illegible] ענין [illegible] [illegible]· [illegible] מלשון לא [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible] [illegible] מלשון [illegible] [illegible]· [illegible] פי' [illegible]· מלשון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible] עד [illegible] [illegible]·· [illegible] [illegible] [illegible]· פי' [illegible] [illegible] [illegible]· והטעם [illegible]

ביתפתוך · וכן עתה שלו את מקום כפות
רגלי אשר אשכן שם בתוך בני ישראל לעולם ·
והוא על יאחרן היום רגלי · ואחור לא יכיר ומן
עד מה שיודע את המקום של מעלה
נכבון כאשר את המקום שלמטה · כי טוב
שכול אתנפו · על יתנפס כרוב שכול לא
שהרגו בנו והוא שכול ועד נפש אם ימצא
אדם או בהמה ידקום מאהו · ומה שאמר
טוב שכול ולא אמר אחה או עד שכול · אומר
שהיד ובשכלי יולד אישה אשר כי הולד
מכוסה לו בהולד משלה עבה מאד והדיב
יתחהך השליה ואותה מעט מעט כמ שלא
השיך לולד · והיה ימנע בזה מאד על
שרשגר לה אשר יצא הולד ולבלי כין
שיצנה הרחם היא מתגעגע יותר שיהיה
אותה ··

הוכחה

לר' אברהם ן' עזרא ז"ל
אם לא
ידעת יפה אחריתך
וכו' תרמגו את השקוע מלשון הלך
להבנתו ישראל · ורוח שוא תרעה · את ההולך
אחר התאוות דומה לעני שפותח פיו אל
הרוח ורועה אותו כי לא יחיה ממנו · והוא
על אתרים רועה רוח · פנה לך אל הכבו
נמשך מלשון יפנה הואיל אל בני · כמו
אהלי רועי הטובים פעל רועה שמשים
אהלו ממקום למקום · תבקשי ואיך על
בהלה אחרך ואיך תבקשי ולא תמצאי
ישר לעולם ואיך עלזה לא פקחת עיניך ·
עד מן עלזה פקחת עיניך כי תקרב שנך
כי התאוה היא מקרבת עת מותך עד
החיות בעלה תבניתכו · ויתך לשון אוצה
מלשון חרב היונה · יתרך לשון פתני · עד
ייעצו אנשי מלחמתך הם הכחות שעמו
שעם הבו אתכם להלחם ולעזור ולהשמיד
הנפש במין בשוה ולמשוך אליו מה שיאותו לו ·
ולאחות אליו מה שיזיקהו · יהס כח המני
וכח המחזיק וכח המעכל וכח הדוחה
למותרות · יחשופ כאשר ירד פה הח"ס

ועלות התחייה כדרכהם בנפשים לקרבית
המחשבה ואולם ייעצו או הכחות
ויתרך כגן נותן פי רוב המחשבה לבל
אחלאים · ומשוי לבך הם יהיו עליך הם
אל הכחות אז כהם שהם כושרי לב נפש האדם
ומעשיהם אותי יהיו עלו כלומ' סוגן
להפלו ולהשמיד השלמה נותן כאשר יהיה
נמחל ולמשרה כבה המוסך ימשוך
יותר ממה שיאות · וכן שרור הכחות ימשו
ההפך ממה שראוי לנשות · וזהו שאמר
למעלה מזה כי תקרב עת כלומ' הדבק
בתאוה · יקיף עת מות האדם · ואמ' יהיו
עליך על והיה עליהם על כרח הצנור ·
רשופי לשון משנבה · אחזה את לקונך ·
זהו מה שאמ' ופעם תשובה · ורצה לדבק
זהו מה שאמ' הנגעים תשובה · לחבל
מלשון ברחה משחית לחבל · אני על
לא אקבל עד ממך אם תסירני לחבל ·
ואשבור או אוהל · כי אהיה עובד לאחה
או אמשול לנו אחהם אחד הוא בנים ·
עד ואת אחיך תעבוד והיה כאשר תרד ·

משלים

לר' יצחק ן' גיאת ז"ל · המנים
אורח חיל אחזרו · או ישרים ·
חיל אחזרו עטן חזק ואומן מלשון ויבנאים
ואזרו חיל · עשו הכירו על מתנות גבר
כושו · ויסרו עם כי רגלים על רגענו
הכן כחמלך · יכם פנו יצאו · יחתך
לשון באר מלשון ותחת הלבנה · מחונדיה
את מרגונם החן שהיה באמנה · ועליהם
יום תשוחות חפרו יום אשר נתחברו
עליהם התשוחות האמור שאמר יהיו
סוטפם בגבפי יפורתיהם עליהם עלי זהב
תשוק הוא · מהקדשו עליהם עד התנוך
מעשיהם הזהב · יקרו לשון אחן יקר ·
ושקליהם את משקל השיהם שינטוים
המסורהם שיהיו שק לעם יהיו חשובים
לפניהם שיהיו עמם אשר היו ישראל עורכם

ובחר עלגשם ויפה הון המשורר · יתדות
אהלי רבימים חי' מגזרת אהלי יעקב
שנא' בו ויעקב איש תם יושב אהלים ·
דרשו וחקרו כמו להחליש כחם לשעבד
בקרו מלשון לבקר בהיכלו ··

מקתניב לר' משה ן' עזרא ז"ל

אהה משל בנאותהם
אהה אדון לכלה מנחות · שהכתרן יה
הוא אדון לכל המנחמים כלם · שכל ·
הנכנחים לא ינחמו אלא מאתו ··
המנחמו · אהה נסתר שמו אהה אל מן
המתהדר והמתמלך · ודבר על השמים
כנסתה כבוד אל ונ' יגנו הים עמן הר ·
הבקיעה והכרת מלשון שהרגנו ·
אהה יהיך עבדו נבטי על יהיך שלבנו
ויכותו וזו כלשון ה"ל אין כנשלבין
את הקטן של כעשפן אינהו · ומשיכן
אותם · וילך מכבוע שהם מורה הגי
וכן יקרין בגרפי עבב · אהה ידעה שנה
יקוכה אחי' חשכה בחחה ים אהה
יקנעהכל · אהה לשון יסודות מלשון
עלגנה אדרעה הטבש · אהרב לשון
עיה יחרב נון כלשון ויטב אהלי אהרן ·
שוכן אהלי שמים על וישכון כבוד יי
על הר סיני ויכסהו הענן · שכחה רמזי
רמזים זה היה לגבה קהעת ים סוף ·
ההקה נגל כל יחס לשון קמה על אם
יהעשו המקים הלך · ההקה לשון מרולה
יזה הנגלה אין הולכי הוא שהוא אוזר
במנוחה למעלה נצבים · אהה הבמות
שכם ואתם · הם נבונה כבה לבה
על המאורות הגדולים שהם השמש
והירח · והל הגשמים שהם שמנך ·
ומאור הוא היא · קבה לשון כחה
כלשון ויקצב עם · יאור לשון כמו ויאור
יעלה הנהר כלשון יקים עבעים עבר · וכן
בירה ה"ל יקרים זוגב מיער ממנו · ··

ומהם רבים לשון הרמה קול בגלגל ונשמתה ·
כלשון ונהט בראש הקנים · אהה טרף יהאין
הזלה על טרף עדן להחיון · שחלם מן שבום ·
כוער לשון שמירה מלשון וכוער הוא למימנו ·
ומערבים שמר מאר · בריחם לגרות השפי
נחלהם הרנים שרנבם הבחנים · בקיעה
מעשן ויתל פי בגשה עד יבק עשרים
בגורבו · אפיקים פי עמקיים מלשון
למעקים ונאיות בקעת ארקת בארץ
על אהה הוגבה טהרות אותן והענם
הנהר שהיה אותן כלומר בחוקתן מלבד
עלבל עבודתן הוגבות אותן נפרשת הארץ
במקומה · ואמר אותן על וישב הים לאיתן
השכינה לאזה מאותן על טוהן לבהמה
לחיה · ערבה ראותנה הם קיא הארץ · יקב
והארץ הוא בהיהם מעמיס · שררה לשמור
בגרמם · פי' אהה השגרה יהחזקה ·
הארץ שהמעט בין הגלגים והמים בחזונס
קהלה פי' קהלת ישראל שקוראין לשם
הקשור בבתי התפלה על שאומה להרב ·
יתפלל יי אלהיו · נוה פי' ארמון מלשון
יושן קנה · ויסך בגלגים · הטעם שסבב
הים שלא יתן על הארץ כאלו היה בו דלתים ·
ויסך מלשון הנסך את הבריך · חוסן
טובה ונחת פי' חוזק וחוסן · המרגוע
והמנוחה על בשובה ונחת תושען · יחמק
נפשי משחה פי' נמה שיעדיב וחמתה
כי יהפוך מלך הגוים כלומר שיבא ·
ויתקבץ יחד הכהנים כמו שר על כהנים ·
אהה קראת אל המלך כמו לנשא על
ויהי בשורון מלך · בחזנו אחרי זה
מלך המשיח שהוא ממזרע דוד שבקר אבן
איש אפרת · ירדו לשון ממשלה מלשון
וירד מיעקב ··

חזמון

ידענו אלהים שכוונתנו ובן
כנרדנו לה הנער · הטעם
שהנחנו לה ומתלבו אחה ·

ידית

הקהל · ויגבה ועד הן בשבועות · [illegible]
זכירות ענין תרומה · והטעם כתרומה [illegible]
בלה יהיו יום לא יגעו בה · ועזיו חי
אבהן · והדופה ענין רתיחה מלשון [illegible]
להרותה · לפרכלשון [illegible] וחבלים ·

פזמון

יום להטיב הקרח · מלשון
חשר יקרה מאתם · והטעם
היום תשרה לה להטיב · יולה
לשון מנוסה ויעשה מלשון לא תגלה
החמץ · הערה פי תגלה מלשון פתח
ישעה · ולהנעוך פארי כלשון פנה שלו
וחוני · ומסילה מלשון סולו להנבי [illegible]
פארי מלשון פנו דרך · למחנך לשון
מחנה שלום · לחניית שכינתך בינכון ·
כלומר בך כי כל אשרי ורחלתי בך ·
מירה ענין חלום כלשון [illegible]
ותבלך מועדות · ענין [illegible] ידה פנך
מועדות לאבק עשר ידות · פי [illegible]
מלשון עשר ידות לבנלך · [illegible]
[illegible] ועשר ידות לנשיה בשיווה
שעגם היא [illegible]

מקיר

[illegible] · שזותי
תליתי [illegible] שזפתהו
השמש בנלטה והוא מגזל
[illegible] שעשין להם האומנות [illegible]
[illegible] השמש · שזותי ענין ראיה
והיא כלשון ולא שזפתו עין איה · · ·
תליתי [illegible] · [illegible]
והקפה כלשון [illegible] · [illegible]
מלשון [illegible] שהם [illegible] והיא [illegible]
לאומנות והטעם שישראל [illegible] ומערכי
באומנות [illegible] ומנפה ואין להם
מגוחה [illegible] שוקהם [illegible]
שוקהם [illegible] לבית התפלה
עד לשקור [illegible] יום יום · [illegible]
[illegible] ופונים לבית התפלה [illegible]
מלשון [illegible] הטלה שהל [illegible]

להשיג עולם פריקתי כמו לעבר [illegible]
ולבנות [illegible] · עד [illegible]
המקדש [illegible] · ומי [illegible]
מדבר [illegible] שהם הקירות הקרקרות [illegible]
אבני [illegible] אחרים [illegible]
מיני [illegible] כמקיר [illegible]
[illegible] · [illegible]
לשון [illegible] מלשון [illegible] · [illegible]
לשון [illegible] מלשון התחנה [illegible]
[illegible] והטעם שישראל קם [illegible]
ובהם בתוך [illegible] עד [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · עד [illegible]
[illegible] · [illegible] לשון [illegible]
מלשון [illegible] · [illegible]
שישראל [illegible] מקדשים [illegible]
[illegible] · [illegible]
שהיו [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
שהיו [illegible] מלשון [illegible]
[illegible] · [illegible] בגלל השיר
והוא ענין חוזק ועקרה בגלל השיר [illegible]
לפי שהוא [illegible]
[illegible] · [illegible] מלשון [illegible]
[illegible] ומנורות
והוא כלשון [illegible] שתהיה [illegible]
[illegible] · [illegible]
מלשון [illegible] · [illegible]
[illegible] מלשון [illegible] ·
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] · [illegible] המקדש · [illegible]
[illegible] עד [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] שהיו [illegible]
[illegible] והוא [illegible]
והחטאים · וכן [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] · והוא [illegible]
[illegible] בלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible] · והוא [illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible] · מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] · מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] מלשון
[illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] לאחד אחד בני ישראל · [illegible]
[illegible] שהם [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible] מלשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

בסתר יעקב שהגלה את המקדש· כנגדו ·
מלשון ועבו ברזל· מקלות ראיתי שהם ·
בהם [illegible] הפקידות המים··

פתרון

יתר ראשית עז· עד כי יתר לו
אמונתם [illegible]· והדבור של
מעשה מן הלשון· ורבי
לפתח חטאת רובץ· אל הגלים שהם הם
השכות הנכונות האמתיות· וחייו
היו הנפש מעשן וחיהו בחור הבטן· אלגם
גאות הרון כי האדם שהיה חייב מות כי
השאתו היה לו יתרון לפני האדם שיכפר
שעו בהנפשו לנו והם הנכונים ורצויים
אדם פה שפתותיו אין שמספר בהם עוונותיו·
ואם כמה ישוב אחר כי יתרון אף הבורא
מעלה אותם· אשר שכלו ימי אבלו· כאמר
שהוא מוסר שכלו שהוא הנפש לבד התאוה
בעולם הזה שהוא ימי הבלו· והוא מלשון
ישלח היה חי לבו· כמו נפתח הקוה
כי בקריה שהוא חומה שהר והטעם נתנו
לבה הנבאים· והטעם שנתק עבור כי
נקהלה חקקי מן השמר שיכותיה והוא
גש ואת ישאק תבור לפתח תקוה· ודנה
יחשי שבלב כי [illegible] כלשון מרו ושכלו
אתרו חקקתו· והלך שובב על ולקראת
נגדך לבו· ושלם ערך בלבו כי והאוות
קשלם אחר ערך קח בלב כה לפריות
ולבות ולגבות וישוע ויקים את הישע
שנו נפש את העולם ערך בלבם· והמתנו
כמעלה אל קיום רגל לשאתו ומלבה
ושברו ברקע יתאוות ולכן עשתה לנפש·
והתנה חמה ולא תקים לך מצבה אשר
שנא יי אלהיך· יום אחשב למעלה ותני·
מקלו על לשעבה הטיבון· ויום רוח
השבורה על טרח עברה בו ואיננו והנו
כבן הזה שיעבור בו רוח ויתכן האדם
שהיה רוח נכאה ישאה יחמדו ומה· ואין
חזקה ורוח חיבה· יעל נפש אתה [illegible]
שמרם כל אומר· והקיצה הסירין· [illegible]

עד והקיצות הייתי השיחך· רוחך רוחי
לשון מכוחה מלשון רוחי יי הנחם בדרך
אורחך· ונחם לשון הולכה והנחה מלשון
ינחני בדרך מישור··

פתרון

יום אעשו לך הושיעו·
יכון בינה הקנוע· יהון
מלשון הון· הלענו כי
רשחקו יתענו מלשון ויהיו מלענים
במלאכי האלהים ומתרגמים לפורענות
ומתלהמים· שלא רעבו· כי מעשיקים
רשקק על הרעבו שלא· [illegible] כי
כשיעבור· דומו כי המתינו מלשון דומו
עד הגיענו אליהם· קפדה מישכוהו· ואמר
אחת העגלה כי עבודת העולם ויעבודה
הנפש בגורל ובמעשה וזולתו· ורניק
מלשון והמהרה מוך בלבם· מלכו ומלשון
דבור· ותלכו לשון אחר מלשון מתני
יחילו· כלך הוחלו עניין חלה והמראה·

תוספת

שיהיה קולו בהרגשותי
ובגבולה משפטי שיהיה
יי שמחה לבי· כי שירה
כשמר לבי שלא אחשל ברבה חמה הוא
מלשון תם ויושר ידרוש· ויום תם יזכנו
כי שאחנו מרחבלים לפניו מוקף· אנחנו
כוחיל במעלם כי גמול חמה הוא אשר
שלחם שזכר למעלה· חנוד ואחרן· כי
להיות אחרנו על מעשים· כנגד נירם
שנה ישראל מדבר על יקיו שננך· ונהיה
החמה שובן כי דבקים שקוו אחר
הבורא· ויסודות אבות שהם יעזני עד·
ובאימה שאחר לשון שיחה והנעים בדימוי
לבתי ואמנתי לפניך קיים מני אז ואחר
חמה נח הטיבה על הביאור מחרין אחרך·
דמנו לבו אחר חוקה· כי חוק האחר [illegible]
[illegible] להמשך הם רעבים על הקור ומן
הקור ותמונתה קום כי [illegible] לבד· הוא
[illegible]

פי' הנה שירצה לרבנו הבורא · ושנה לשון
שנוי · ואם ידו לא תשיג פי' ואם הבורא
לא יהיה אין אחר בעולם שיוכל להתפלל ·
בעונותינו ופשעינו עד גם נשלה לא שבב
לבו · מנחותינו סליקה פי' תפלותינו ומן
ונחשב כוחי מלשון ויקח כלם · יתן
לשון יותר הנלשון לשון התפלה · נעוה
עתלותו כלנו ירדף אחר הבל · כמו
נעון שאין לו קיום · עתו מלשון ועת
את הנפש והוא שעתיד כותב הנביא להגיד
מן גבור אחרי · כי נמו הנפש מי שיהיו
ידך התאוה שנאמר נמו ועוד ומי הדינושת
עד שהיו פנו שחייה שלא יוכל אם לבם
לבם לא תחזיק את · ישחו מלשון משפר
ישפיה הבוחה לשחות · שזו תמעיטו לשון
דבור ושיחה · בקשון היא אנחה הבשבות
כלשון קהלך לשון גדול · העבד קרי
מלשון אם הלבו עמקה · ויניש הכך
ולבן ירעם מעשות פה · קשיה עוון
דירון מלשון והשוה אין להבין · אשר
לבו ירזק על ורשבונן נשרו ירחק · וינר
ונחה פי' לבך הוא מלא מרעות עד שהלב
ינך מנחה ומנחה · ישל שאול פי' מנחה
הנשר · יחיד יכול פי' יחיד לבבו ידי כולה
בשאול · ויניהר מלשון נפילה ותשובה רע
מלשון וינהר אותה שהנמו ונחין לרשעו ·
כתערך על ראש הדר שירחק יחידה מאחוך
כן יהיה יחידה עבדו בשאול · יהורן הוא
היעז הנבוה שנשלשון בו הנם ומשמניהם
חולתבו · הרחקתי · פי' חטאי שהוא
נבוה פעשר ישחיל אותו הרחקתי · חטאי
יספרו הנורב · וקיהיה לשת הנמוב
שאהיה חטאי קהלות והוא על שירו
לו שירחם פיו בלאמירת עשהי ·

פזמון לקדושה

נבהי שבעים
קדמה כבר
על השמים

שבחי יהיון קדוש ישלט · אל יעידו את כל
הכבוד עלה ממותם הוא אומר אשר רוחים
ומניהם שלא תחברו כי נבאות הוא מגן
הכבוד יחכה אם ורוח שלן יעשה מלאכיו
רוחות וגו' המחנה וזאת נרוח · יבש
שירשו ואל נעשה שלם נפרוכתו שמים ·
שמים כנחם ומים והנעש שהמים ונבנים
את האש כאלו עשה שלום בינים לחבר את
להיותן נבון לפלרוח פי' לכל עד ואחה ולשון
על רוחות השמים והוא על ול' פנים לאחר ·
ובנים עוזבדר וכו' פי' הנם עם לבם ונדרה
עודה שקם עשהם איתן כלב אחד ולשונה
אחת · עבודה לך רבה היא הקהלה [illegible]
שעמדם אותה בני אדם על ויעבודה יתה
כנמר · כי יד המלכות לשון פה ונשמה ·
מלשון וירון ישראל אחר אל הגדולה · ויחל
אונפים פי' יחל מבורה הארץ מהר גו' כנפים
נפשם · אופנים לשון יחידה יקום [illegible]
למלמשם · למען פי' להשתחוות [illegible]
יספר לו וישבחו · ומרבנו וישבחו וימליכו ·
והדרו לכו נשבן רשות כלשון ואלהים [illegible]
ונשר קולו נבעבותי רשעתו ·

מגן

לך אדרתך יתרון לך ·
אותם רבבות והוא לעולות
פי' היחה שלש יום שירותיו

אלו התפלות למלאה פי' לבשיבם מלשון
ובמלאכת ימינם הבא · עבודתי הרב
לבני קהלה · ואת עבודתי עם שנאוני
לך נעל בתפלה הנוחה עתה יגמתי
להשפלך פנה · ייעבשיה פה לבך כי
השיהם קם פה לב קהלם ומתחנניך
אשבחה מלשון שברו ויגלו לאיו · בתנה
השופר פי' נמתור יתנה שאנו נשם פהם
לחגוה הנם · ירבה תומו ונגלה ינו יחטאי
ידו ומלברשריהן · פי' בגחלת אין חון
מן הכנודה שקם בהם והם שאר הנלקח
ית נבלי בנפשה ולה ויגעה · והוא על פי
לו · [illegible] את חבורתם יום כיפורים שגדלה

ישלח וזבח · כי אם יאות הדבר הזה וכו׳ ואזהו
מכלל העשרון · ואות יקח כהנו בראשית
במאמרו אחה קרבנו לאמר לאישי · ואל כי
שעורתיו העולה כי העשירית יעשה אחר
האחד ישר והיה ראוי שיהיה כלו להקים
ולא נחתן לשנים · וכאשר אחה כי אין
העקר אחרי יעשה טוב ולא יאתם ·
נתן לו התקנה שיתבכרו עשרותיו
והם המנחם כרע שאומר המדרש כנחי
חסדי דבר ולא דבר כנעלם לאלף אדם
ברושים ופרו עשן · האחם כל התלמיד של
שחר היה נותר כל עבורת הלילה ושל
בין הערבים על עבודת היום · ואמר
הן תפלות נאמו נגד אדם כי יקריב מכם
קרבן ליי׳ · כלומר אם יעשה מעשהו יעשה
לרוצך · ויען לא שקבו התנינים כמו
שבורות מנה מנוה ונבחם לה עשר
העבודות שיהו לשם של היורם לשם יי׳ ·
ושמחה שם של מקום · יתנו ויתנו תפשנו

מחיך

בקר וערב נכנים להודות
אסל · ולישהם נאוה
תהלות: כי לשהם טוב ויפה להללשם
כי הם מהכנים ומשכילים בתורת יי׳ ז
ובמעשה ידו ובחסדיו בדבריו · תקנות
של נני ישנשוח בוסדות שכינתם הם יעל
היין שמן ותקנות בורח שכר · ואחר
תקנות לאלהים שלה שמן ותקנות נכון
כל ימי חייכו שלשביי · יאתה הגדולה
יען היתה קרה הדבר והעניים כלו עתידה
הגדולה לשם כי לא לו נבואה ולא לאחר ·
ויקחו נעלם עד והתמו נעלם בגשוין ·
ועל יושם שמנדות הלכות כי ועל יושר
התיו הם שמנדות דרכו אשר עלה לב
לבנאה שהיה עשו והם כן מקדות · איש
חמודות זה דניאל · ·

מנסלם

· השכם והערב לבקר ~ ~
מעתי · מלשון כעת

מגמתו לבבכם · אשרי לשון שכוי הלבו׳
במאלות לשון רוממות מלשון קלאלה
והרוממתך · והוא עד מסלות בלבבם ·
השרת כי לפי אשר הנה לעבודתך והוא
מלשון ויתנו את התפלה · כעבר מלשון
וזכם שרא יסכו · שוטנו קדמוני שקדם
לטובות קוס שכולתי ובנה לנפשי ·
למות יעולם למות בו והוא הנפש נקרא
עולם קטן · תבערה מלשון תבערת אש
המשכן · וכפות היום כשהיום פונה
ובא עד לתשוה לערב · אל חסדו תארי
על תנה לי וחנני · ומנורות כנגדך
כלשון עבו לי בשדה זמרו לאלהיכם
בכפור · ·

פזמון

מגמתו קשחר קראתיך ·
הדב ישנגא כמו הלבו׳ ·
בקול ערב מלשון כי קולך ערב · יאתמה
בחורב מלשון יי׳ החמתך היום · מעשה
כפיו לשם כלשון יי עזי ומעוזי · מנוחה
כי ומורבתי מתנה חורש מן העולם על
תנה תי לך והוא מלשון וחנה תגרתי הכר
ושית תפלה סקטרת קרב תכון לפניך
קטורת · אך משאת כפי מנחת ערב
כי מה שחק כושח ושוע כפי אך יחגב
כמנחת ערב ·

פזמון

קראתי מלה עד קראתי
מלה לי אל יי׳ ויענני ·
ושועתי כמעלה לשון מעלה ויעבור יחד
שאני עלהם ומתעלים היום הזה לנקי
אחר והוא מלשון קדשו את קראו עצרה
לגיר שבין חלקם ואחריה מלשון ויהיה
התאוה סגנן · ויחשי כנגד כפה נאמרי
וסליחה הכי ויתשי ישראל לבני השם
כנגד כפה וסליחה · עד ואוקות פושה
חרבנפשו · מנוכבר משורי עד יום עבר
יום עברי עבין שיר כלשון השיר ולחוי
יום עבריכם · כי עד עבודת את לשוני ·

מלשון ה׳ יעבר לו לרכוב · פקחקוח ־
ונשבו פרוח המאסר ילשון לדוממיים
פקח קוח · הפניה מלשון השניה ויחק לו
במשתאי · ואוסר יסוריתי וחשר יסתיר
לבו ממחשבות ישרו׳

פזמון מזמוה שיתי לשון
זמרי בארי ואול כסיתי
כי כסיתי סוד שש בבתי

ודבי נחנחרי אלך בביתי · ראשתי נשואים
כי ודמעתי תהיה עוזר לי לחני הבורח
ישעשוע · בשחרותי כי בבחרותי מלשון
כי הילדות והשחרות · כי ילדנו ימיה שברו
לשחר שהוא הבקר כמו שילדנו ימים ־
הזקנה לגבה שלא יבקר ירע לי ועך ·
ולגבה אתה יהך · נהיירתי לשון אבר
כלשון המוה נהיה · לאמר בינה לבי אך
הריזתי · כי שקדתי ושגנתי לאמר
בגד לבי כי להק ושתי חורתי נחלתי
בינה תשיבו · בגעל חורתי כי בגעל
זמן חורתי · לבנורתי הקורתי כי סיגנתי
זבלבנתי היא הקורתי שיקבלה לעקרם
ירדה יי׳ מלשון הקריה עם נפשי · לקריאת
קול שדורתי כי קול שדורתי יגע לבריאת
עד כל בופיך שחוקול · לא נחק בן
חמתי · כי חיבת שרדפתי אחה תחותי
לא הולבש נחקותי שגעל בן האמנה ·
לא בתקותי נשוי · ושתותי בהקים עד
לב כי ששנו חורתי ושחורתי לבהקים
לבסומה היהך · בקרתי הקורתי כי
בקרתי היא הקורתי שרקרתי והאמר
לי גם בגל קורתי · יקוח מלשון דליפה
שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא ·
קורתי יהורתי · כי קורתי שקראתי בנשרתי
שדה שהוא שדרשו הגפן והגשני ·
קורותי הגם הוא מלשון אחת של קורות
חורש · חוסיי לא שרתי לשון שכור ·
שוררי ואשרי כי שרתי בכפל מוסף

ושגרו בהתלהמרה׳

פזמון מלשפו יגל שרים · מסבל
לבי כמו לאומלשון ירידה
חרן מעדי · רהו פירשעו

ודהם השלחה אחאי חרושם יעד ישלח
אח חרון חרן · כהו כנלשון לא יהיה ישגו ·
ויהאמר ישון רומגורת גבוה כולשון ־
יהאמרו כל בני ישר חוני · וחומה גבל ־
יתן כלמו מלשון נבר אומר לדור ודור ·
אוה רויתה הך תשר התורה · כי שאוכנה
הגוים לישראל חיק אשר האמר שיבן
המשיח · שהנשחק כי יו · יגל ישרן
באמת התקים · וחולא לא הוא נגד התו
כלל ויאמרו לא הוא יגי׳

פזמון רוין יתנאה הקרוחה כולשון
מנשה רוקח · נקוחה יגין
לחבון והחנה כולשון יפתח

נפשם כמו שיש לו אחבון כמו נחנו
נפתח דורשה ממשי · כגרוב חוורה לשון
חורי מלשון אשר חולייני בה · והיום חיור
פניך כולשון חית ים כנגד · יאוה כי ישים
חלוה כולשון יעלה תלונה לחם חנון · דגשות
שחוב לשון אשון זה המנה קול מלשון ־
ושחורך עבה בחזיה · ים כבדו כולה
כולשון יהזה חזק · יפור הנשאון ויתבר
וסכנתל · חשי לגדלשון חז ; ולחתינה
השה לשון שמח יגל כי ישה לך אוה כי
מתועך ·

פזמון עת שעבריך
זה התחנון
להקדם וב

עבדין לאוגרו בבונחה ולבן הוא כהבל
כן יעד ותיה הבצ לך יי עבדיך ־
שאומה נגנתל · ותנחנו כהן שרה ־
הפזמון שאחו קרמגפם זל ודרתם ־
הנהנים לוולא פשר דבר מונחי חזק ·
יאת כי זה אימו קרמגפם שאת המשורר הן
שהיה שמן ושם חכו כן · והתשובה
שלא לרמנפם זל דחיתי שהוא הנחפר חיה

ס׳

יום אהיה כמו לא לשוטח שאחרי אליך
[illegible] · פוס הוא פוס שהשוטח עמו של
שטוח · בין שיו הבן · משה מימי זדון
יען המשכה מלשון ימנע מגנים [illegible] ·
על לשון שקיעה והשבבה מלשון [illegible]
ישתה · וכם [illegible] יוסה · הולך שולל
מלשון חלצה שולל והרוס · על ידי יתולל
לשון [illegible] והעוש על שהבאו המשתה על
כל עולם והוא מלשון ויורם [illegible] .
שחסה לשון רפוחה כמו הלכה אין
בן [illegible] · נפרו מלשון נהרס וחלים .
ברכה לשון הבוי מלשון חברן לו רובי
התורה · ומורס שלך השלבני כי פיוחה
המשה [illegible] כגחוב שתהותני והגדלני
והמשליך זוח זהב ואחם לו הוא אין בו
דעת לא השליך יהבו על השם · מי מין תלך
כי הזמנה חסד הזמין לב שב מחקלך
והוא מלשון וימן להם המלך · להסתפח
לשון חבור מלשון מהסתפח בנחלת
יי · חזק וכן לבב לעבדך רקנו · כי חזק
והכן לב אשר יקנו לעבדך והוא של
מאמר רז״ל בם שקרנים ויירשין אותו ·
וקחשי לשון תשוה ומנחה מלשון
והשוה אין להביא · תוה לשון מלשון
מזמור לדוד ·

פזמון

שה שעה יקין להפתח ··

יום אהיה כמו לא שוטח וכו׳ · בסוף העשה
כי שזה הסיום של אחר היה סוף העשה
שיור · לעולה בה כי לעולם מובחר
מלשון ברו לכם איש · אסר לו אחר כי
החוקים שחקק לו על יי מה יקנו · סחר
לשון סבוב מלשון סחרו אחר · ויסב
מעליהם · וחסחור מעליהון · מנערי
העקר כי אלו היו מחמונה אבותם אף
כנסחר החוטה · ימצא חקר כי לתלו
מאחר המקום שהיה להם ללבבו · והוא
מלשון [illegible] והרגנה · ויהי [illegible]

השם והתבונן להמשח כי לקרבון יום
הוא יקר קססלה שיהיה שנשח קורם
שינתם אין · והרבון מלשון וחרבון
אין נבקר · להמשח מלשון יען משח
יי אותי · בן לשון נשי מלשון בן המשה ·
מהמטר לשון שוחה שעקה מלשון
במהמטרות בל יקימו · להשרבה של
להשתבח בהלכך · ריק שוחח כי
שבחת להפיא השם לקרבן · יחלתו כח
שען [illegible] הדבר בנבואת הידי
שחלף ישב מלשון ים יהיה ושל יחלף
באון כי בחוזק מלשון ולאין אונים · חיל
נפ׳ חוזק מלשון המאזרני חיל · כולם זא
נחלשון שפילה וחטה מלשון של ראש
ראשם יחול · עין למר בוכה שמחיתה
יתקן · ולב שמח על קיום נקרה השם
שורו לעולם לשון הבאה ושון מלשון
תשורה ולא קרוב · יקעם תבו איה
והשבו לה ונחמה · מה מלשון פנה
היום · מנה לשון חלק · מלשון מנה
אחת אפים · אנה אבקש לה מנחמים
אנה של מאין אבקש מנחמים לך ·
והשטפח כי ההנה והחמה כלשון
השטפח התכנה כפיה · מגדנגלה ילמה
מדגבה כי יפחד הספן ילמה דבר והוא
מלשון ומהדרך שוה · שחרור אבי
כי חדר הספן בה שמשתו · וכן אחר
אתה מתחקה בה שלא אותו של הרום ·
יאר כבוד לנחק · אל שלבנו אורים שהשלשה
אבותם אור לעולם כלו · יאר יהיה
יתק שלבם אור העולם · מלאים מאחים ·
לפני שאבותם נלקח · ויועבר מלשון יאני
ינעבר ניסים ··

הוסחק

שבחי [illegible]
איש לך [illegible] הזה [illegible]
מנא יהיה · [illegible] הטוב וירע
יהיה [illegible] מלשון [illegible]

למלאכים · ומענה חיבר לשון זכר וכתב
מלשון חלפו לגיו והטעם זכה במעלת
המנורה ויפתח ומענו חן להתעלה ונמשך
והדין שהם יבא הלא ימשך עד וגם בזיים
אחד לפני מיראך · הי קטנתי פי
הנעלה הכנעים שקטנה לעמך אם
טוב וחסרתני · נדהמה עניין בהלה ו׳
מלשון מיוז נדהם דלבבי שמנינה פי
למה תשימנו הלבבך מזה העולם סולך
מלשון כיוזה הירש נתור · נחן לא משובה
את כל עוברי · מוטסה כמו עוסה ·
רמה חרוסה עניין ריטוק מלשון ואת
וחרובתך יהיה למאכל · אחשב למו
שב והשלך נוסף · ושפה משלבה · פי
תהיה מתפקה לך מהחובה · ומסחי
עוון העולם הזה והיתה אחת משלבה
מלשון כל עולב יהיה כעתר · וזהה מן
מנוגה היא מלצה הקבר · ונהה פי ותהי
מלשון ויגה מורב · אחה פונה עד
יחרדו לבבור · ענתה תפוגה תקוה יגלח ·
כנעונה זה הבל מלשון משונה שקרים ·

תוכחה

שוכב בתי חומר
ובו לנגד חומר עתה
להיות נגלו עד לנגד חומר נפש · ומה
פי עמר אחה ולמטר רשע · נחמה
קהלים מקדה · מאין בואין ואנה
מהלך · על מאין באות כנוטפה
סרוחה · ולאין אתה הולך למקום עפר
רמה ותולעה · הקן פי קן ימתהון נגלם
הזה עד קום [illegible] קרבי · בבלוחה לא
תשובה פי או חשבה בבלאו הענינים
שהמנעה עד לא הקם סבה לראותך ··

מסתג׳יב לר׳ יצחק ן׳ גיאת ז״ל

ובכן ויקר כעלות [illegible]
הפתח יהן אלים קבצו ואמר [illegible]
ומולדת פי לאחין לקרוב [illegible]
לגונה [illegible] · [illegible] מדינתם לעבד

חמול אחון נהם ולא ידעה לא רשעה לו · חוטה
מלשון קהת חטה דוד · ולך סמיכה פי
בבית סוחר · נחר ונבחר פי קטון וגדול ·
יהיה יורדם לשון כל · ואלה מלשון ד׳
כהתימך שורך · דר [illegible] ולא פי דבר אליהו
כולם הנסו · יתנו [illegible] מלשון ואשר
יתענו אתה ידו · ו[illegible] פי קן הנחולה ·
עדים לשון עד · לחויים עניין תקוה
וחסק מלשון מחויי רשע · והמגד לשון
החלטה מלשון ולא ימיר אותו ··
לענלה ··

ובכן

ולך רענלה קדושה ט חתה
אלהינו · חמלה נבפתך נרתה
עולמך וכו נבפתך הוון רומנו עה ·
שאותה נבחר יהיה שנבחר העולם
נבחר ונפתר וסתר · נקם הכתוב ··
והאחרים בחותמך כי כלו הספירות
הות נבהב ונתהם עניין לעולם ומעתה ::

מגן

לר׳ אברהם ן׳ עזרא ז״ל · אמנם
ערך או ישראל · נלכה אחבו
זה אבותם שהיה נהגו לנו · פוגעת לשון
נקפה מלשון ולא תפגענו · והאחת כל
השמנים ישרהו · פי אותה שגלה היא
מולדעת לפנו ומפס הבורא יותר ויחנק
אורה האחת בלהשמנים שהיא האחר והוא
עד כי סר מאמר רסו ושחוב ואותה כן
ושמע רוח · ישרהו מהרנו ויחן וסרח
נכר כל אדם יחותם · הרשו הלל כל אדם
חורים שמו נדרו בוס מורת על התקם
שמעשה בריתם עלו לנפש הבה לרעה
ולהפרד אושמעשיו ויודה שתפרד והו
יהיה היו חמנה והוא למה שאין שום אחד
יכול לבחם לבושה מנשהו ומלו היה

פזמון

שמע אתם על הכתוב ··
מעלת שחר בקרתו
נרוסו שחר · עניין שהפה יחלק מרוב
החמשים והעם באו ישראל [illegible] מנ[illegible]

קראו לפניך עד ינעמו בקריאה [illegible] ·
אותם מן אשרים בקרואו ויפה קוראים
ומשב עבה כה התקיעה עד תסתפק [illegible]
כמו פרשתיו · והוא לשון שינה מלשון והוא
שותים · וטעם עד אורו עד כי תכם הזקן שהיו ·
ולא רבה עלו השמים · ובגזר מלשון נגזרה
ננים · **פזמון** כל המעלים לגשמים
חסה יצן מנהג ויושיעם וכו'
משפטים שעה נחלי אפיקים · עד אורי רן
כנס כי ישן נחלי תשוח · מנהם לשון
מלשון אל ורדיה הסיגה מן המנהם · ולב
דברו כלשון מחה סבוך · והמה אמונים
אוהאבות · אל תשירו כהן ופין כלשון השירו
ולא מרעה · וכן כי שהם ישורו · כן השירו ·
כה נסמך כנשמע · יחל כלשון יחל ישראל
אל יי · מנשאו התפלה מנים מלשון והנה מנים
מתחם פזמונים ·

מחיק לר' אברהם בן עזרא ז"ל ·
אהובת טוער נבנך מ
מנוחה וכו' · פי' אהובת
טוער עד זכרת לך חסד נעוריך וכו' בגשך
זכה פי' זכור אותה בגשך · ישירום פי'
ישימו להם · בנסמך קריאה פי' שקריאת
ישראל שישובו לשוב · במתוקים לשון
טרה · מלשון השוך בתרתים לקוחים
ישיהם אלו הנים שהם מסירים לישראל
לאחור לדם · יקיהום פי'
ישגבם · והטעם שחסהו
ישנו פשעה ממנה ·
יאיהום מלשון
אתה לא עש
עד ·

פזמון

יהיך כניהם · חין וידבה סדרו
ומסלה חורים [illegible] מעך מגרו · [illegible]
שמנרו לך ינסם קיום בהתאחרם כדי
שרפלם להם · והטעם שהתמונה להם
דמם וחלבם והלם קיום הנפש · לגמגם
מלשון ומגמגם כמגנבים · כוהרפירם כוהו ·
וישברו עשן סנה · עד ויסכרו מעיינות
תהום · מאחר יעברו לשון חבוט מלשון
ויעבר השנים מתמה · קרא נא טוב
לבל מועד אשורו עד לא תמנה אשהו ·
והטעם לבל שהמועד אשוהו מהבקר
ועד עתה קרא טוב אלי ואמיר לך נא מ
מתנאים רועי · והטעם סר עוני ואתחנן
רבוש ינפך קרא לו והאמר אחה כי
אותך אשרו כלומר שמח כי אשרו אותך
הדנהם סחמה לבב היום שכשרו בנני ·
מועד הראשון מלשון ולא משגו קמולי ·
ומועד הסב מלשון למועד אשר דבר
אורו אלהים · אוה לשון
עוז וחדוה במקומו ·
אשרו מלשון
קמו בכה
ויאשרוה ·

כס [illegible] ·
שלוש
[illegible]

סדר העיבור

הקדמה לידיעת יסוד העיבור· דע שכל חשבון העבור כלומר שיתקבץ לך מן הימים השלמים ז׳ ז׳ כמספר ימי השבוע והמנה הנשאר שאין הכוונה לדעת ממספר הימים רק לדעת באיזה יום מימי השבוע יהיה מולד הלבנה· והשעה שהספרנו שבה בחשבון העבור היא מן השעות הזמניות שהם י״ב שעות היום וי״ב שעות הלילה בכל מיני השנה קור וחום וקיץ וחורף· וכשיתקבץ לך כ״ד שעות תחשבם יום ותמנם עם הימים כמו שיתבאר בע״ה· ותחלת כל יום מתחלת הלילה· ואם יתאחר המולד ביום מן יום לעשר שעות הבא במולד אותו שנה או אותו חדש לעשר שעות מלילה אותו היום· ואם יתאחר המולד בי״ב שעות הבא באותו המולד בו מנין שעות מן היום· והשעה שהם ספרנו עליה בחשבון העבור נחלקה לאלף ושמונים חלקים וסימן לדבר אף שנה בה׳ אלפים ופ׳ שנה בה׳· והענין שחלקו השעה לחלקים זה מפני שיש בו חצי ושליש ורביע וחומש ושתות ושמינית ותשיעית ועשור מה שאין כן בשאר מספרים· הקטן חלקי תק״מ שנה· ת״ש שני שלשי שנה· ש״ס שליש שנה· ר״ע רביע· רי״ו חומש· ק״פ שתות· קל״ה שמין· ק״כ תשיע· ק״ח עשור· ודע שמספר שיתקבץ ה׳ הלבנה עם השמש כמו ריב״א עד שיתקבץ ראש שנה יש כ״ט יום וי״ב שעות ותשצ״ג חלקים ויקרא חדש הלבנה· וכשתכפלם מספר הזה י״ב פעמים כמספר חדשי השנה הפשוטה יהיה התקבוצת משה שנ״ד יום וח׳ שעות ותתע״ו חלקים והיא מנין שנת הלבנה· וכשתדע שנת החמה צריך לדעת [illegible] בחשבון העבור רס״ה [illegible] יום ורביע שהם שש שעות והזמן הזה הוא מהלך השמש מנקודה אחת [illegible] עד [illegible] בגלגל שלו [illegible] יהיה שנה [illegible] שנת הלבנה [illegible]

בק״ס

והיה שוה לסבוב מן המקום שהתחיל בו מעגלו הראוי שהיתה להקרא שנה מפני שהלבנה כל זמן מה שאין שוה להתחדש בגלגל שהיתה מתחלת בו בראשיתו· תמלאת בחלק ההוא מן הגלגל עצמו· ומפני שחמה הסבן ואחת בו להתחדש נקראו שלמי חדש שיתבאר בו החדוש ואין זה הקץ אלא בלבנה· ויש אומ׳ שמעיר את החדש קאמר והזה הדבר כך· ולא יכונו ימות השנה שהם הקיץ והחורף והקור והחום אלא בחשבון השמש הולכתו מפני זאת הגשם הוחשבו חלקי שנה ושנותיהם שנות החמה· והשקלנו ימי שנת הלבנה שהם שנ״ד יום וח׳ שעות ותתע״ו חלקי׳ וימי שנת החמה שהם שס״ה יום וו׳ שעות מצאנו שנת החמה תוספת על שנת הלבנה עשרה ימים וכ״א שעות ור״ד חלקים והסימן יכא רד· וכשלקחנו יתרון שנת החמה על שנת הלבנה וכמלאו המעבר הזה י״ט שנה שהם מספר שני המחזור יהיה התקובץ מזה שבעה חדשי לבנה ושעה א׳ ותפ״ה חלקים· והוספנו אלו הז׳ חדשים חדשים בכלל חדשי השנים· ועשינו מהן שבע שנים מי״ג חדשים לשנה וקראנו אותם מעוברות· ושמנו אותו החדש הנוסף לפני חדש ניסן· ועשינו שני אלהם אדר ראשון ואדר שני מפני שבכלל הפסח שהוא בחדש ניסן הוא בתקופה כמו שאמרו כדי שלא יהיה נא מספר פעמים בשנות החמה ופעמים בשנות הלבנה אלא לבוית השנה י״ב חדשים וכך וכך ימים שלא לחדשי השנה מפני השמועה לחדשים חדשים אחד מנה לשנה· ומי אחד מונה ימים לשנה· ותקנו אלו הז׳ חדשים המעוברות בשנות המחזור והם שנה ג׳ ו׳ ח׳ ושמינית וי״א וי״ד וי״ז וי״ט והסימן גו״ח אדז״ט למעוברות משפטו· ולפי דעת רב אדא בר אהבה שנת החמה היא שס״ה יום וה׳ שעות ותתקצ״ז חלקי׳ ומ״ח רגעים והרגע א׳ מע״ו בחלק· ולפי חשבון זה יהיה יתרון שנת החמה על שנת הלבנה י״א ימים ולא

חגי

שעות

שעות וקס״ח חלקים ומה׳ רגעים׳ והקיימין ־
יכא׳ קטן מה׳ ׳ ולא תמצא תוספתא כלל ־
למחזור של י״ט שנה אלא בכל מחזור מהם ־
ישלים שנות החמה עם שנות הלבנה השוות
והמעוברות׳ ודע כי מולד חדש היא מלשון
חדוש ותשובה ודומה לו לאמר אלא יצא חדש ־
לבנה המתחדשת בו׳ ומה שאומרים חדשי
חמה הוא דרך השאלה׳ ואומרים שחדשי
חמה קדומים מגרעתם מחדשי לבנה׳ או
כנגד שהלבנה מתחדשת בכל חדש וחדש ־
מחדשי חמה׳ וקראו לחלק אחד מי״ב ־
חלקים בשנת חמה חדש׳ כנגד שהלבנה
מתחדשת בכל חדש מהם׳ וראש חדש שהוא
קרוי מולד הלבנה׳ וראוי היה להקרא ־
חדוש הלבנה אלא שהם קראוהו מולד מ
מפני שבכל חדש הלבנה נסתרת מנגד שני
ימים ורוב פעמים קודם שתראה בשמים׳
ונראה מתחלה להם ולכוונת אור ואין
במוה כמו לידה לבני העולם והיא ל־
כעין הילוד שאינו כח להם מה נודע בבני
אדם ולאחר ליציאתו אחר בעולם חיים׳
ונקרא מולד לבנה אלא הוא ידע שהחמה
והלבנה נדבקים בו יחד בחלק אחד מחלקי
הרקיע במנהגם המפורסם והוא הקו ה־
על דרך לעולם והוא ראש לחדש הבא וסוף
לחדש שעבר׳ וראוי היה לפי מהלך המאורות
שיהיו ראש החדש לכל שהוא שנת המולד
נראה לבני העולם׳ ואין אדם מבין אלא
מדרך חשבון וסברא ושנתם קדשים על
רוב העולם׳ והספקו רבאיו למנן ואין
מחשבות לב האדם באות בהם להשיגו׳
ומפני זה לא התמיר הבא לא שנו לשער
ראשי החדשים משעת המולדים בראיה
שהיא שעת המולד׳ אבל [illegible]
הוא ונתן לנו דרך לקבוע חדשים [illegible]
חכמינו מפני שאין לו ראות [illegible]
לנו על הקהלות [illegible]

עינינו היא קרובה לו׳ והתחלה החדשה היא
זו לשנים שמחדשים׳ ומפני זה היא נקראת ־
לביאות ולעיון׳ והנה כתב הרשות והכתוב
נח חכמינו כי לשון לבעלים ולחשבונם
ולכן החלה הכתוב המועדים בקדושת יחוד אלה
מועדי י״י אשר תקראו אותם מקראי קדש
לאחרות כי הרשות נכנסו בקביעות המועדים׳
ודעת כי ניסן הוא ראש החדשים ותשרי הוא
ראש השנה׳ וזה הדבר מן הפסוק שאמר
בזה כי ניסן החדש הזה לכם ראש חדשים ־
ראשון הוא לכם לחדשי השנה׳ ולא ראשון
לשנה׳ לכן הודיענו כי ראש השנה היא בחדש
אחר לא בחדש ניסן׳ ומצאנו שאמר הכתוב
וחג האסיף בצאת השנה וחג האסיף ־
תקופת השנה׳ ומכאן ידענו שראש השנה
שמנה משנה מפני שקראו חג האסיף אחר
השנה׳ וידוענו בצאת השנה זו היא תחלת
השנה הבאה ואין בנביאים הפסק כלל ־
ודע שהחדוש עת שלש מנינים שהם מנינים
שעורם שלשה יום שלש שנים ואחרים׳
ושנה התמימה מנין שס׳ יום וקוראין לה
שנה שלה מפני היום המוסף׳ וכן בכל אחד
שנים סובב כל העולם הוא עד שיש בהם
ימי השבוע בסוף כל שנה׳ וקוראים
למחזור הזה מחזור גדול מפני שבעולם
הוא חוזר בראש שנה כמו שהוא כמנהג
הראשון׳ ולכל שנים קוראין מחזור ־
קטן׳ ולכן אתה מוצא בספרים [illegible]
נטבע שנה תקופה [illegible]
[illegible] רבנו עברית לשנה [illegible]
שנים תקופה [illegible]
יגע שנברא [illegible]

שער המולדות

כבר בארנו שמולד חדש הלבנה הוא כט יום
ויב שעות ותשצג חלקים ובארנו שכל
חשבון העיבור צריך להשליך המקובץ ממנו
ז ז והנשאר להשליך מולד חדש הלבנה ז ז יהיה
המותר שיש בין מולד חדש ומולד חדש
הסך אחד מימי השבוע יום א ויב שעות
ותשצג חלקים והסימן איב תשצג
וכבר בארנו שמספר ימי שנת הלבנה
הפשוטה שנד יום וח שעות ותתעו חלקים
וכשנשליכם ז ז יהיה המותר ד ימים וח
שעות ותתעו חלקים והסימן דח תתעו
וכבר בארנו שהשנה המעוברת יג חדשים
ומספר ימיה שפג יום וכא שעות ותקפט
חלקים וכשנשליכם ז ז יהיה המותר ה
ימים וכא שעות ותקפט חלקים והסימן
הכא תקפט וכבר בארנו שהמחזור
יט שנה יב פשוטות וז מעוברות
כשתקח ימי השנה הפשוטה ותכפלם
ביב פשוטים וימי השנה המעוברת בז
מעוברים ותקבץ שני המספרים והשליכם
ז ז יהיה המותר ב ימים וטז שעות ותקצה
חלקים והסימן בטז תקצה וידוע כי
מתחלת [illegible] מחבורותיהן שחמה ולבנה
עברו [illegible] התחלה לכל ירח בסוף חדש
אחד [illegible] הלבנה לחמה עד ט
שעות ותרמב חלקים [illegible] והמולד
[illegible] שהיה ללבנה מולד חדש
[illegible] ותתעב חלקים [illegible]
[illegible] והסימן [illegible] ומחב
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

המולד [illegible] סימן בהרד לראש המולדות
בהרד ועלה לנו שמולד ראשון בשנה שנברא
בה העולם היה בה שעות ורד חלקים [illegible]
מולד שני · וכאשר תרצה לחשוב מולדות
משנה להיות שנים תחשוב כמה מחזור
שלמים [illegible] שנה עברו על השנה [illegible]
[illegible] שהיא [illegible] מולדה · והן
לכל מחזור מהם [illegible] הקנה
כמו שבארנו · ולכל החלקים ויעשה
מהם [illegible] חלקים כל שנה
ושנה [illegible] והנשאר כך מן החלקים
שלם השלים שעה · ולכל השעות שיעשה
מן החלקים עם השעות שנתנו לכל מחזור
ועשה מהם ימים [illegible] שעות כל יום ·
והנשאר מן השעות שמהם עם החלקים
שנשארו כך · ולכל הימים שיעשה מן
השעות עם הימים שנתנו לכל מחזור
והשלך כל הימים ז ז והנשאר מהם
[illegible] שמהם עם השעות · ועם החלקים
שמהם · [illegible] המותר שיש בין מולד
העולם למולד השנה שאתה מבקש · והוסיף
עליו בהרד שהוא מולד השנה שנה עברה
העולם ולכל הכל על הדרך הזה שאמרנו ·
והנשאר כך מן הימים והשעות והחלקים
הוא מולד רח שאתה מבקש · ואם יאחר
כך שנים שלא השלמנו מחזור תחשוב
כמה שנים מעוברות יש בהן · והן לכל
שנה ושנה מהם מותרה שהוא הכא תקפט ·
ולשנים הפשוטות שבהן הן לכל שנה
ושנה מהן מותרה שהוא דח תתעו · ולכל
הכל על הדרך שאמרנו · והנשאר כך
מן הימים והשעות והחלקים [illegible]
מולד ראש המחזור שבקשת [illegible]
[illegible] של השנה שאתה מבקש · ואם
[illegible] מולד חדש שאתה מבקש
[illegible] חדשים [illegible] על
[illegible] חדש שאתה מבקש · והן לכל חדש ·

[illegible]

מהם מותרו שהוא א״י״ב תשצ״ג ומשלם בכל על
הדרך שאמרנו · והנשאר נבין מן הסימנים
והשעות והחלקים הנוספים על כל מולד השנה
שלאחריה שנה · ואז יצא לך מולד תשרי
שאחריה מבוקש · ואם רצית להוציא מולדות
השנים לפי הערך אם היה השנה שאחריה
בה פשוטה אחר מעוברת תוסיף אל הנה
לפי סימן שבעה ימים על הסך הקודם שהוא
מותר שנה מעוברת · ויצא לך מולד שנה מן
שלאחריה · ואם היא השנה מעוברת אחר פשוטה
תוסיף [illegible] ר״ד על ה׳ ח׳ תתע״ו שהוא מותר
שנה פשוטה · ויצא לך מולד שנה שלאחריה ·
ואם רצית להוציא מולדות החדשים לפי סדר
תוסיף היך [illegible] על א״י״ב תשצ״ג שהוא מותר
מולד חדש ויצא לך מולד חדש שלאחריו ··
והנה כתבתי לך מותרות החדשים והמחזור
ואחר כתבתי לך לוח א׳ מולדות ראשי כל
מחזורים ממחזור שהוא מחזור רס״ט
להיותם חרושים על לוח לבן ולא תצטרך
לטרוח ולחשוב מולדות המחזורים מתחלת
העולם ··

סימני מותרות החדשים

א יב תשצג	לחדש וחדש יוצא
ג א תקו	לשני חדשים יבקו ·
ד יד ריט	לג׳ חדשים [illegible]
ו ב תתריב	לד׳ חדשים חויב ·
ז טו תשכה	לה׳ חדשים לתמכה ·
ב ד תלח	לששה חדשים [illegible]
ג יז קנא	לז׳ חדשים עמנה
ה ה תתקמד	לח׳ חדשים היומה ·
ו יח תרנז	לט׳ חדשים ענה ·
א ז שע ·	לי׳ חדשים פושע ·
ב כ פג	לעשתי עשר חדש לחפב
ד ח תתעו	לשנה פשוטה הקבוע ·
ה כא תקפט	לשנה מעוברת חק ומשפטו ··

סימני שנות המחזור

א יז תרעב	לשתים יזלו יעקב ·
ז טו קפא	לשלש שנים עבמפה ·
ד כג תתרנז	לד׳ שנים קנה ·
ב ח תתנג	לחמש שנים יהנגב
א ו שסב	לשש שנים יוסב ·
ה טו קנח	לשבע שנים מונח ·
ד יב תשמז	לשמונה שנים נתמו ·
א כא תקמג ·	לתשע שנים לא נמנ
ו ו שלט	לעשר שנים ישלט ·
ה ג תתקכח	לי״א שנה לנבח ·
ב יב תשכד	לי״ב שנה נלבד ·
ו כא תקכ	לי״ג שנה חוקך ·
ה יט כט	לי״ד שנה שקט ·
ג ג תתקה	לט״ו שנה חקוקה ·
ז יב תשא	לי״ו שנה מורשה ·
ו י רי	לי״ז שנה מספר
ג יט ו	לי״ח שנה משפטו ·
ב יו תקצה	התשלמת כל המחזור עתק ··

סימני אחד המחזורים

ה י קי	לשנים מחזורים חוקי ·
א ב תשה	לג׳ מחזורים לברשת ·
ג יט רך	לד׳ מחזורים יערך ·
ו יא תתטו	לה׳ מחזורים תשתו ·
ב ד של	לו׳ מחזורים נחל ·
ד כ תתקכה	לז׳ מחזורים לנערב ·
ז יג תם	לח׳ מחזורים [illegible] ·
ג ה תתרלה	לט׳ מחזורים לה נבלה ··

סימני עשרות המחזורים

ה כב תקן	לעשרה מחזורים ערבן ·
ד כא כ	[illegible]
ג יט תקע	[illegible]
ב יח מ	[illegible] ·
[illegible]	[illegible]

זעת [illegible]	לס מחזורים קוטס
ז פה	לנ מחזורים לבוה ·
הדפ	לנ מחזורים שעדפ
דחדבל	לג מחזורים נדל ·

סימני מחזור המחזורים

בכ בן	לשוה מחזורים תפסק ·
הכבר	למחזורים מחזור מדובר
אכ אס ·	לג מחזור נג להחית ·
יכה	לנ מחזורים נסבה ·
זיט הן	להן מחזור שגהן ·
נח הר	לגס מחזור נבהר ·
ויזדש	להג מחזור לג נדש ·
בו הה	להה מחזור להה ·
הטו התן	להתן מחזור לחנתן ·
איר הבר ·	לשפ מחזורים כוהר ·

לוח מולדות רתשרי

המחזורים ממחזור רסט

ועד מחזור רפג ·

מחזורים	ימי השבוע	שעו'	חלקים
רסט	ב	ט	תתקד
רע	ד	יז	תרנט
רעא	ז	ט	תתליד
רעב	ג	כ	תתקט
רעג	ה	יט	תל
רעד	ד	ד	קיא
רעה	ו	כ	תשמט
רעו	ב	יב	רפד
רעז	[illegible]	ה	התשג
רעח	ז	[illegible]	תשד
רעט	ג	[illegible]	תקכה
רפ	[illegible]	ז	[illegible]
רפא	ג	ט	[illegible]
רפב	[illegible]	יז	תתרד
רפג	[illegible]	יח	דלא

מחזורים לבנין המולד ·

כשתרצה לדעת אם הוא נכון החשבון שחשבת למולד [illegible] יקח סימן [illegible] יום בסימנך ו וסמנך כל שנה ב וסמנך כל חלק א · ומימנך וכח · וחבר הכל ועשה מהם סימן · ואחר תקח כנגד כל מחזור [illegible] שעבר ב [illegible] אלה [illegible] מחזור הקח כנגד תשועה ו וסמנך שנה מעוברת ג וסמנך כל חדש שעבר מחזור שנה שאתה מבקש ל ומימנך בונך וחבר הכל ועשה מהם סימן · והנה [illegible] [illegible] מובאי וח מבוקש הסיל [illegible] מהם ז״ז ויקח [illegible] מורה כל א לבדו · ושים [illegible] הם מולדות [illegible] מחזורים אם [illegible] שזה הדבר שהחשבון הוא אמת ואם לאו ישוו הדבר [illegible] לחשבון והמחזור והמולד בדקדוק · ועוד סימן [illegible] שיקח [illegible] יום ו [illegible] שעה היום כל קח לכל שנה ב ויהיו [illegible] ז״ז ושארו ו׳ ולשנה [illegible] חלק [illegible] אחר [illegible] ז״ז ושארו ב ולכל חלק א׳ מה שחשבונו א׳ ואין [illegible] · ועוד סימן [illegible] שיקח לכל מחזור ב מה שיש בו [illegible] שנים תשועות ז״ז מעוברות [illegible] לקחה לכל שנה תשועה ו׳ ולכל שנה מעוברה ג׳ ויהיה הכל [illegible] ושארו ב׳ [illegible] ולמעוברת ג׳ [illegible] [illegible] ו׳ שהוא [illegible] שנה [illegible] תשועה [illegible] [illegible] ושארו ב׳ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ויום [illegible] חלקים · [illegible] ז״ז · ויום [illegible] ולכל [illegible] [illegible] ז״ז · [illegible] ישאר ב׳ [illegible] לאחד · ·

[illegible]

שער קביעות והדחיות

כאשר יהיה ידוע אצלך מולדות ראשי
שנים כמו שפירשנו · והואיל לדעת אי זה
יום יהיה ראש השנה בתורה שבה יש לך
לדעת בתחלה הימים הראויים שיקבע
והימים הראויים לקבוע בהם ר"ה והדחיות
ראש השנה האחד יקבע שנתו · דע כי
הימים שאין ראוי לקבוע בהם ר"ה הם
שלשה ימים לעולם והן יום א' ויום
ד' ויום ו' והסימן אד"ו ואחלה אותם עם
אדו ראש · והימים הראויים לקבוע
בהם ר"ה קס"ד והן יום ב' ויום ג' ויום
ה' ויום שבת והסימן בג"ה ז' כשר ·
ויהיו ראש החדש כסלו ··

דחיה

ראשונה אם יהיה מולד ז'
השנה בימי אד"ו ידחה קביעות החדש
ליום שלאחריו מן הטעם שאמרנו :

דחיה

שנית אם יהיה המולד בימים
הכשרים שהם בג"ה ז' קודם
שיעבור מן היום חצי תחלת חלק א' יקרא
מולד בחור וקובעים אותו בו ביום · ואם
יהיה בו שש שעות · ואין בלו משש שער
ולמעלה יקרא מולד זקן ואינו ראוי
לקביעה · והטעם מפני שאחר ל' ·
כולד קודם תקופה ידוע שראיה סמוך
לשקיעת החמה · כולד אחר תקופה ידוע
שאינו נראה סמוך לשקיעת החמה ·
כי כשיהיה מולד מכמה שעות ולמעלה
החדש יכול להתחדש והלבנה יכולה
להראות בעולם במקום א' מן הימים
מפני שהיום לא יעבור לערוב ולבקר
הישוב הוא קבעו היום כלו ומנו החדש
מראשיתו · ואם יהיה המולד משש ·
שעות ולמעלה נקרא מולד זקן מפני
שאין באור הלבנה כח להראות בו ביום
במקום בעולם יהוא זקן [illegible]

מערבות ישר מפני שהיום כולו לערוב
הוא חשוב שהם זקן שהוא כולו קיים ··
הישוב ולכך דוחין אותו ליום שלאחריו ·
ואם יארע כך ביום ג' או ביום ה' או ביום
ז' שאין יום שלאחריהם ראוי לקביעה ·
ידחה לאחריו ולשנים מיום ג' ליום ה' ומיום
ה' ליום שבת ומיום ז' ליום ב' · והסימן
בחיה זו כולד קודם תקופה כשר · אחר
תקופה פסול · וחצות באחר חלקים ·

דחיה

ג' אם יהיה המולד ביום ג' בט'
שעות ותקפ"ט חלקים · מן
היום או יותר והסימן גטר"ד ראוי
אם אותה שנה מונחת מעוברת כגון
שהיתה השנה הפשוטה לה שעברה
מעוברת דוחין אותו מולד ליום שלאחריו
שהוא יום ה' ואם יהיה המולד גט"ר ותקפ"ט
כגון שחסר אחד חלק א' יקבענו בו ביום ·
ואם היה השנה מעוברת או פשוטה אחר
פשוטה והוא קודם תקפ"ט היום לאחר
תחות חלק א' שקבענו בם · ואם הוא
לאחר תקפ"ט בדחה לאחריו כמו שפירשנו ··

דחיה

ד' אם יהיה המולד ביום ב'
בט"ו שעות ותקפ"ט חלקים מן הלילה
או יותר והסימן בט"ו תקפ"ט אם אותה שנה
פשוטה דוחין אותו לאחר אחריו ויקבעו
אותו בה' · ואם יהיה המולד בבט"ו כגון
שחסר אחד חלק יקבעו בו ביום · ואם
היה השנה מעוברת אין קביעה כזאת
קביעות יום ג' ויום ה' ויום ז' · ואלו הדחיות
אחרונות אינם כולם אלא מפני · ·
והטעם שדוחין יום ב' ט"ו תקפ"ט לאחר
שנה מעוברת מפני שאם היינו קובעין
המולד בו ביום היה מולד השנה
שעברה [illegible] מיום ג' ט' · ואם קבעו
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

לקביעות [illegible] ימים ולא יתכן כי
יהיו כשהשנה חסרה יהיה [illegible] ימים
והטעם שדחיית מולד נט״ל בשנה ״
פשוטה מחמת שאם קיימו קביעתו אינו
בא [illegible] השנה יהיה יותר השנה הבאה
בה שעה [illegible] וזהו השיעור [illegible]
שהוא שהוא יותר [illegible] על
נט״ל · והיינו להפך לדחותו לפוס של
מחמת שהוא כמולד זקן · והנה יהיו בין
קביעות לקביעות שנה פשוטה ז׳ ימים
ולא יתכן [illegible] שמחלקי השנה
שלמים אין [illegible] יותר ימים ·
ויצטרך לבוא לדחותה של ימים ״
בחודש השנה ולא יתכן [illegible] להכן
מה [illegible] שאין [illegible] של חדש אין
[illegible] ויעבר:

שער קביעת החדשים השלמים
והחסרים וסדרן

יתבאר יהיה ״

ידוע תדע קביעת ראשי החדשים
[illegible] ודע לעשות קביעות השנה
אם החדשים שלמים או חסרים או [illegible]
כבר ידעת שמולד חדש הלבנה כ״ט יום
וי״ב שעות תשצ״ג חלקים · ודע כי הם
חלקים קיימו קביעת החדש א׳ שלשים
יום והוא נקרא מלא · ואחר שכבר
[illegible] כ״ט יום ונקרא חסר וכן לעולם
שאין [illegible] יהיה [illegible] היום של
[illegible] היום [illegible] שעבר ״
[illegible] עד חדש
ימים [illegible] שימים [illegible]
[illegible] יום [illegible] אשר
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible]
[illegible]

לא יצטרך [illegible] ולא [illegible] · [illegible]
[illegible] או מלא או חסר · ונקראת שנה
כסדרה · ידוע הוא לך לעשות החדשים
שהם לעולם שלמים ולא יתחלפו · והחדשים
שהם לעולם חסרים ולא ישתנו ·
ודע תחלה כי תשרי חדש שהוא של
ימים נקרא החדש ההוא חסר כנגד
שיום ראשון בא לראש החדש שעבר
[illegible] · וכן יתחילו [illegible]
חדש ימים של לכן החדש שעבר [illegible]
רק של יום א׳ הוא בן שלשים ונקרא מלא ·
[illegible] יש חדש שאין של של
ימים ותחשב הוא מלא · וזהו [illegible]
היא [illegible] יהיה אחד ראשון ב׳ ימים
והוא מלא שחדר הבא [illegible] של ימים ·
ואל [illegible] יום שלשים
מן החדש שעבר [illegible] קורין רואין
רק [illegible] החדשים המולד ביום
שלשים · ואין החדשים [illegible] שהם
לעולם שלמים · [illegible] חסרים [illegible]
יום · ורק [illegible] השנה [illegible] יתכן ״
[illegible] · [illegible] ואי [illegible] ״
החדשים [illegible] של [illegible] ימים
[illegible] אחד [illegible] · והסימן
[illegible] · והשנה משנה [illegible]
של ימים · [illegible] חדשי
השנה הוא [illegible] ומה שאינו [illegible] הוא אחד
חוץ [illegible] שאין להם קביעות
ידועה · [illegible] הם [illegible] של
ימים ר״ח ושנה [illegible] ונקראת שלמה · [illegible]
[illegible] יום א׳ ר״ח ושנה [illegible] ונקראת [illegible]
חסרה · [illegible] או מלא
או חסר [illegible] יום א׳ [illegible] ימים ·
ושנה [illegible] ונקראת כסדרה · ומה [illegible]
החסרון [illegible] הוא [illegible]
אלה [illegible] לקבוע לא [illegible] ולא
[illegible] · [illegible]

היו יכולין לקבוע בחדשים ש״ג כן עכשיו ד
לר״ה כה אם יהיו יעשו הימים ש״ם כן מ
מועד למועד שלישי שנה א׳ וחסרים שנה
אחת. פעמים כן פסח שלה חמשים
יום בין שני הספרו חמשים יום והקריבו
מנחה חדשה. ומן עצרת עד ר״ה קכ״ב יום
מהם יותר מה ר״ה ועד שיתעבר והלחות
מ״ה יום ומשיתעברו הלחות עד שיתבפר
הישן מ״ה יום שכן וחתבל לקנין מתשוש
חמשים יום והרושים שנה נחם ונתחלק
ומיסלה שהיה שלש תשרותים אשר
תעשרפין. והיתר כנ״ס יום שעבר ז
בקר בלוחות אחרונות שנה ויהי שם עם
י״מ יום ומ׳ לילה וירדו עם הלחות ונ׳
והיקפות יום. וירד מן ההר ויום קפורים
הוא ערבו פעמים הוא מקוות נביכו וחיין
אין יכולין לקבוע הלא שלא תשבון הזה ולא
להקריב עונותיו. וכן לא היו יכולין לקבוע
שנה ואחד מהם קעבר שהוא באדר
הראשון והוא מלא לעולם לכך לעבר
ולא כולם נתחברו חסר היה השנה מעוברת
וחסרה ולא להבלם אדר הראשון לשם
שנה פשוטה ושלמה מתחיל אדר ז
הראשון לעשן למשם חסר ולא יש אחר
כן בחדשים שלם מרחשון וכסלו ועבר
והם שלשתן מסמכות לבדר החפ׳ אין
יהיו אחד וחסרון כי אם נרח ז החדש
הבאים אחריו אם מלא החדש יהיה שני
יהיה החדש שעבר מלא. ואם ר״ח יום
א׳ יהיה החדש שעבר חסר. ולכן אם
יהיה מרחשון מלא וחסר היכן כולן
אין מרח׳ שלם. וכן ר״ט יהיה כסלו מלא
וחסר היכן כולה אין מרח׳ טבת עלמו
נחדשים לו שהם מרחשון וכסלו ועבר
מתחילין שהכל השנה חסרות היכן
במקום ומהם שראשי החדש. וים שראשי
לרעה עשו אחד שם כולן חלוים. יל ז

שאדר שני הוא נב׳ ס פסח היה שבוע ל
יום אחר אדר שני לא יום. ובענין זה מתחיל
שנים אחר. מה מלאכו נבחויים עשרים
עבחים לפסח שני היו בחים שלשים יום
מנלו נסין עד שום באייר. כך הוא הפסח
היה נחה לא יום היינו מנלו באדר הזה
שהוא במקום כסן ינהיל נסין שהוא
במקום אייר. ושם פירשנו לקבוע ד׳ ד׳
סימני השנים שלפני משפטי המולד לפי
שאחרי לביעתך קביעות ר״ה ומשפטי
סלה החיות הלך חוזה לעשר ב׳ כי סימני
השנים הפשוטות וסימני המעוברות:
ואלו סימני הפשוטות בח״ג בש״ה גכ״ה
הכ״ז הש״א זח״א זש״ג. ואלו סימני
המעוברות בח״ה בש״ז גכ״ז הח״א הש״ג
זח״ג זש״ה. ופירוש האות הראשונה
סימן לר״ה ושה. והאחרונה סימן לר״ח
נסן. והאמצעית לכסלו וטבת. והכלל
הכל שלש אותיות של כל סימן וסימן.
תחלה תקבע האות הראשונה על פי
משפטי המולד כמו שפירשנו. ואחר כך
תקבע האות האחרונה תקבע ר״ה של
שנה הבאה ובא ז׳ ימים שיהיה לך עשרת
נ׳ ימים ויום הקביעה בכלל. ואות יום
הוא סימן לאות האחרונה שכ״ח והוא סמך.
כל זה שאתה רוצה לקבוע סימן של
שנה זו שהיא שנה חמשת אלפים ומאה
לנפה. ועל פי משפטי המולד ז׳
שאמרנו שהאות הראשונה של ז׳ והוא יום
שבת. ואתה רוצה לקבוע האות האחרונה
שלו ותראה כי ר״ה ויום ר״ח ניסן תקבע
ה׳ של שנה הבאה ורצונך לדעת אם שלו שיהיה
יום שבת תקח למנה עד נ׳ ימים יום ז בכלל
המנין שהוא יום ה׳ ה׳ ומספיק
כן שהאות [illegible] שהוא [illegible]
ועוד [illegible] האות [illegible] השנה
[illegible] שנה [illegible]

אי ז הסימן בשותו · הראשונה ז׳ והאחרונה
ה׳ יהיה הסימן חורה שנה · כלל שנה
כ׳ מעוברת ימצא האות הראשונה ז׳ או
והאחרונה ה׳ · ולא ימצא בסימני
המעוברות כי אם סימן זשה · ומה שנשא
פרק סימן שלש האותיות שתקנו [illegible]
חבור לך הסימנים לקביעות · ודע כי יד׳
סימנים ומהם לפשוטות לבדם · וז׳
סימנים למעוברות לבדם · ומהם
סימנים לפשוטות ולמעוברות והם
ג׳ כיצד ·

הדרך הא׳

כל הסימנים שהם לפשוטות לבדם ·
בשלשתם תמצא האות הראשונה בכל —
סימן ב׳ והאות האחרונה ג׳ תדע —
שהשנה פשוטה והחדשים חסרים והסימן
בחג · ואם האות הראשונה ז׳ והאות
האחרונה א׳ תדע כי שהשנה פשוטה
והחדשים חסרים · והסימן זחא · ואם
האות הראשונה ג׳ והאות האחרונה
ז׳ תדע כי שהשנה פשוטה ואחד החדשים
סדרן והסימן גכז · ואם האות —
הראשונה ה׳ והאות האחרונה א׳ תדע —
כי שהשנה פשוטה והחדשים סדרן ·
והסימן הכא ·

הדרך הב׳

כל הסימנים שהם
למעוברות לבדם · בשלשתם אם תמצא
האות הראשונה של הסימן ב׳ והאות —
האחרונה ז׳ תדע שהשנה מעוברת ו—
והחדשים סדרן והסימן בכז · ואם
האות הראשונה ה׳ והאות האחרונה
ז׳ תדע כי שהשנה מעוברת אחד החדשים
[illegible] הסימן [illegible] ואם האות הראשונה
ז׳ והאות האחרונה ג׳ תדע כי שהשנה
מעוברת והחדשים שלמים והסימן זשג
ואם [illegible] [illegible] והאות האחרונה
ה׳ תדע כי שהשנה מעוברת והחדשים
[illegible] והסימן [illegible]

הדרך הג׳

הסימנים שהם —
לפשוטות ולמעוברות ·
בשלשתם אם תמצא האות הראשונה
של הסימן ג׳ והאחרונה ה׳ יש לך לדעת
אם השנה פשוטה יהיה הסימן גכה
ואם יהיה מעוברת יהיה הסימן גכה
ואם האות הראשונה ה׳ והאחרונה א׳
אם פשוטה הסימן השא ולמעוברת הסימן
החא · ואם האות הראשונה ז׳ והאחרונה
ג׳ לפשוטה הסימן זסג ולמעוברת
הסימן זחג ·

דרך אחרת לידע הסימנים

והחדשים וסדרן · אם תהיה השנה
פשוטה לדעת באיזה יום יהיה קביעות
ר״ה באותה שנה ובאיזה יום יהיה לשנה
שלאחריה והחשוב מספר הימים
שיש בפרטים אם יהיה בפרטים ג׳ ימים
אותה שנה חסרים · ואם יהיה בפרטים
ד׳ ימים אותה שנה כסדרן · ואם יהיה
בפרטים ה׳ ימים אותה שנה שלמים · ותמצא
[illegible] נחשוב [illegible] · כלל זה שהפרטים
לבעבור מולד תשרי שנה קודם שיהיה —
השנה פשוטה ומבואו לתוך המשתמש —
שיהיה [illegible] ורק של שנה קודם יום ה׳
וידעו שבשנה קודם שלמים שהיו בפרטים
ה׳ ימים יום א׳ ויום ב׳ ויום ג׳ ויום ל׳ ויום ה׳
ואין יום הקביעות של שנה ראשונה למנין
מפני שכבר נקבע אז יום הקביעות של
שנה אחת · ומזה החשבון תדע מן —
השאר · ואם תהיה השנה מעוברת —
תעשה כמעשה אשר היה בפשוטה והתחלה
אם היה נחשב יום שנקבע בו ר״ה באותה שנה
ועד יום שנקבע שנה שנה ל׳ ימים אותה
שנה חסרים · ואם יהיה בפרטים ג׳ יהיה
[illegible] שסדרן · ואם יהיה בפרטים ה׳
[illegible] שנה שלמים והסימן הזא ·

אלעזר

מעשולי והיו נט״ו · ואם יהיה ר״ה בשנה
מעוברת יום ז׳ והשנה הבאה נפתח יום ז׳
אותה שנה המעוברת שלמים שהרי יש ז׳
בגהים ז׳ ימים פחין יום הקבוע של שנה
ראשונה כמנין כחו אדמה״ו · והטעם
שיש בין קביעות שנה זו לשנה אחרת בשנה
פשוטה ששה חדשים נ״ג ובסדרין ל׳ ובשלמים
ה׳ מתחיל שהשנה שהם סדרין היא מגשר
יום והנה יעלו שאין ז״ז ולכן ל׳ סימן סדרין
ובקביעות יום שלמים · ובחסרים חסרים ·
ולעולם אם יהיה ר״ה · ובשנה מעוברת שהם
חסרים ל׳ ימים ובסדרין ו׳ ובשלמים ז׳
מתחיל שהשנה שהם סדרין היא ישפלן
יום · והנה יעלו ששה ז״ז ישארו ימים ·
ולכן ו׳ סימן סדרין ובקביעות יום שלמים
ובחסרים וחסרים · ולעולם אם יהיה ר״ה
יום ג׳ אותה השנה סדרין לעולם · והסימן
לא נ״ח · ופירושו אם יהיה ר״ה בג׳ לא
תהיה אותה שנה לא שלמים ולא חסרים ·
ואם יהיה ר״ה יום ז׳ או יום ב׳ לא תהיה אותה
שנה סדרין אלא או שלמים או חסרים לפי
מה שיעלה מן החשבון שכתבנו · והסימן
בה״ז לא ח״ז ולעולם כך · ואם יהיה ר״ה ביום ה׳
אם השנה פשוטה לא יהיו חסרים · ואם
היא מעוברת לא יהיו סדרין והסימן לא
חפ״ך לא חמ״ס ופירושו לא חסרים
בפשוטה ולא סדרין במעוברת · ואם יהיה
ח״ה בחכמ״ס · ולעולם בשנה פשוטה אם
יהיה קביעות ר״ה ביום ב׳ · וקביעות
פסח ביום של אחריו שהוא יום ג׳ אותה
שנה היא חסרה · ואם יהיה בנתים יום אחד
אותה שנה סדרין · ואם יהיה שני ימים
אותה שנה שלמים והסימן ד״ח ז״ג בגם
בפשוטה · ופירושו אם יום קביעות ר״ה
ויום קביעות פסח סמוכים זה אחר זה
אותה
שנה

חסרים ושאר הסימן [illegible] · ואם
בשנה מעוברת הסימן [illegible]
במעוברת ופירושו כל הסימן [illegible]

והנה חשבתי לך ספר לוחות

בלוח האחד סימני השנים [illegible] מן
מחזור [illegible] שהוא מחזורות [illegible]
מחזור [illegible] שהם חמשה עשר מחזור
[illegible] בראש כל מחזור [illegible]
שנים [illegible] הוא [illegible] · ואם יהיה
[illegible] שנים מן המחזור אותה
שנה · והבן [illegible] השנה [illegible]
בה מן המחזור ההוא · והסימן [illegible]
[illegible] הוא [illegible] אותה שנה · והסימן
ההוא [illegible] בלוח
השני והדע קביעות
חדשי השנה
והתקון
המעלות
והחרבה
תראות
וזה המעשה
הלוחות:

לוח [illegible] מחזור [illegible]

מחזור רע״ג

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
פ	א	בשה	הכז	זשג	בחה	זחא	בשה	הכז	זשג	בשה	הכז	בחג	הכז	זשג	בשה	הכז
פ	ב	זשג	בשה	הכז	זשג	גכה	זחא	בשה	הכז	הכז	זשג	בשה	הכז	בחג	הכז	זחא
מ	ג	החא	זחג	בשז	השג	זשה	גכז	זחג	בחה	החא	זשה	בשז	השג	בחה	גכז	זחג
פ	ד	גכה	הכז	בחג	הכז	זשג	בשה	הכז	זשג	גכה	זחא	בשה	הכז	זשג	בשה	הכז
פ	ה	זשג	בשה	השא	בחג	הכז	זשג	בשה	הכז	זשג	גכה	זחא	בשה	הכז	זשג	בשה
מ	ו	החא	זשה	גכז	השג	בחה	החא	זחג	בשז	השג	זשה	גכז	זחג	בחה	החא	זשה
פ	ז	גכה	זחא	בשה	הכז	זשג	גכה	השא	בחג	הכז	זשג	בשה	הכז	זשג	גכה	זחא
מ	ח	זשה	גכז	זחג	בחה	החא	זשה	גכז	השג	בחה	החא	זחג	בשז	השג	זשה	גכז
פ	ט	זשג	בשה	הכז	זשג	גכה	זחא	בשה	הכז	זשג	גכה	השא	בחג	הכז	זשג	בשה
פ	י	הכז	זשג	בשה	הכז	זשג	גכה	זחא	בשה	הכז	זשג	גכה	השא	בחג	הכז	זשג
מ	יא	[illegible]	החא	זחג	בשז	השג	זשה	גכז	זחג	בחה	השג	זשה	גכז	השג	בחה	החא
פ	יב	זשג	גכה	השא	בחג	הכז	זשג	בשה	הכז	זשג	הכז	זשג	בשה	הכז	זשג	גכה
פ	יג	הכז	זשג	גכה	השא	בחג	הכז	זשג	בשה	הכז	בחג	הכז	זחא	בשה	הכז	זשג
מ	יד	[illegible]	[illegible]	[illegible]	גכז	השג	זחה	החא	זחג	בשז	השג	בחה	גכז	זחג	בשז	השג
פ	טו	בחג	[illegible]	זשג	הכז	הכז	זשג	גכה	השא	בחג	הכז	זשג	בשה	הכז	בחג	הכז
[illegible]	טז	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	בשה	זשג	הכז	בשה	השא	הכז	זשג	בשה	הכז	בחג
[illegible]	יז	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	גכז	זחג	בחה	החא	זחג	בשז	השג
[illegible]	יח	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	זשג	גכה	השא	בשה	הכז
[illegible]	יט	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	זשה	גכז	זחג

עוד סימני השנים הפשוטות והמעו[illegible]

סימן מה שיקרה לחדשי השנה ומועדיה

סימני השנים הפשוטות שבשנה

סימני השנים המעוברות שבשנה

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	שמות מועדי השנה וחדשיה	בחה	בשז	גכז	החא	השג	זחג	זשה
בחג	בשה	גכה	הכז	השא	זחא	זשג								
ב	ב	ג	ה	ה	ז	ז	ראש השנה	ב	ב	ג	ה	ה	ז	ז
ד	ד	ה	א	א	ב	ב	צום גדליה	ד	ד	ה	א	א	ב	ב
ד	ד	ה	ז	ז	ב	ב	צום כפור	ד	ד	ה	ז	ז	ב	ב
ב	ב	ג	ה	ה	ז	ז	סוכות	ב	ב	ג	ה	ה	ז	ז
א	א	ב	ד	ד	ו	ו	יום ערבה	א	א	ב	ד	ד	ו	ו
בג	בג	דה	וז	וז	אב	אב	מרחשון	בג	בג	דה	וז	וז	אב	אב
ה	הו	ו	א	אב	ג	בג	כסלו	ה	הו	ו	א	אב	ג	גד
א	ב	ב	ד	ה	ו	ז	חנוכה	א	ב	ב	ד	ה	ו	ז
ז	זא	זא	בג	בג	ד	הו	טבת	ו	זא	זא	ב	בג	ד	ה
א	ג	ג	ה	ו	ו	א	עשרה טבת	א	ג	ג	ד	ז	ו	א
ז	ב	ב	ד	ה	ה	ו	שבט	ז	ב	ב	ג	ה	ה	ז
אב	בג	בג	הו	וז	וז	אב	אדר ראשון	אב	בג	בג	דה	וז	וז	אב
ס	ס	ס	ס	ס	ס	ס	אדר שני	בג	הו	הו	וז	אב	אב	בג
בו	דד	דד	ובו	זטו	זטו	בו	הפסקה	דד	ובו	זבו	זטו	בו	בו	דד
ה	ב	ב	ד	ה	ה	ה	צום אסתר	ב	ד	ד	ה	ה	ה	ז
א	ג	ג	ה	ו	ו	א	פורים	ג	ה	ה	ז	א	א	ג
ג	ה	ה	ז	א	א	ג	ניסן ופסח	ה	ז	ז	א	ג	ג	ה
דה	וז	וז	אב	בג	בג	דה	אייר	וז	אב	אב	בג	דה	דה	וז
ו	א	א	ג	ד	ד	ו	סיון	א	ג	ג	ד	ו	ו	א
ד	ו	ו	א	ב	ב	ד	שבועות	ו	א	א	ב	ד	ד	ו
זא	בג	בג	דה	הו	הו	זא	תמוז	בג	דה	[illegible]	[illegible]	זא	זא	בג
ג	ה	ה	א	א	א	ג	יז בתמוז	ה	[illegible]	[illegible]	א	[illegible]	[illegible]	ה
ב	ד	ד	ו	ז	א	ב	אב	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ג	ה	ה	א	א	א	ג	תשעה באב	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
גד	ד	הו	הו	זא	אב	גד	אלול	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible] חבור [illegible]

[illegible] בשנים הפשוטות ובמעוברות:

[illegible] הפרשיות וחלוקם בשנים הפשוטות: לוח חבור הפרשיות וחלוקם בשני המעוברות:

הפרשיות המחוברות · סימני הקביעות -- הקהל:

הפסוקים המחוברים   סימני הקביעות   הסדר המתחלף   הסדר המיוחד   הסדר המתחלף

הקביעות   סימני הקביעות

ויקהל ופקודי זשג   ויקהל ופקודי
אשה וזאת תהיה הכז   אתם וילך   השג   אשה וזאת תהיה
אחרי מות וקדושים זחא   שלח ויקח   אחרי מות וקדושים
בהר ובחקותי ראשי   זחא   בהר סיני אם בחקותי
ומסעי אתם וילך   שלח ויקח
ראשי ומסעי
~~ויקהל ופקודי~~

אשה וזאת תהיה
אחרי מות וקדושים השא   ויקהל ופקודי   שלח ויקח   ויקהל ופקודי
בהר סיני ובחקותי   ראשי ומסעי זשה   אשה וזאת תהיה
ראשי ומסעי   שלח ויקח   אתם וילך   אחרי מות וקדושים
אתם וילך   בהר סיני אם בחקותי
ויקהל ופקודי
אשה וזאת תהיה

ויקהל ופקודי אשה   ראשי ומסעי
וזאת תהיה אחרי   בשה   זחג   אחרי מות וקדושים
מות וקדושים בהר   אתם וילך   אתם וילך   בהר סיני אם בחקותי
ואם בחקותי שלח   גכה   שלח ויקח
ויקח ראשי ומסעי   ויקהל ופקודי
ראשי ומסעי   בשז   אשה וזאת תהיה

ויקהל ופקודי אשה   אחרי מות וקדושים
וזאת תהיה אחרי   שלח ויקח   גכז   בהר סיני אם בחקותי
מות וקדושים בהר   בחג   שלח ויקח אתם וילך
סיני ואם בחקותי   אתם וילך
ראשי ומסעי   שלח ויקח   ויקהל ופקודי אשה
בחה   וזאת תהיה אחרי מות

ראשי ומסעי   וקדושים בהר סיני
ואם בחקותי אתם וילך·

[illegible] שלחה [illegible] חקת ובלק [illegible] אחרין בשבת [illegible]
[illegible] בשבת [illegible]
[illegible] קומו [illegible]
[illegible]
[illegible] הפרשיות
[illegible]
[illegible]

[illegible]

ולעבור חדש אשר יבחר בלבו ישבר ואם נפל מה שבחר בלבו וכו' והמה נשיאים כפרק [illegible]
ויכין לעשות מחוקה בחמץ ושריפה בלכן עליהם שישתמשו בזמן היקדים לה לשרוף [illegible]
כמו שאמר [illegible] [illegible] נסים של [illegible] אשר [illegible] וכו' [illegible]
מודיעים החדש אם למחר [illegible] · וגם המעוברת שקורין סגרו ופתחו [illegible]
[illegible] סימן [illegible] ולא חדש אשר [illegible] שהוא [illegible] · מנו ועברו
כלומר [illegible] רבי שמעון בן [illegible] לכם לישראל סימנו קומו
[illegible] קדם [illegible] שנה [illegible] · [illegible] לפסח ובעבורה [illegible]
פירות האילן · והנה לקריות [illegible] קומו [illegible] [illegible] ·
[illegible] · קומו ולא [illegible] וקמתם [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] לכם [illegible] לסוף [illegible] שנה [illegible]
[illegible] ויהיו [illegible] לסוף [illegible] יתקיים להם [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] ישראל [illegible] [illegible] ·
קומו והקיצו [illegible] שנה [illegible] · והנה לקריות [illegible] קודם [illegible]
[illegible] [illegible] לנעלה ··

והנה אכתוב לך לוח לדעת סדר הפרשיות בשנים הפשוטות והמעוברות על סימן פקדו ופתחו ··

הפרק הראשון ממועדי סוכות ועד ערב פסח ·	הפרק הב' ממועדי הפסח עד ערב שבועות ·	הפרק הג' ממועדי שבועות עד ערב ט' באב ·	הפרק הד' ממועדי ט' באב עד ערב סוכות ·
פשוטה סימנה פקדו ופתחו · בחג בשה · גכה · הכז · זקח · זשג השבתות כה · והפרהם כו חבר ויקהל [illegible] פקודי השא השבתות כה · והפרהם כה אין שם חבור ולא חלוק מעוברת סימנה סגרו ופתחו החא השג השבתות לא והפר' לח לבין [illegible] שחלוק · ולא המשפטי [illegible] השי' או בבוא השא [illegible] אשר [illegible] שם · בחה · בשז · גכז · זחג · זשג השבתות לא והפר' לח אין שם חבור ולא חלוק ··	פשוטה סימנה מנו ועברו כל השנים סימני הנזכ' הפשוטות · השבתות ז והפרהם ז חבר באלה שבתות ב' שלה [illegible] ושבת [illegible] [illegible] · [illegible] עם קדושים תהיו ובחר סיני עם אם בחקותי · מעוברות כל סימני השנה הם המעוברות · השבתות [illegible] · והפרהם [illegible] אין שם חבור ולא חלוק ·	פשוטה סימנה קמו ובלו בחג השא · זחא · הכז · זשג השבתות ט והפר' י חלק שלח עם ויקח קרח · גכה · בשה · השבתות ח והפר' י · חבר ב' שבתות ב' פרהם שלח ויקח · מטות ומסעי מעוברות החא · השג · גכה · זחג · זשג השבתות ט והפרהם י חלק שלח עם ויקח קרח בחה · זשה השבתות ח והפרהם י חבר ב' שבתות ב' פרהם [illegible] שלח ויקח · מטות ומסעי	פשוטה סימנה קומו והקיצו בחג · זשג · בשה · גכה · השבתות ט והפרהם י חלק אחרים [illegible] מן [illegible] הכז · השא · זחא · [illegible] השבתות י · והפר' [illegible] אין שם חבור ולא [illegible] מעוברות החא · השג · [illegible] השבתות [illegible] · אין שם חבור בשה · [illegible] השבתו[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] אשר לי [illegible] ד׳ [illegible] ויר״ה [illegible] קעו